

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Opolu

LOP.410.11.6.2024

Pan Grzegorz Skrobek
Nadleśniczy Nadleśnictwa Rudziniec
Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe
Nadleśnictwo Rudziniec
ul. Leśna 7, 44-160 Rudziniec

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/078 – Gospodarka majątkowa i finansowa Lasów Państwowych

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Nadleśnictwo Rudziniec, ul. Leśna 7, 44-160 Rudziniec ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Grzegorz Skrobek, Nadleśniczy Nadleśnictwa Rudziniec ² od 10 lutego 2024 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnił Wiesław Kucharski, Nadleśniczy Nadleśnictwa Rudziniec od 30 kwietnia 2019 r. do 9 lutego 2024 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Gospodarowanie majątkiem przez jednostki organizacyjne Lasów Państwowych 2. Gospodarowanie środkami finansowymi przez jednostki organizacyjne Lasów Państwowych 3. Gospodarowanie środkami funduszu leśnego
Okres objęty kontrolą	Lata 2020-2024 (I kwartał) z uwzględnieniem dowodów sporządzonych przed lub po tym okresie
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Opolu
Kontrolerzy	1. Agnieszka Broszczak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOP/36/2024 z 15 kwietnia 2024 r. 2. Krzysztof Rajczyk, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOP/48/2024 z 9 maja 2024 r.

(akta kontroli str. 1-2)

¹ Dalej: Nadleśnictwo.

² Dalej: Nadleśniczy.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W latach objętych kontrolą w Nadleśnictwie sprzedaży nieruchomości dokonywano zgodnie z ustawą z dnia 28 września 1991 r. o lasach⁵. Zadania inwestycyjne realizowano zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oraz prawidłowo prowadzono detaliczną sprzedaż drewna.

Ponadto Nadleśnictwo prawidłowo prowadziło działania z zakresu polityki kadrowo-płacowej oraz rekrutacji nowych pracowników, a przypadki dofinansowania podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników było uzasadnione potrzebami jednostki.

W kontrolowanym okresie w Nadleśnictwie zrealizowano zaplanowane zadania w zakresie ochrony przyrody finansowane ze środków funduszu leśnego. Ponadto udostępniano organom jednostek samorządu terytorialnego informacje o możliwości dofinansowania budowy, przebudowy lub remontu infrastruktury drogowej. Współfinansowanie trzech przedsięwzięć drogowych przez Nadleśnictwo w latach objętych kontrolą zrealizowano ze środków własnych Nadleśnictwa.

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia działalność związaną z organizacją wydarzeń o charakterze promocyjnym. W okresie objętym kontrolą, na ten cel wydatkowano łącznie 776 622,98 zł, pomimo tego, że działalność ta – zdaniem Najwyższej Izby Kontroli - wykraczała poza prowadzenie gospodarki leśnej, której definicja określona została w art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o lasach. Część z tych wydarzeń odbyła się również w okresie kampanii wyborczej do Sejmu i Senatu RP prowadzonej w 2023 r., a uczestniczyli w nich kandydaci do Sejmu.

W Nadleśnictwie nie podjęto rzetelnych działań na rzecz weryfikacji celowości organizacji i wydatkowania środków na te wydarzenia, jak też wydatkowania 10 352,51 zł na realizowanie/współfinansowanie pięciu wydarzeń patriotyczno-religijnych. Ponadto w sposób niecelowy wydatkowano kwotę 3 200,00 zł na zakup krzyża z parostków kozła, który został przekazany diecezji gliwickiej jako dar leśników z okazji ingresu nowego biskupa do katedry gliwickiej.

Stwierdzono również przypadki delegowania pracowników Nadleśnictwa do pracy w niedzielę, którym m.in. wystawiono polecenia wyjazdu służbowego w niedzielę, co było niezgodne z art. 151¹⁰ ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy⁶, określającego przypadki dopuszczalności pracy w niedzielę i święta.

Istotne nieprawidłowości zostały stwierdzone także w zakresie zakupu usług obcych. Polegały one na błędnym oszacowaniu wartości zamówienia, wskutek którego przy wyborze podmiotu, któremu powierzono obsługę prawną nie zastosowano właściwego trybu udzielenia zamówienia. W przypadku dwóch innych zamówień również błędnie oszacowano ich wartości.

W sposób nieprawidłowy przekazywano darowizny na cele społecznie użyteczne, tj. za pośrednictwem Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Katowicach⁷, jak też – w dwóch przypadkach – na cele, które nie wpisywały się w działalność społecznie użyteczną.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dz. U. z 2024 r. poz. 530.

⁶ Dz. U. z 2023 r. poz. 1465, ze zm.

⁷ Dalej: RDLP w Katowicach lub RDLP.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁸ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Gospodarowanie majątkiem przez jednostki organizacyjne Lasów Państwowych

Opis stanu faktycznego

1.1. W latach 2020-2024 (I kwartał) liczba obowiązujących umów dotyczących udostępniania nieruchomości kontrolowanej jednostki podmiotom zewnętrznym wyniosła 89⁹ i z tego tytułu Nadleśnictwo uzyskało przychody w wysokości 980 121,15 zł. Liczba umów zawartych z podmiotami zewnętrznymi na potrzeby kontrolowanej jednostki, które obowiązywały w ww. okresie wyniosła cztery, a poniesione z tego tytułu koszty 42 537,18 zł.

(akta kontroli str. 153-171, 195-213)

Zarządzeniami Nr 28/14 z 30 kwietnia 2014 r.¹⁰, Nr 19/21 z 30 czerwca 2021 r.¹¹ i Nr 22/2023 z 10 sierpnia 2023 r.¹² Nadleśniczy ustalił opłaty za udostępnienie gruntów Skarbu Państwa oraz wprowadził do stosowania wytyczne w sprawie dzierżawy i najmu oraz udostępniania gruntów będących w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwo Rudziniec.

(akta kontroli str. 196-212)

Zasady ustalania wysokości stawki czynszu za korzystanie z lokali mieszkalnych, budynków gospodarczych i garaży Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe zostały ustalone Zarządzeniem Nr 28/2018 Nadleśniczego z 25 września 2018 r.¹³ wraz z aneksami¹⁴.

(akta kontroli str. 5915-5958)

Szczegółową analizą objęto łącznie cztery umowy¹⁵, tj.:

1/umowa dzierżawy gruntu i budynków położonych w Pławniowicach z 1 czerwca 2005 r.¹⁶;

2/umowa najmu gruntów leśnych z 1 września 2004 r.¹⁷;

⁸ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁹ Z tego w: 2020 r. – 57, w 2021 r. – 60, w 2022 r. – 61, w 2023 r. – 51, w 2024 r. – 58.

¹⁰ W sprawie zasad udostępniania gruntów Skarbu Państwa w zarządzie Nadleśnictwa Rudziniec.

¹¹ W zakresie ustalenia opłat za udostępnienie gruntów Skarbu Państwa oraz w zakresie wprowadzenia do stosowania wytycznych w sprawie dzierżawy i najmu gruntów będących w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwo Rudziniec.

¹² W sprawie wprowadzenia do stosowania wytycznych w zakresie udostępniania gruntów Skarbu Państwa będących w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwo Rudziniec oraz związanych z tym stawek czynszów i opłat.

¹³ W sprawie „Zasad ustalania wysokości stawki czynszu za korzystanie z lokali mieszkalnych, budynków gospodarczych i garaży Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe”.

¹⁴ Nr 1/2019 z 29 marca 2019 r., Nr 1/2020 z 18 marca 2020 r., Nr 2/2020 z 1 kwietnia 2020 r., Nr 1/2021 z 16 marca 2021 r., Nr 2/2021 z 20 kwietnia 2021 r., Nr 1/2022 z 31 marca 2022 r., Nr 1/2023 z 28 marca 2023 r. i Nr 1/2024 z 22 marca 2024 r.

¹⁵ Dwie o najwyższej wartości i dwie dobrane w sposób celowy.

¹⁶ Wyboru najemcy dokonano w drodze cesji praw i obowiązków poprzedniego wynajmującego Zespołu Wojewódzkich Przychodni Specjalistycznych w Katowicach (umowa z 12 marca 2003 r. wraz z aneksem z 14 maja 2003 r. zawarta przez Nadleśnictwo ze Stowarzyszeniem Promocji Zdrowia i Trzeźwego Stylu Życia „Szansa”).

Umowa wraz z aneksem z 1 czerwca 2005 r. dotyczyła dzierżawy gruntu o powierzchni 3 483 m² stanowiącego teren pod zabudowę wraz ze znajdującymi się na tym gruncie budynkiem byłego hotelu pracowniczego o powierzchni użytkowej 483,86 m² i budynkami gospodarczymi o łącznej powierzchni 164,29 m², z przeznaczeniem na Ośrodek Terapii i Rehabilitacji Narkomanów. Przychody z dzierżawy w latach 2020-2024 (I kwartał) wyniosły 287 226,18 zł.

¹⁷ Wyboru najemcy dokonano na podstawie pisemnego wniosku Zakładów Odzieżowych Bytom (poprzedni najemca) w przedmiocie wyrażenia zgody na podnajęcie gruntów Stowarzyszeniu „Karolina”. Umowa najmu z 1 września 2004 r. zawarta pomiędzy Nadleśnictwem a Stowarzyszeniem „Karolina” z siedzibą w Gliwicach wraz z aneksami z: 29 stycznia 2007 r., 16 stycznia 2008 r., 21 stycznia 2009 r., 18 stycznia 2010 r., 19 stycznia 2011 r., 17 stycznia 2012 r., 19 lutego 2013 r., 6 marca 2014 r., 8 grudnia 2016 r., 5 września 2017 r.

w okresie objętym kontrolą w przypadku obu ww. umów corocznie waloryzowano kwotę ustalonego w umowie czynszu o wskaźnik wzrostu cen towarów i usług podawany przez Główny Urząd Statystyczny, co dopuszczały zapisy tych umów;

3/ umowa najmu lokalu użytkowego z 16 lipca 2021 r.¹⁸ z przeznaczeniem na kancelarię leśnictwa Ostropa; uzasadnieniem zawarcia ww. umowy był brak wolnych lokali w zasobach Nadleśnictwa na terenie leśnictwa, wysoki koszt budowy nowej samodzielnej kancelarii, dogodne położenie lokalu i niski koszt wynajmu; stawka za najem została ustalona przez wynajmującego na podstawie obowiązujących na terenie Gminy Sośnicowice stawek; zgodnie z zapisami umowy wynajmujący dokonywał waloryzacji czynszu w latach 2021-2024;

4/ umowa najmu pomieszczenia z 13 listopada 2011 r.¹⁹ z przeznaczeniem na kancelarię leśnictwa Trachy; uzasadnieniem zawarcia ww. umowy był brak wolnych lokali w zasobach Nadleśnictwa na terenie leśnictwa, wysoki koszt budowy nowej samodzielnej kancelarii, dogodne położenie lokalu i niski koszt wynajmu; wysokość czynszu została ustalona umownie.

W powyższych umowach określono czas najmu, obowiązki dzierżawcy oraz warunki wcześniejszego rozwiązania umowy. Ustalono, że najemcy i dzierżawcy wywiązywali się ze swoich zobowiązań wobec Nadleśnictwa. W przypadkach dotyczących zobowiązań Nadleśnictwa wynikających z zawartych umów najmu pomieszczeń od podmiotów zewnętrznych, należności takie były regulowane terminowo.

Nie wystąpiły przypadki umorzenia należności z tytułu zawartych umów.

(akta kontroli str. 136-173, 1044, 5348-5398, 5619-5795)

W kontrolowanym okresie Nadleśnictwo posiadało mienie nieużytkowane na bieżące potrzeby statutowe i nieudostępnione innym podmiotom, tj. dwa pustostany²⁰. Poniesione koszty utrzymania na ww. budynki w latach 2020-2024 (I kwartał) wyniosły odpowiednio: 7 669,53 zł, 17 714,64 zł, 8 410,25 zł, 10 790,00 zł i 2 730,13 zł.

(akta kontroli str. 136, 150)

1.2. W kontrolowanym okresie Nadleśnictwo na podstawie art. 40a ustawy o lasach sprzedało siedem lokali (nieruchomości zabudowane budynkami mieszkalnymi i samodzielne lokale mieszkalne oraz grunty z budynkami mieszkalnymi w budowie, nieprzydatne lasom państwowym) o łącznej wartości 1 931 600,00 zł. W pięciu przypadkach nabywcami byli pracownicy Nadleśnictwa²¹ a w dwóch przypadkach byli pracownicy tej jednostki²². Bonifikaty w każdym z tych przypadków wyniosły 95%. Kwota poniesionych w okresie dziesięciu lat przed sprzedażą ww. siedmiu lokali nakładów inwestycyjno-remontowych wyniosła łącznie 101 627,23 zł²³. Nie wystąpiły przypadki nadmiernego, nieuzasadnionego inwestowania w lokalne przeznaczone do sprzedaży.

W okresie objętym kontrolą Nadleśnictwo nie posiadało gruntów z budynkami mieszkalnymi w budowie, natomiast liczba lokali, którymi zarządzało wyniosła: a/ 25 – według stanu na 1 stycznia i 31 grudnia 2020 r. oraz 31 grudnia 2021 r., b/ 20 – na 31 grudnia 2022 r., c/ 19 – na 31 grudnia 2023 r. i d/ 18 – na 31 marca 2024 r.

(akta kontroli str. 172-173)

Aneks z 8 grudnia 2016 r. wprowadzono zapis w § 1 pkt 1 umowy, że najemcy oddaje się w najem grunty „Bz” o obszarze 1,32 ha. Przychody z dzierżawy w latach 2020-2024 (I kwartał) wyniosły 126 225,21 zł.

¹⁸ Położonego w Łanach Wielkich ul. Wiejska 9 o powierzchni 26,36 m² zawarta pomiędzy Gminą Sośnicowice a Nadleśnictwem. Poniesione koszty w latach 2020-2024 (I kwartał) wyniosły 17 909,18 zł.

¹⁹ Wraz z aneksem z 25 lipca 2016 r. Poniesione koszty w latach 2020-2024 (I kwartał) wyniosły 14 207,58 zł.

²⁰ Zlokalizowane w Rudzińcu ul. Leśna 4 oraz w Sierakowicach ul. Leśna 13.

²¹ Lokale o wartościach: 107 400,00 zł, 76 200,00 zł, 170 000,00 zł, 131 000,00 zł sprzedane w 2022 r. i 417 000,00 zł sprzedany w 2023 r. W przypadku tych lokali wartość udzielonych bonifikat wyniosła odpowiednio: 102 030,00 zł, 72 390,00 zł, 161 500,00 zł, 124 450,00 zł i 396 150,00 zł.

²² Lokal o wartości 590 000,00 zł sprzedany w 2022 r. i lokal o wartości 440 000,00 zł sprzedany w 2024 r. W przypadku tych lokali wartość udzielonych bonifikat wyniosła odpowiednio 560 500,00 zł i 418 000,00 zł.

²³ Tj. odpowiednio: 3 610,27 zł, 18 088,95 zł, 7 693,62 zł, 20 093,00 zł, 1 205,87 zł, 49 375,52 zł i 1 560,00 zł.

W okresie objętym kontrolą w Nadleśnictwie obowiązywał Program Gospodarowania Zasobami Lokalowymi²⁴ do roku 2035 dla Nadleśnictwa Rudziniec, w którym określono stan ilościowy lokali niezbędnych i przydatnych do realizacji racjonalnej gospodarki leśnej. W latach 2020-2024 Nadleśnictwo corocznie przekazywało do RDLP w Katowicach Zaktualizowany PGZL²⁵.

(akta kontroli str. 6284-6447)

Szczegółowe badanie sprzedaży siedmiu ww. nieruchomości wykazało, że:
a/ sprzedane lokale były ujęte w wykazach lokali oraz gruntów z budynkami mieszkalnymi w budowie przeznaczonych do sprzedaży, zaopiniowanych przez związki zawodowe, zatwierdzonych przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych²⁶ i ogłoszone w Biuletynie Informacyjnym Lasów Państwowych oraz w prasie (art. 40a ust. 8 ustawy o lasach);

b/ dokonano wyceny zbywanych lokali i gruntów z budynkami mieszkalnymi w budowie przez rzeczoznawcę majątkowego (art. 40a ust. 2);

c/ lokale zbyto na rzecz osób uprawnionych ujętych a art. 40 a ustawy o lasach, a także prawidłowo naliczono wartość bonifikaty a cena sprzedaży została zapłacona;

d/ w umowach sprzedaży (aktach notarialnych) ustanowiono hipotekę - zabezpieczenie zwrotu udzielonej nabywcom bonifikaty od ceny nabycia, zabezpieczającą przed zbyciem nieruchomości przed upływem pięciu lat od daty zakupu nieruchomości na rzecz osoby nie bliskiej lub przeznaczeniem nieruchomości na inne cele niż mieszkaniowe);

e/ sprzedane nieruchomości zostały wykazane w PGZL w wykazie budynków i lokali zbędnych dla potrzeb Nadleśnictwa, jako przeznaczone do sprzedaży;

f/ lokale spełniały wymogi wynikające z § 7 punktu 1 rozporządzenia Ministra Środowiska z 1 października 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu sprzedaży lokali i gruntów z budynkami mieszkalnymi w budowie oraz kryteriów w kwalifikowania ich jako nieprzydatne lasom państwowym, a także trybu przeprowadzenia przetargu ograniczonego²⁷, tj. we wszystkich przypadkach koszty ponoszone przez Lasy Państwowe na ich utrzymanie były wyższe od uzyskiwanych przychodów z najmu tych nieruchomości;

g/ sprzedawane lokale nie stanowiły pustostanów.

(akta kontroli str. 1045-1050, 5959-6265, 6448-6830)

W latach objętych kontrolą w Nadleśnictwie nie wystąpiły przypadki żądania na podstawie art. 40a ust. 5b ustawy o lasach, od nabywcy kwoty równej udzielonej bonifikacie po zwaloryzowaniu, w przypadku gdy nabywca przez upływem pięciu lat od dnia nabycia, zbył ten lokal lub wykorzystał na inne cele niż mieszkalne.

Nadleśniczy wyjaśnił, że (...) *Zabezpieczeniem przed wtórnym zbyciem nieruchomości przed upływem pięciu lat od dnia zawarcia aktu notarialnego jest wpis w akcie notarialnym oraz na hipotece na rzecz Skarbu Państwa PGL LP Nadleśnictwa Rudziniec. (...) Nadleśnictwo Rudziniec monitoruje wpisy w księgach wieczystych poprzez powszechnie dostępny portal elektronicznych ksiąg wieczystych oraz posiada informacje, iż nabywcy, którzy są pracownikami bądź emerytowanymi pracownikami zamieszkują w zakupionych przez siebie nieruchomościach. Ponadto w przypadku ewentualnej chęci zbycia nieruchomości nabywca/zbywca zwraca się do Nadleśnictwa z wnioskiem o wykreślenie hipoteki kaucyjnej.*

(akta kontroli str. 6261-6265)

²⁴ Dalej: PGLP.

²⁵ Pisma z 5 maja 2020 r., 26 lutego 2021 r., 11 marca 2021 r., 15 marca 2022 r., 17 marca 2023 r. i 21 marca 2024 r.

²⁶ Dalej: Dyrektora GLP.

²⁷ Dz. U. poz. 1206.

1.3. W kontrolowanym okresie liczba zadań inwestycyjnych zaplanowanych i zrealizowanych wyniosła odpowiednio²⁸:

a/ w 2020 r. – zaplanowano 15 zadań, na łączną kwotę 3 275 117,24 zł; kwota wydatkowana na realizowane zadania wyniosła 2 054 329,45 zł²⁹, natomiast nie zrealizowano pięciu zadań³⁰, z tego w trzech przypadkach ze względu na pandemię COVID-19 i obostrzenia z nią związane;

b/ w 2021 r. – 14, na kwotę 1 748 894,04 zł; wydatkowano 623 442,76 zł³¹, natomiast nie zrealizowano czterech zadań³², z tego w dwóch przypadkach ze względu na pandemię COVID-19 i obostrzenia z nią związane; dodatkowo zrealizowano cztery zadania na łączną kwotę 111 000,12 zł, obejmujące m.in. budowę zadaszonego ławostółu w trzech leśnictwach, co związane było z pandemią COVID-19 i zwiększonym ruchem w lesie, a co za tym idzie poszerzeniem infrastruktury dostępnej dla społeczności;

c/ w 2022 r. – 15, na kwotę 2 033 000,00 zł; w 2022 r. wydatkowano łącznie 2 408 976,70 zł³³, w tym na trzy zadania³⁴ nie ujęte w pierwotnym planie 66 579,37 zł (m.in. zabezpieczenie środków na dokumentację projektową oraz z powodu wytycznych jednostki nadrzędnej); na zakup gruntu zaplanowano w 2022 r. 150 000,00 zł, natomiast wykonanie wyniosło 690 308,40 zł (460,21% realizacji planu) – Nadleśniczy wyjaśnił, m.in. że (...) *Na etapie planowania Nadleśnictwo nie jest w stanie przewidzieć ilości ofert oraz innych potencjalnych możliwości nabycia gruntów*; liczba zadań niezrealizowanych wyniosła sześć³⁵, co związane było m.in. z: zabezpieczeniem środków w planie ze względu na wytyczne jednostki nadrzędnej w przypadku mobilnego terminala dla Straży Leśnej, a w przypadku zagospodarowania terenu wokół trzech leśnictw w miejscowości Dąbrówka związane było z trwającymi pracami gminy dotyczącymi podłączenia kanalizacji i oczekiwaniem na ich zakończenie;

d/ w 2023 r. – 15, na kwotę 3 646 000,00 zł; Wydatkowano 2 945 958,84 zł³⁶, natomiast nie zrealizowano ośmiu zadań³⁷; obejmowały one m.in.: zakup terminala mobilnego dla Straży Leśnej, utworzenie przyłącza energetycznego pod budowę stacji ładowania pojazdów i budowę stacji ładowania pojazdów (środki zabezpieczono w planie ze względu na wytyczne jednostki nadrzędnej); dodatkowo zrealizowano trzy zadania na łączną kwotę 171 171,24 zł³⁸, w zakresie m.in. zakupu bezzałogowego statku powietrznego, który związany był z dużymi szkodami powstałymi po przejściu

²⁸ Według Szczegółowego planu nakładów na ŚT w budowie oraz Nakłady na środki trwałe w budowie /inwestycje – plan i wykonanie zadaniami.

²⁹ Z tego na inwestycje 2 050 209,42 zł i 4 120,03 zł na zakupy dóbr gotowych i wartości niematerialnych i prawnych.

³⁰ 1/ Zakup chłodni - przechowanie tuszy dzików w związku z zagrożeniem ASF, 2/ przebudowa drogi 50L, 3/ przebudowa drogi pożarowej P87L; 4/ zakup gruntu – Sierakowice, 5/ przebudowa wieży przeciwpożarowej w Nadleśnictwie Łącza;

³¹ Z tego na inwestycje 600 726,43 zł i 22 716,33 zł na zakupy dóbr gotowych i wartości niematerialnych i prawnych.

³² 1/ Zakupu gruntu – Sierakowice, 2/ zakup chłodni - przechowanie tuszy dzików w związku z zagrożeniem ASF, 3/ przebudowa drogi P11L w leśnictwie Centawa, 4/ przebudowa wieży przeciwpożarowej w Nadleśnictwie Łącza.

³³ Z tego na inwestycje 1 541 695,60 zł i 867 281,10 zł na zakupy dóbr gotowych i wartości niematerialnych i prawnych.

³⁴ 1/ Zakup systemu monitoringu mobilnego, 2/ adaptacja budynku poddasza na kancelarię trzech leśnictw, 3/ przebudowa drogi P89L i P90L w leśnictwie Trachy.

³⁵ 1/ zakup macierzy, 2/ zakup terminala mobilnego dla Straży Leśnej, 3/ adaptacja budynków na byłej szkółce leśnej, 4/ zagospodarowanie terenu wokół trzech kancelarii w Dąbrówce, 5/ adaptacja budynku (poddasze) na salę edukacyjną, 6/ założenie pasieki Pszczele Atrakcje.

³⁶ Z tego na inwestycje 2 642 291,08 zł i 303 667,76 zł na zakupy dóbr gotowych i wartości niematerialnych i prawnych.

³⁷ 1/ Adaptacja budynków na byłej szkółce leśnej, 2/ przebudowa drogi P82L Łącza, 3/ zagospodarowanie terenu wokół trzech kancelarii w Dąbrówce, 4/ przebudowa drogi G000405L w leśnictwie Ciochowice, 5/ adaptacja budynku gospodarczego na kancelarię OHZ, 6/ przyłącze energetyczne, 7/ budowa stacji ładowania pojazdów DC, 8/ zakup terminala mobilnego dla Straży Leśnej.

³⁸ 1/ Zakup bezzałogowego statku powietrznego, 2/ zakup chłodni – przechowanie tuszy dzików w związku z zagrożeniem ASF, 3/ budowa wiaty OHZ leśnictwo Centawa.

nawałnic i potrzebą określenia ich rozmiaru oraz wybudowanie chłodni w celu zabezpieczenia tusz dzików w związku ze znacznym przybliżeniem strefy występowania afrykańskiego pomoru świń do OHZ;

e/ w 2024 r. – osiem, na kwotę 1 430 734,00 zł; w 2024 r. (I kwartał) na zaplanowane zadania wydatkowano 10 423,71 zł oraz wydatkowano 43 287,51 zł na trzy dodatkowe zadania nie ujęte w planie³⁹, w tym w dwóch przypadkach dotyczące zakupu gruntów, co wynikało to z dostępności gruntów/pierwokupów na rynku, przydatnych do prowadzenia gospodarki leśnej.

Zadania te zostały sfinansowane z dwóch źródeł, tj.: w ramach programu operacyjnego Infrastruktura i Środowisko oraz ze środków własnych.

W latach 2020-2024 (I kwartał) wydatki inwestycyjne stanowiły odpowiednio: 14,3%, 3,19%, 8,93%, 11,05% i 1,02% wydatków ogółem Nadleśnictwa.

(akta kontroli str. 272-286)

W okresie objętym kontrolą w Nadleśnictwie obowiązywały: 1/ Zarządzenie nr 4/17 Nadleśniczego z 30 stycznia 2017 r. w sprawie „Regulaminu Nadleśnictwa Rudziniec określającego procedury udzielania zamówień publicznych o wartości szacunkowej nie przekraczającej kwoty 30 000 EURO” wraz ze zmianą Zarządzeniem Nadleśniczego nr 02/18 z 4 stycznia 2018 r., 2/ Zarządzenie nr 17/21 Nadleśniczego z 9 czerwca 2021 r. w sprawie „Regulaminu Nadleśnictwa Rudziniec określającego procedury udzielania zamówień publicznych o wartości szacunkowej niższej niż 130 000 złotych”, 3/ Zarządzenie nr 20/22 Nadleśniczego z 19 lipca 2022 r. w sprawie wprowadzenia w biurze Nadleśnictwa Rudziniec regulaminu określającego procedury udzielania zamówień publicznych o wartości bez podatku od towarów i usług poniżej 130 000 zł⁴⁰.

(akta kontroli str. 219-246)

Szczegółową kontrolą objęto dwa zadania inwestycyjne o łącznej wartości 3 319 923,12 zł, tj.: 1/ Przebudowę dróg P89L i P90L w leśnictwie Trachy Nadleśnictwa Rudziniec na kwotę 2 691 855,00 zł⁴¹, 2/ Przebudowę budynku garażowo-biurowego z przeznaczeniem części poddasza na kancelarie trzech leśnictw na kwotę 628 068,12 zł⁴².

Wyboru wykonawcy ww. zadań dokonano w trybie podstawowym, określonym w przepisach o zamówieniach publicznych. Ponadto ustalono, że: a/ zakres przedmiotowy inwestycji zgodny był z celami jednostki i służyły one realizacji jej zadań, b/ nie wystąpiły przypadki, w których oczekiwany efekt można było uzyskać mniejszym nakładem środków lub można było z nich zrezygnować, c/ właściwie oszacowano wartość zamówienia i wybrano tryb udzielenia zamówienia, d/ postępowania zostały właściwie udokumentowane, e/ zadania zrealizowano zgodnie z umową i prawidłowo dokonano rozliczenia, w tym naliczono i wyegzekwowano kary umowne w przypadku drugiego zadania za nieusunięcie w terminie stwierdzonych wad podczas odbioru końcowego robót w wysokości 21 982,32 zł, f/ zakupione środki trwale zostały ujęte w ewidencji środków trwałych.

(akta kontroli str. notatka, 1167-1920)

1.4. W okresie objętym kontrolą w Nadleśnictwie opracowanie planów finansowo-gospodarczych poprzedzone było rzetelnymi analizami w zakresie dotyczącym określenia zakładanego poziomu pozyskania drewna. Ustalone w planach poziomy pozyskania drewna nie stanowiły odchyłeń od poziomów średniorocznych wynikających z Planu Urządzania Lasu obowiązującego w Nadleśnictwie, które

³⁹ 1/ Darowizna drogi leśnej przez gminę Jemielnica, 2/ zakup gruntu ornego i pastwiska Ciochowice, 3/ zakup chłodni, 4/ montaż buforu ciepła – budynek II kancelarii Leśna 7.

⁴⁰ Dalej: Regulamin zamówień podprogowych.

⁴¹ Dobór celowy.

⁴² Dobór celowy.

wyniosło 90 099,40 m³ grubizny netto rocznie, a wpływające wobec przedłożonego projektu planu uwagi/zalecenia RDLP w Katowicach zostały uwzględnione. W informacjach o działalności finansowo-gospodarczej Nadleśnictwa za lata 2020-2024 (I kwartał) przedstawiono rzetelne dane związane z pozyskaniem drewna.

W latach 2020-2024 (I kwartał) stosunek zaplanowanej do pozyskania ilości drewna do wykonania kształtował się następująco⁴³:

a/ W 2020 r. – zaplanowano pozyskanie 89 857 m³ drewna, a zrealizowany poziom pozyskania drewna wyniósł 74 975 m³ (83,44% planu). Sprzedaż drewna zaplanowano na poziomie 90 167 m³, a zrealizowano 78 862 m³ (87,46% planu). Z ww. tytułu zaplanowano przychody w wysokości 16 453 000,00 zł, które zrealizowano w wysokości 14 552 046,82 zł (88,45% planu).

b/ W 2021 r. – zaplanowano 89 016 m³, a zrealizowany poziom pozyskania drewna wyniósł 93 116 m³ (104,61% planu). Sprzedaż drewna zaplanowano na poziomie 90 326 m³, a zrealizowano 89 602 m³ (99,2% planu). Z ww. tytułu zaplanowano przychody w wysokości 16 495 300,00 zł, które zrealizowano w wysokości 18 016 479,55 zł (109,22% planu).

c/ W 2022 r. – zaplanowano 91 013 m³, a zrealizowany poziom pozyskania drewna wyniósł 85 750 m³ (94,22% planu). Sprzedaż drewna zaplanowano na poziomie 92 308 m³, a zrealizowano 86 383 m³ (93,58% planu). Z ww. tytułu zaplanowano przychody w wysokości 23 803 800,00 zł, które zrealizowano w wysokości 26 147 910,19 zł (109,85% planu).

d/ W 2023 r. – zaplanowano 86 167 m³, a zrealizowany poziom pozyskania drewna wyniósł 78 187 m³ (90,74% planu). Sprzedaż drewna zaplanowano na poziomie 86 879 m³, a zrealizowano 79 451 m³ (91,45% planu). Z ww. tytułu zaplanowano przychody w wysokości 25 964 800,00 zł, które zrealizowano w wysokości 25 972 493,82 zł (100,03% planu).

e/ W 2024 r. – zaplanowano 80 867 m³, a zrealizowany na koniec I kwartału 2024 r. poziom pozyskania drewna wyniósł 21 326 m³ (26,37% planu). Sprzedaż drewna zaplanowano na poziomie 81 560 m³, a zrealizowano 21 966 m³ (26,93%). Z ww. tytułu zaplanowano przychody w wysokości 20 700 266,00 zł, które zrealizowano w wysokości 5 985 980,33 zł.

Zastępca Nadleśniczego w sprawie przekroczeń lub niepełnej realizacji planu w zakresie pozyskania i sprzedaży drewna wyjaśnił, że (...) *Mniejsze wykonanie pozyskania drewna w roku 2020 względem planu pozyskania wynikało z pandemii COVID-19 i wprowadzonego na terytorium kraju stanu epidemii, który miał wpływ na rynek sprzedaży drewna (...). Wyższe wykonanie pozyskania drewna względem planu pozyskania w roku 2021 wynika z dokończenia realizacji pozyskania roku 2020. Mniejsze pozyskanie w roku 2023 względem planu wynikało z: (...) wyłączenia z pozyskania cięć położonych w strefie ochronnej bielika i strefekotonowych przy ciekach wodnych, ograniczenia pozyskania drewna z uwagi na występowanie pachnicy dębowej i szklarnika leśnego, mniejszego niż planowano pozyskania użytków przygodnych (...), braku pełnego obłożenia ofert na surowiec drzewny i braku pełnej realizacji umów w zakresie odbioru drewna przez kupujących. (...) Poziom planowanego pozyskania drewna określa PUL Nadleśnictwa Rudziniec sporządzony na okres od 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2025 r., który wynosi nie więcej niż 900 994 m³ grubizny netto. Średnioroczne pozyskanie drewna od początku obowiązywania PUL nie przekracza 1/10 przyjętego etatu cięć i wynosi 86 110 m³. Poinformował ponadto, że różnica pomiędzy ilością pozyskanego a sprzedanego drewna w 2020 r. wynika z (...) zapasu drewna według stanu na dzień 1 stycznia 2020 r. wynoszącego 12 265 m³ a zapasu na dzień 31 grudnia 2020 r.*

⁴³ Wartości zaplanowane według danych ujętych w planach finansowo-gospodarczych na lata 2020-2024, natomiast wykonanie według danych ujętych w sprawozdaniach LPIO-9 na koniec lat 2020-2023 i I kwartału 2024 r.

wynoszącego 8 336 m³. (...) Natomiast różnica w 2021 r. wynika z (...) zapasu drewna według stanu na dzień 1 stycznia 2021 wynoszącego 8 336 m³ a zapasu na dzień 31 grudnia 2021 r. wynoszącym 11 652 m³.

(akta kontroli str. 174-178, 300, 305, 312, 317, 323, 328, 334, 339, 344-649, 3509-3634)

Średnia cena drewna w latach objętych kontrolą wyniosła⁴⁴: a/ w 2020 r. – 184,53 zł, b/ w 2021 r. – 201,07 zł, c/ w 2022 r. – 302,70 zł, d/ w 2023 r. – 326,90 zł, e/ w 2024 r. (I kwartał) – 272,51 zł.

W sprawie zmiany średniej ceny drewna w latach 2022 i 2023 w stosunku do 2021 i 2020 Zastępca Nadleśniczego wyjaśnił, że (...) Nadleśnictwo Rudziniec jak i inne jednostki LP prowadzi sprzedaż w oparciu o Portal leśno-drzewny w formie aukcyjno-systemowej i aplikacji E-drewno, submisji oraz sprzedaży detalicznej. W sprzedaży przez portal leśno-drzewny uzyskiwane ceny wynikają wprost z ofert składanych przez klientów. Zawierane umowy z klientami odnoszą się do cen przez nich oferowanych, które w latach 2022 i 2023 były znacznie wyższe niż w 2021 i 2020. Wyraźny wzrost cen w rozpatrywanym okresie nastąpił w momencie agresji Rosji na Ukrainę. Zmiany cen w cenniku detalicznym mają niewielki wpływ na zmianę średniej ceny drewna. Ilość sprzedaży detalicznej prowadzonej w grupach W, S2a i S2b ma charakter incydentalny i pozostaje całkowicie bez wpływu na zmianę średnich cen sprzedaży. Zmiana ceny opału S4 i M2 w rozpatrywanym okresie również jest niższa względem innych form sprzedaży i wynikała głównie z uwzględnienia inflacji i wzrostu kosztów pozyskania i zrywki.

(akta kontroli str. 650-664, 3418-3423)

W okresie objętym kontrolą Nadleśnictwo sprzedało w ramach dostawy wewnątrzwspólnotowej 4 094,76 m³ drewna, w tym 1 299,93 m³ wielkowymiarowego⁴⁵, natomiast nie sprzedawało drewna na eksport⁴⁶. Sprzedaż w poszczególnych pulach kształtowała się następująco:

a/ ofertowa: w 2020 r. – 84,29% realizacji planu, w 2021 r. – 97,45%, w 2022 r. – 90,52%, w 2023 r. – 91%, w 2024 r. (I kwartał) – 23,82%;

b/ na aukcje i submisje: w 2020 r. – 77,44%, w 2021 r. – 84,34%, w 2022 r. – 103,71%, w 2023 r. – 76,68%;

c/ detaliczna: w 2020 r. – 105,89%, w 2021 r. – 110,62%, w 2022 r. – 136,55%, w 2023 r. – 99,80%, w 2024 r. (I kwartał) – 19,43%;

d/ na potrzeby własne jednostek: w 2020 r. – 34,47%, w 2021 r. – 46,89%, w 2022 r. – 104,13%, w 2023 r. – 95,98%, w 2024 r. (I kwartał) – 16,66%;

e/ energetyczna: w 2020 r. – 607%, w 2021 r. – 111,1%, w 2022 r. – 4,6%;

f/ techniczna – 100% realizacji planu we wszystkich latach objętych kontrolą.

Zastępca Nadleśniczego w sprawie przekroczeń planu w przypadku sprzedaży detalicznej w latach 2020, 2021 i 2022 wyjaśnił, że (...) Głównym powodem wykonania wyższego planu sprzedaży detalicznej w roku 2020 był brak możliwości osiągnięcia sprzedaży pełnej puli drewna na portalu leśno-drzewnym i w aplikacji E-drewno wynikającej z powodu epidemii COVID-19. Nadleśnictwo w celu poprawy wyniku sprzedaży, korzystając z możliwości (posiadanego drewna S4) i zapotrzebowania na surowiec opałowy nieznacznie zwiększyło sprzedaż detaliczną w latach 2020 i 2021, również kosztem obniżenia ilości drewna przeznaczonego na potrzeby własne. W roku 2022 wysoka sprzedaż drewna S4 wynikała z bardzo dużego zapotrzebowania społecznego na surowiec opałowy w wyniku agresji Rosji na Ukrainę. (...) Ponadto w sprawie przekroczenia planu sprzedaży puli energetycznej Zastępca Nadleśniczego wyjaśnił, że (...) wynika z wysokiego zapotrzebowania na

⁴⁴ Dane według sprawozdania LPIO-9.

⁴⁵ Kierunek rozchodu nr 19.

⁴⁶ Kierunek rozchodu nr 18.

ten sortyment w tych latach. (...) Możliwości sprzedaży drewna energetycznego w poszczególnych latach (okresach) są bardzo różne, od dużego zapotrzebowania do jego całkowitego braku co świadczy najprawdopodobniej o niestabilności tego kierunku sprzedaży. Nadleśnictwo do sprzedaży na cele energetyczne przeznaczyło tylko i wyłącznie drewno małowymiarowe M2 tzw. drobnicę stanowiącą pozostałości zrębowe z pozycji po cięciach rębnych.

W sprawie submisji Zastępca Nadleśniczego poinformował, że (...) Nadleśnictwo Rudziniec drewno na submisję przygotowywało w uzgodnieniu z RDLP Katowice. W wyborze drewna na submisję uczestniczą brakarze regionalni w trakcie weryfikacji szacunków brakarskich uprzednio przygotowanych przez leśniczych. Nadleśnictwo Rudziniec nie posiada dużych możliwości submisyjnych, a przygotowane ilości mają charakter symboliczny.

(akta kontroli str. 174-176, 3418-3508)

Wartość zaplanowanych i zrealizowanych w latach objętych kontrolą odnowień i zalesień w ramach zagospodarowania lasu kształtowała się następująco:

a/ w 2020 r. – zaplanowano objąć ww. zabiegami powierzchnię 143 ha, natomiast wykonanie wyniosło 133,24 ha; planowane koszty wyniosły 1 526 790,75 zł, a wykonanie 1 161 656,13 zł;

b/ w 2021 r. – zaplanowano objąć nimi powierzchnię 139,55 ha, natomiast wykonanie wyniosło 141,7 ha; planowane koszty wyniosły 1 332 898,22 zł, a wykonanie 1 248 413,44 zł;

c/ w 2022 r. – zaplanowano objąć nimi powierzchnię 175,86 ha, natomiast wykonanie wyniosło 178,68 ha; planowane koszty wyniosły 2 032 933,47 zł, a wykonanie 1 838 616,06 zł;

d/ w 2023 r. – zaplanowano objąć nimi powierzchnię 167,68 ha, natomiast wykonanie wyniosło 170,04 ha; planowane koszty wyniosły 1 996 111,45 zł, a wykonanie 1 820 255,26 zł;

e/ w 2024 r. – zaplanowano objąć nimi powierzchnię 176,68 ha, natomiast wykonanie wyniosło 24,9 ha (I kwartał 2024 r.); Planowane koszty wyniosły 1 683 175,32 zł, a wykonanie 348 419,04 zł (I kwartał 2024 r.).

Nadleśniczy wyjaśnił, że (...) Niezrealizowanie w 2020 r. pełnego zakresu odnowień wynika z: wcześniejszej realizacji dwóch powierzchni odnowieniowych w roku 2019 (Leśnictwa Płużnica i Paczyna), późniejszej realizacji jednej powierzchni odnowieniowej w 2021 r. (Leśnictwo Proboszczowice) i pozostawienia powierzchni do uznania odnowienia naturalnego w leśnictwach Paczyna i Centawa (leśnictwo Paczyna – uznanie w 2022, leśnictwo Centawa – uznanie w 2023).

(akta kontroli str. 3509-3511)

1.5. W okresie objętym kontrolą w Nadleśnictwie obowiązywał Plan Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Rudziniec na okres od 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2025 r. W planie tym określono pozyskanie drewna w ilości nie większej niż 900 994,00 m³ grubizny netto, w tym: obligatoryjny etat cięć w użytkowaniu rębnym – 555 834,00 m³ grubizny netto oraz powierzchniowy etat cięć w użytkowaniu przedrębnym 9 768,99 ha o orientacyjnej miąższości 345 160,00 m³ grubizny netto.

(akta kontroli str. 151, 665-667)

W latach 2020-2024 w Nadleśnictwie w sporządzanych rocznych planach pozyskania drewna przewidziano do pozyskania: w 2020 r. – 89 857 m³ (88 004,00 m³ grubizny, tj. 97,67% wykonanie planu pozyskania), w 2021 r. – 89 016 m³ (87 260,00 m³ grubizny, tj. 96,85%), w 2022 r. – 91 013 m³ (89 197,00 m³ grubizny, tj. 99%), w 2023 r. – 86 167 m³ (84 122,00 m³ grubizny, tj. 93,37%) oraz w 2024 r. – 82 401 m³ (80 867 m³ grubizny).

Według sporządzonych w Nadleśnictwie w latach 2020-2024 planów sprzedaży drewna ujęto sprzedaż na poziomie: 90 857 m³ (89 004,00 m³ grubizny, tj. 98,78% wykonanie planu sprzedaży), 91 016 m³ (87 260,00 m³ grubizny, tj. 96,85%), 92 947 m³ (89 131,00 m³ grubizny, tj. 98,93%), 87 579 m³ (84 034,00 m³ grubizny, tj. 93,27%) oraz 82 403 m³ (80 869 m³ grubizny).

Plany pozyskania i sprzedaży drewna za lata 2020-2024 były spójne w zakresie wielkości przychodów ze sprzedaży wykazanych w planach finansowo-gospodarczych.

W sprawie planowania rocznego Zastępca Nadleśniczego wyjaśnił, że (...) *Nadleśnictwo co do zasady planuje roczną realizację zadań, w tym pozyskanie drewna w ilości ok. 1/10 określonej w Planie Urządzania Lasu.*

(akta kontroli str. 650-664, 3355-3415, 3736-3765, dodatkowa tabelka)

W kontrolowanym okresie Nadleśnictwo nie planowało oraz nie pozyskiwało drewna z obszarów Natura 2000.

(akta kontroli str. 3356-3357, 3380-3383)

1.6. W okresie objętym kontrolą cena detaliczna na drewno została określona na podstawie decyzji Nadleśniczego w sprawie wprowadzenia cennika detalicznego na drewno wielko-, średnio- i małowymiarowe Nr: 1/19 z 4 lutego 2019 r., 12/20 z 12 maja 2020 r., 16/20 z 1 lipca 2020 r., 5/2021 z 23 kwietnia 2021 r., 13/2021 z 2 lipca 2021 r., 23/2021 z 28 grudnia 2021 r., 3/2022 z 3 marca 2022 r., 8/2022 z 30 czerwca 2022 r., 1/2023 z 5 stycznia 2023 r., 1/2023 z 5 stycznia 2023 r., 9/2023 z 29 czerwca 2023 r. oraz 1/2024 z 9 stycznia 2024 r.

W ww. okresie zostały wydane przez jednostki nadrzędne zalecenia/wytyczne dotyczące sprzedaży drewna na podstawie cennika detalicznego, w tym w zakresie pozyskania na podstawie tego cennika:

a/ Decyzja nr 42 Dyrektora GLP z 26 maja 2022 r. w sprawie wytycznych kierunkowych wspierających możliwość nabywania przez konsumentów – odbiorców indywidualnych, surowca drzewnego do celów opałowych wraz z informacjami uszczegółowiającymi. W decyzji tej wskazano m.in. że wprowadzenie wytycznych wynika ze wzrostu cen energii oraz materiałów opałowych, a celem wytycznych jest wspomaganie odbiorców indywidualnych (gospodarstw domowych) w możliwość nabywania surowca drzewnego do celów opałowych.

b/ Pismo Zastępcy Dyrektora ds. Ekonomicznych RDLP w Katowicach z 25 sierpnia 2022 r. skierowane do Nadleśniczych z terenu RDLP w Katowicach, w którym wskazano, że w związku z ustaleniami narady Naczelników Wydziału Gospodarki Drewnem z 9 sierpnia 2022 r.:

- drewno na cele opałowe powinno zaspokajać potrzeby socjalno-bytowe konsumentów należących do społeczności lokalnych (gospodarstwa domowe, placówki edukacyjne – szkoły, przedszkola itp.), tym samym niedopuszczalne jest zaopatrywanie w drewno opałowe podmiotów je przerabiających i/lub kierujących do dalszej sprzedaży (zasadność sprzedaży surowca S4 podlegać będzie monitoringowi przez brakarzy regionalnych);

- w przypadku braku możliwości sprostania przez Nadleśnictwa oczekiwaniom rynku lokalnego istnieje możliwość zastępowania surowca S2AP (pod warunkiem zabezpieczenia kontraktowych umów) drewnem S4 przeznaczonym do sprzedaży detalicznej.

c/ Pismo Zastępcy Dyrektora Generalnego ds. Ekonomicznych z 25 października 2022 r., w którym zwrócono się do dyrektorów regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych, m.in o zintensyfikowanie działań mających na celu zapewnienie ciągłej dostępności drewna opałowego dla odbiorców indywidualnych (przekazane do Nadleśnictwa pismem z 26 października 2022 r.).

d/ Pismo Zastępcy Dyrektora ds. Ekonomicznych RDLP w Katowicach z 16 grudnia 2022 r. skierowane do Nadleśniczych, w którym w odniesieniu do ustaleń z narady zastępców dyrektorów ds. ekonomicznych oraz naczelników wydziałów właściwych ds. gospodarki drewnem (w dniach 21-23 listopada 2022 r.) poinformowano, że z uwagi na trudną sytuację na rynku energii dla gospodarstw domowych rekomenduje się utrzymanie cen drewna S4 i M2 na niezmiennym poziomie do końca sezonu grzewczego 2022/2023.

e/ Pismo Zastępcy Dyrektora ds. Ekonomicznych RDLP w Katowicach z 5 stycznia 2023 r., skierowane do Nadleśniczych, w którym w odniesieniu do ustaleń narady Naczelników Gospodarki Drewnem z 12 grudnia 2022 r. poinformowano, że:

- dla klientów indywidualnych (sprzedaż detaliczna) nie oferuje się drewna S2AP. Sortyment ten oferuje się do sprzedaży wyłącznie w procedurze ofertowej Portalu Leśno-Drzewnego i aukcjach internetowych w aplikacji e-drewno, a także w uzasadnionych przypadkach dla przedsiębiorców (reklamacje, doładowanie do transportu itp.);

- ceny detaliczne drewna grup S4 oraz M2 należy pozostawić na poziomie ceny detalicznej II półrocza 2022 roku, z dopuszczeniem odstępstw w tym zakresie w przypadku kiedy koszty pozyskania i zrywki na podstawie bieżących rozstrzygnięć przetargów na usługi leśne są wyższe niż dotychczasowa cena.

f/ Pismo Zastępcy Dyrektora ds. Ekonomicznych RDLP w Katowicach z 26 czerwca 2023 r. przekazane do Nadleśniczych, w którym poinformowano, że:

- dla sortymentu S4 pozyskanego kosztem Skarbu Państwa rekomenduje się indeksację cen drewna opałowego o wskaźnik inflacji bazowej, która według NBP za kwiecień 2023 r. wyniosła 12,2%,

- sortyment S4 i M2 pozyskany kosztem nabywcy pozostaje bez zmiany ceny,

- nadal obowiązuje zakaz oferowania S2AP dla klientów indywidualnych (sprzedaż detaliczna).

g/ Pismo Zastępcy Dyrektora ds. Ekonomicznych RDLP w Katowicach z 5 grudnia 2023 r. przekazane do Nadleśniczych, w którym w odniesieniu do ustaleń z narady Naczelników Wydziałów Gospodarki Drewnem zorganizowanej w dniach 6-8 listopada 2023 r. w Łagowie, poinformowano, że:

- w celu ujednolicenia polityki cenowej należy dokonać aktualizacji cenników detalicznych na 2024 r. w oparciu o ceny średnioważone uzyskane na szczeblu nadleśnictwa w umowach skonsolidowanych na I okres sprzedaży 2024 roku; aktualizacja cen detalicznych powinna dotyczyć także drewna opałowego grup S4 oraz M2, które w roku bieżącym zostały zwaloryzowane wyłącznie o wysokość inflacji bazowej,

- w sprzedaży na podstawie cennika detalicznego nie ogranicza się ilości sprzedaży drewna konsumentom, w tym także konsumentom prowadzącym działalność gospodarczą,

- obowiązuje zakaz oferowania drewna klasy S2AP w ramach sprzedaży detalicznej.

(akta kontroli str. 3666-3835)

W Nadleśnictwie przed przyjęciem (zmianą) cennika detalicznego w uzgodnieniu z Wydziałem Gospodarki Drewnem RDLP Katowicach podejmowano działania o charakterze analitycznym. Analizy te obejmowały aspekt ekonomiczny, w tym wysokość inflacji bazowej, wielkość skumulowanego zapasu drewna, prognozę zapotrzebowania na drewno opałowe w ramach sprzedaży detalicznej oraz prognozę pozyskiwania drewna w ramach cięć przygodnych, kłeskowych i rębni sanitarnych.

(akta kontroli str. 3679-3680, 3729-3735, 3836-3861)

W latach 2022-2023 poziomy przychodu, rozchodu i sprzedaży drewna S2AP (drewno średniowymiarowe wykorzystywane jako drewno ogólnego przeznaczenia) kształtowały się następująco: a/ przychód drewna odpowiednio: 12 941,83 m³ i 12 287,45 m³, b/ rozchód drewna ogółem: 12 520,43 m³ (w tym w kierunku 17 sprzedaż na podstawie cennika sprzedaży detalicznej – 73,41 m³) oraz 12 434,01 m³ (brak rozchodu drewna w kierunku 17), c/ przychód ze sprzedaży ogółem: 2 803 360,67 zł (w tym kierunek 17 – 16 555,40 zł) oraz 3 307 830,17 zł.

W przypadku drewna S4 (drewno średniowymiarowe opałowe) poziomy przychodu, rozchodu i sprzedaży w latach 2022-2023 kształtowały się następująco: a/ przychód drewna odpowiednio: 8 542,66 m³ i 7 798,88 m³, b/ rozchód drewna ogółem: 8 814,87 m³ (w tym w kierunku 17 – 8 614,11 m³) oraz 7 502,17 m³ (w tym w kierunku 17 – 7 212,84 m³), c/ przychód ze sprzedaży ogółem: 1 072 772,19 zł (w tym kierunek 17 – 1 047 007,15 zł) oraz 994 151,49 zł (w tym kierunek 17 – 953 916,60 zł).

W zakresie decyzji nr 42 Dyrektora GLP w sprawie wytycznych kierunkowych wspierających możliwość nabywania przez konsumentów - odbiorców indywidualnych surowca drzewnego do celów opałowych i przyjętej w tym okresie w Lasach Państwowych polityki zwiększania puli drewna opałowego S4, Nadleśniczy wyjaśnił, że (...) *W Nadleśnictwie Rudziniec drewno spełniające parametry klasyfikacji w ramach wyższego jakościowo sortymentu (S2AP) nie klasyfikowano jako drewno o niższych parametrach jakościowych (S4).* Ponadto poinformował, że w ww. zakresie do Nadleśnictwa nie wpływała żadna korespondencja.

(akta kontroli str. 177, 178, 3729-3735)

Cena sprzedaży drewna S4 w Nadleśnictwie przed wydaniem przez Dyrektora GLP decyzji z 26 maja 2022 r. kształtowała się następująco⁴⁷: a/ iglaste – 147,60 zł/m³ (po zrywce) i 73,80 zł/m³ (samowyrób), b/ liściaste twarde – 172,20 zł/m³ i 98,40 zł/m³, c/ liściaste miękkie – 135,30 zł/m³ i 61,50 zł/m³. Po wydaniu tej decyzji ceny utrzymywano na dotychczasowym poziomie, aż do zmiany w zakresie wzrostu cen dotyczących drewna po zrywce na podstawie decyzji Nr 9/2023 Nadleśniczego Nadleśnictwa Rudziniec z 29 czerwca 2023 r. w sprawie wprowadzenia cennika detalicznego na drewno wielko-, średnio- i małowymiarowe, w którym ustalono ceny drewna: a/ iglaste - 165,61 zł/m³, b/ liściaste twarde – 193,21 zł/m³ oraz c/ liściaste miękkie – 151,81 zł/m³. Kolejną decyzją Nr 1/2024 Nadleśniczego Nadleśnictwa Rudziniec z 9 stycznia 2024 r. w sprawie wprowadzenia cennika detalicznego na drewno wielko-, średnio- i małowymiarowe, dokonano zwiększenia cen drewna, i tak: a/ iglaste - 172,20 zł/m³ (po zrywce) i 77,49 zł/m³ (samowyrób), b/ liściaste twarde – 201,72 zł/m³ i 102,09 zł/m³ oraz c/ liściaste miękkie – 158,67 zł/m³ i 63,69 zł/m³.

W sprawie kształtowania cen drewna S4 po wydaniu decyzji DGLP Nr 42 z 26 maja 2022 r. w sprawie wytycznych kierunkowych wspierających możliwość nabywania przez konsumentów – odbiorców indywidualnych, surowca drzewnego do celów opałowych, Nadleśniczy wyjaśnił, że (...) *W Nadleśnictwie Rudziniec po wydaniu decyzji z dnia 26 maja 2022 r. do dnia 30 czerwca 2023 r. cena drewna S4 (liściastego i iglastego) nie była zmieniana. W trakcie tworzenia cenników na II półroczu 2023 r. zwiększono cenę drewna S4 o wskaźnik inflacji bazowej za kwiecień 2023 r. według NBP w wysokości 12,2% zgodnie z rekomendacją Biura Marketingu DGLP i ustaleniami narady naczelników Wydziałów Gospodarki Drewnem zgodnie z pismem z dnia 23 maja 2023 r. zawierającym ustalenia z narady Naczelników Gospodarki Drewnem (24-26 kwietnia Orzechowo Morskie) oraz pismem z dnia 26 czerwca 2023 r. dotyczącym zmian oraz średnich cen reprezentanta dla poszczególnych GHG. Nadleśnictwo Rudziniec ponownie dokonało aktualizacji cennika na 2024 rok w oparciu o ceny średnioważone uzyskane na*

⁴⁷ Według decyzji Nr 3/2022 Nadleśniczego z 3 marca 2022 r. w sprawie wprowadzenia cennika detalicznego na drewno wielko-, średnio- i małowymiarowe.

szczeblu nadleśnictwa w umowach skonsolidowanych na I okres sprzedaży w 2024 roku dla danej GHG. Aktualizacja cen detalicznych dotyczyła także drewna opałowego grup S4, które zostały zwaloryzowane w granicach inflacji bazowej na poziomie 4%. Działania te były zgodne z ustaleniami określonymi na naradzie naczelników Wydziałów Gospodarki Drewnem przekazanymi pismem z dnia 5 grudnia 2023 r. zawierającym ustalenia z narady Naczelników Gospodarki Drewnem (6-8 listopada Łagów).

(akta kontroli str. 3729-3735, 3766-3798)

W kontrolowanym okresie wystąpiły cztery przypadki przeklasyfikowania drewna S2AP (lub S2A, S2B) na drewno S4. W dwóch przypadkach dotyczyły korekty błędów podczas wprowadzania danych w zakresie sortymentu do rejestratora przez pracownika terenowej służby leśnej, dla drewna o masie 1,44 m³ i taki zapis ujęto w dokumencie specyfikacja manipulacyjna. W pozostałych dwóch przypadkach dokonane przeklasyfikowanie drewna S2A na S4 wynikało z:

a/ w pierwszym przypadku drewna o masie 1,36 m³, w dokumencie specyfikacja manipulacyjna jako przyczynę i cel manipulacji podano długi okres przelegiwania oraz ilość nieładunkową,

b/ w drugim przypadku drewna o masie 0,59 m³, w dokumencie specyfikacja manipulacyjna jako przyczynę i cel manipulacji wskazano drewno pokradzieżowe.

Zastępca Nadleśniczego w sprawie przypadku przeklasyfikowania drewna o masie 1,36 m³ wyjaśnił, że (...) Wykonana specyfikacja dotyczyła drewna topoli osiki w ilości 1,36 m³ przyjętej na magazyn Leśnictwa Łaskarówka w dniu 30 stycznia 2023 r. Po ponadrocznym okresie przelegiwania w dniu 12 stycznia 2024 r. wykonano specyfikację manipulacyjną (SM) na S4. Drewno osikowe jako gatunek liściasty miękki podlega bardzo szybkiemu zapażeniu oraz rozwojowi zgnilizny prowadzącej do dalszej deprecjacji drewna, aż do jego całkowitego zbutwienia. W dniu wykonania SM zgodnie z obowiązującymi wymaganiami technicznymi i postępującą zgnilizną miękką drewno to odpowiadało grupie S4. Długi okres przelegiwania związany był z występującym w 2023 r. brakiem popytu na surowiec S2A OS oraz jego niewielką ilością na stosie bez możliwości doładowania do transportu. Gatunek ten (osika) w naszych lasach występuje sporadycznie, a jego pozyskanie jest niewielkie stąd wystąpił brak możliwości przygotowania pełnego ładunku. (...) Wykonanie SM i sprzedaż detaliczna w/w surowca uchroniła Nadleśnictwo przed całkowitą deprecjacją surowca bądź uzasadnioną reklamacją na zakupione drewno w przypadku uzyskania klienta w dalszym okresie przelegiwania drewna.

W drugim przypadku przeklasyfikowania drewna Zastępca Nadleśniczego poinformował, że (...) W leśnictwie Świbie ze stosu nr 6474 SoS2A odebranego na masę 5,07 m³ skradziono 4,48 m³ drewna. Pozostałe drewno na masę 0,59 m³ stanowiły pojedyncze porozrzucane przebrane wałki. Pozostałe wałki nie spełniały wymagań technicznych sortymentu S2A, dlatego zostały odebrane jako S4. Wykonanie SM dla tego drewna ustrzegło nadleśnictwo przed uzasadnioną reklamacją. Nadmieniam jednocześnie, że drewno pokradzieżowe może utracić certyfikat FSC, co czyni je surowcem trudnozbywalnym (...)

(akta kontroli str. 3635-3641, 3729-3735, 3862-3869)

Po wydaniu decyzji Dyrektora GLP z 26 maja 2022 r. odbiorcami sprzedaży detalicznej drewna S4 byli wyłącznie konsumenci. Ponadto wystąpiły przypadki sprzedaży detalicznej masy drewna dla innych podmiotów:

a/ w 2022 r. – 3,57 m³ dla przedszkola, 2,03 m³ dla placówki oświatowej, 20,63 m³ dla S.N. „Usługi Transportowe”⁴⁸ i 17,61 m³ dla Trans Las G.S.⁴⁹;

b/ w 2023 r. – 4,30 m³ dla przedszkola, 5 m³ dla koła łowieckiego oraz 2,49 m³ dla placówki oświatowej;

c/ w 2024 r. (I kwartał) – 12 m³ dla Firmy Produkcyjno-Handlowej Irena S.C.⁵⁰.

Nadleśniczy wyjaśnił, że (...) Nadleśnictwo co do zasady prowadziło sprzedaż detaliczną drewna S4 wyłącznie dla konsumentów – osób fizycznych. Incydentalne przypadki sprzedaży detalicznej niewielkich mas drewna (...) wystąpiły w związku ze sprzedażą drewna dla placówek oświatowych, koła łowieckiego i innych podmiotów nie prowadzących przerobu drewna po podpisaniu oświadczenia, że zakupują surowiec drzewny nie jako materiał wytwórczy do przetworzenia, lecz na własne potrzeby socjalno-bytowe. Każdorazowo w pierwszej kolejności drewno S4 było oferowane do nabycia odbiorcom indywidualnym, zgodnie z Zarządzeniem nr 57 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 22 września 2021 r. w sprawie zasad sprzedaży drewna w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe. Ww. trzech przedsiębiorcy w kontrolowanym okresie nie nabywali od Nadleśnictwa surowca S2AP, jak również innego surowca drzewnego pozostałych sortymentów we wszystkich kanałach dystrybucji.

(akta kontroli str. 3635-3641, 3870-3887)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

W kontrolowanym okresie w Nadleśnictwie zgodnie z ustawą o lasach dokonywano sprzedaży nieruchomości. Ponadto majątkiem Nadleśnictwa, który oddawano innym podmiotom w ramach dzierżawy, dysponowano zgodnie z interesem ekonomicznym, a z wynajmowanych powierzchni od podmiotów zewnętrznych korzystano w zakresie niezbędnym do funkcjonowania kontrolowanej jednostki.

Realizacja zadań inwestycyjnych przebiegała zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Przypadki odmiennej realizacji pozyskania i sprzedaży drewna w stosunku do planowanych wartości wynikały z uzasadnionych przesłanek. Prawdłowo prowadzono również detaliczną sprzedaż drewna, w tym właściwie dokonywano jego przeklasyfikowania.

2. Gospodarowanie środkami finansowymi przez jednostki organizacyjne Lasów Państwowych

Opis stanu
faktycznego

2.1. W latach objętych kontrolą zatrudnienie w Nadleśnictwie kształtowało się następująco⁵¹: a/ w 2020 r. – łącznie 54 osoby w wymiarze 54 etatów, w tym 40 osób w ramach służby leśnej, 12 osób na stanowiskach nierobotniczych poza służbą leśną i dwie osoby na stanowiskach robotniczych; b/ w 2021 r. – łącznie 54 osoby w wymiarze 53 etatów, w tym 41 osób w ramach służby leśnej, 11 osób na stanowiskach nierobotniczych poza służbą leśną i dwie osoby na stanowiskach robotniczych; c/ w 2022 r. – łącznie 53 osoby w wymiarze 54 etatów, w tym 42 osoby w ramach służby leśnej, 10 osób na stanowiskach nierobotniczych poza służbą leśną

⁴⁸ Faktura nr 220610146 z 13 czerwca 2022 r. (12,31 m³ drewna S4) oraz nr 220710101 z 15 lipca 2022 r. (8,32 m³ drewna S4).

⁴⁹ Faktura Nr 220610147 z 13 czerwca 2022 r. (7,68 m³ drewna S4) oraz nr 220710102 z 15 lipca 2022 r. (9,93 m³ drewna S4).

⁵⁰ Faktura Nr 240310323 z 26 marca 2024 r. (12 m³ drewna S4)

⁵¹ Według stanu na 31 grudnia.

i jedna osoba na stanowisku robotniczym; d/ w 2023 r. – łącznie 53 osoby w wymiarze 54 etatów, w tym 40 osób w ramach służby leśnej, 12 osób na stanowiskach nierobotniczych poza służbą leśną i jedna osoba na stanowiskach robotniczych; e/ w 2024 r. (I kwartał) – łącznie 54 osoby w wymiarze 53 etatów, w tym 42 osoby w ramach służby leśnej, 11 osób na stanowiskach nierobotniczych poza służbą leśną i jedna osoba na stanowiskach robotniczych.

(akta kontroli str. 179)

Wysokość wydatków na wynagrodzenia dla pracowników Nadleśnictwa w poszczególnych latach objętych kontrolą, kształtowała się następująco:

a/ w 2020 r. na wynagrodzenia wydatkowano łącznie kwotę 6 282 168,41 zł (w tym 120 202,14 zł stanowiły równoważniki pieniężne za brak mieszkania, ulgi przy opłatach za użytkowanie lokali), a wysokość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia wyniosła 9 694,70 zł;

b/ w 2021 r. na wynagrodzenia wydatkowano łącznie kwotę 7 017 897,55 zł⁵² (w tym 130 627,50 zł stanowiły równoważniki pieniężne za brak mieszkania, ulgi przy opłatach za użytkowanie lokali), a wysokość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia wyniosła 11 034,43 zł⁵³;

c/ w 2022 r. na wynagrodzenia wydatkowano łącznie kwotę 8 149 886,50 zł⁵⁴ (w tym 111 657,84 zł stanowiły równoważniki pieniężne za brak mieszkania, ulgi przy opłatach za użytkowanie lokali), a wysokość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia wyniosła 12 576,99 zł⁵⁵;

d/ w 2023 r. na wynagrodzenia wydatkowano łącznie kwotę 8 754 672,12 zł⁵⁶ (w tym 107 822,25 zł stanowiły równoważniki pieniężne za brak mieszkania, ulgi przy opłatach za użytkowanie lokali), a wysokość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia wyniosła 13 510,00 zł⁵⁷;

e/ w 2024 r. (I kwartał) na wynagrodzenia wydatkowano łącznie kwotę 1 898 748,90 zł (w tym 25 336,29 zł stanowiły równoważniki pieniężne za brak mieszkania, ulgi przy opłatach za użytkowanie lokali), a wysokość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia wyniosła 11 941,82 zł.

(akta kontroli str. 180, 4094)

W latach 2020-2023 zatrudniono w Nadleśnictwie 22 nowych pracowników, w tym ośmiu stażystów. Badaniem objęto 10 przypadków zatrudnienia osób w Nadleśnictwie, w tym na stanowiskach: 1/ referenta ds. Geomatyki i Urządzania Lasu (rekrutacja wewnętrzna)⁵⁸, 2/ referenta ds. Technicznych (rekrutacja wewnętrzna)⁵⁹, 3/ księgowej (rekrutacja zewnętrzna)⁶⁰, 4/ trzech referentów ds. Administracyjno-Gospodarczych (dwóch w ramach rekrutacji zewnętrznej i jednego w ramach wewnętrznej)⁶¹, 5/ czterech podleśniczych (trzech w ramach rekrutacji wewnętrznej i jednego w ramach zewnętrznej)⁶².

W wyniku badania, którym objęto dokumentację zatrudnienia dziesięciu pracowników ustalono, że:

⁵² Wzrost w stosunku do 2020 r. o 11,7%.

⁵³ Wzrost w stosunku do 2020 r. o 13,8%.

⁵⁴ Wzrost w stosunku do 2021 r. o 16,1%.

⁵⁵ Wzrost w stosunku do 2021 r. o 13,9%.

⁵⁶ Wzrost w stosunku do 2022 r. o 7,4%.

⁵⁷ Wzrost w stosunku do 2022 r. o 7,4%.

⁵⁸ Osoba ta posiadała wykształcenie wyższe na kierunku Leśnictwo.

⁵⁹ Osoba ta posiadała wykształcenie wyższe na kierunku Leśnictwo.

⁶⁰ Osoba ta posiadała wykształcenie wyższe na kierunku Zarządzanie i Inżynieria produkcji oraz ukończone studia podyplomowe w zakresie Kadry i płace w przedsiębiorstwie.

⁶¹ Osoby te posiadały wykształcenie: a/ wyższe na kierunku Ekonomia, b/ wyższe na kierunku Ochrona środowiska oraz c/ wyższe na kierunku Leśnictwo.

⁶² Osoby te posiadały wykształcenie wyższe na kierunku Leśnictwo.

a/ w pięciu przypadkach zastosowane zostały procedury określone w Zarządzeniach Dyrektora RDLP w Katowicach w sprawie wprowadzenia w życie Regulaminu naboru na wolne stanowiska pracy w biurze i jednostkach RDLP w Katowicach⁶³, m.in. został ogłoszony nabór wewnętrzny/zewnętrzny i powołano komisję rekrutacyjną;

b/ w trzech przypadkach nie zastosowano procedur określonych w ww. dokumentach z uwagi na uzyskanie zgody Dyrektora RDLP w Katowicach na nawiązanie stosunku pracy z pracownikiem zatrudnionym w innej jednostce organizacyjnej Lasów Państwowych, na zasadzie wewnętrznego przejścia pomiędzy jednostkami, a w jednym przypadku ze względu na kontynuację zatrudnienia ze stażystą;

c/ w jednym przypadku zatrudnienie nastąpiło za zgodą Dyrektora RDLP w Katowicach z 8 kwietnia 2020 r.

W sprawie różnicy w wynagrodzeniu osób nowozatrudnionych w stosunku do innych pracowników wykonujących obowiązki w podobnym zakresie/pracownika poprzednio zatrudnionego, Zastępca Nadleśniczego wyjaśnił, że (...) *Różnica wynika przede wszystkim z rodzaju zajmowanego stanowiska, zakresu powierzonych zadań, doświadczenia zawodowego i stażu pracy (...).*

(akta kontroli str. 4094-4429, 4435-4438)

W kontrolowanym okresie z pracownikami Nadleśnictwa zawierano umowy cywilnoprawne, w tym: a/ w 2020 r. – 27 umów zleceń, b/ w 2021 r. – 39, c/ w 2022 r. – 18, d/ w 2023 r. – 15, d/ w 2024 r. – trzy.

Analiza umów zleceń zawieranych przez czterech pracowników Nadleśnictwa⁶⁴ na: a/ preparację trofeów łowieckich (dwóch pracowników)⁶⁵, b/ utrzymanie czystości w kancelarii leśniczego leśnictwa Świbie⁶⁶, Centawa⁶⁷ i Ciochowice⁶⁸ (trzech pracowników) wykazała, że przedmioty tych umów nie pokrywały się z zakresami ich czynności.

(akta kontroli str. 4435-4438, 4767-4914)

Zasady przyznawania pracownikom Nadleśnictwa nagród w okresie objętym kontrolą określono w: a/ Regulaminie przyznawania nagród pracownikom Nadleśnictwa⁶⁹ oraz b/ Zasadach przyznawania specjalnych nagród uznaniowych z puli środków pieniężnych do dyspozycji Nadleśniczego odpowiednio w latach: 2021 z 25 maja 2021 r., 2022 z 25 listopada 2022 r., 2023 z 11 grudnia 2023 r.

W latach objętych kontrolą w Nadleśnictwie przeznaczono na nagrody środki w następującej wysokości:

1/ w 2020 r. – łącznie 323 049,48 zł, w tym: a/ nagroda w równej kwocie dla wszystkich pracowników – w łącznej wysokości 208 253,93 zł (54 osoby), b/ specjalna nagroda uznaniowa do rozdysonowania przez kierowników jednostek

⁶³ Nr 22 z 25 maja 2020 r., Nr 41 z 16 listopada 2021 r. oraz Nr 33 z 28 września 2022 r.

⁶⁴ Wytypowanych w drodze doboru celowego w ramach umów zleceń zawartych w 2020 i 2021 r.

⁶⁵ Zawarte z pracownikami: 1/ A.K. – umowy nr: 10/2020 z 6 lipca 2020 r., 11/2020 z 20 lipca 2020 r., 17/2020 z 2 sierpnia 2020 r., 22/2020 z 14 sierpnia 2020 r., Nr 26/2020 z 4 września 2020 r., 32/2020 z 12 grudnia 2020 r., 10/2021 z 13 maja 2021 r., 12/2021 z 21 maja 2021 r., 23/2021 z 27 lipca 2021 r., 19 lipca 2021 r., 26/2021 z 1 sierpnia 2021 r., 31/2021 z 13 września 2021 r., 43/2021 z 3 grudnia 2021 r.; 2/ P.J. – umowy nr: 12/2020 z 20 lipca 2020 r., 14/2020 z 30 lipca 2020 r., 19/2020 z 5 sierpnia 2020 r., 9/2021 z 13 maja 2021 r., 11/2021 z 21 maja 2021 r., 13/2021 z 29 maja 2021 r., 16/2021 z 9 czerwca 2021 r., 18/2021 z 15 czerwca 2021 r., 24/2021 z 27 lipca 2021 r., 37/2021 z 25 października 2021 r., 41/2021 z 3 października 2021 r.

⁶⁶ Umowa zlecenie nr 44/2021 z 13 grudnia 2021 r. wraz z aneksami 1/2022, 1/2023, 2/2023 i 1/2024 (pracownik M.C.).

⁶⁷ Umowa zlecenie nr 6/2021 z 2 kwietnia 2021 r. wraz z aneksami 1/2022, 1/2023, 2/2023 i 1/2024 (pracownik P.J.).

⁶⁸ Umowa zlecenie nr 7/2021 z 2 kwietnia 2021 r. wraz z aneksami 1/2022, 1/2023, 2/2023 i 1/2024 (pracownik D.Z.).

⁶⁹ Przyjęty Zarządzeniem Nr 17/18 Nadleśniczego z dnia 16 maja 2018 r. w sprawie „Regulaminu przyznawania nagród pracownikom Nadleśnictwa Rudziniec”. Dalej: Regulamin przyznawania nagród pracownikom Nadleśnictwa.

organizacyjnych - 21 600,00 zł (14 osób), c/ nagrody jubileuszowe - 93 195,55 zł (osiem osób);

2/ w 2021 r. – łącznie 912 136,95 zł, w tym: a/ nagroda roczna za 2020 r. o charakterze uznaniowym i motywacyjnym – w łącznej wysokości 137 000,00 zł (54 osoby), b/ nagrody o charakterze uznaniowym i motywacyjnym (za okresy od: 1 stycznia do 31 marca 2021 r. – 82 500,00 zł dla 51 osób, 1 kwietnia do 30 czerwca 2021 r. – 108 500,00 zł dla 52 osób, 1 lipca do 30 września 2021 r. – 135 000,00 zł dla 50 osób, 1 października do 31 grudnia 2021 r. – 192 500,00 zł dla 53 osób), c/ specjalna nagroda uznaniowa do rozdysponowania przez kierowników jednostek organizacyjnych – 21 200,00 zł (20 osób), d/ nagroda motywacyjna Dyrektora RDLP w Katowicach – 9 000,00 zł (pięć osób), e/ nagroda wypłacana w okresie bożonarodzeniowym - 153 646,71 zł (54 osoby), f/ nagrody jubileuszowe – 72 790,24 zł (siedem osób);

3/ w 2022 r. – łącznie 1 337 934,15 zł, w tym: a/ nagroda roczna za 2021 r. o charakterze uznaniowym i motywacyjnym – w łącznej wysokości 219 000,00 zł (54 osoby), b/ nagrody o charakterze uznaniowym i motywacyjnym (za okresy od: 1 stycznia do 31 marca 2022 r. – 165 000,00 zł dla 52 osób, 1 kwietnia do 30 czerwca 2022 r. – 165 000,00 zł dla 52 osób, 1 lipca do 30 września 2022 r. – 192 500,00 zł dla 52 osób, 1 października do 30 grudnia 2022 r. – 189 000,00 zł dla 53 osób), c/ specjalna nagroda uznaniowa do rozdysponowania przez kierowników jednostek organizacyjnych – 22 000,00 zł (21 osób), d/ nagroda motywacyjna Dyrektora RDLP w Katowicach – 11 000,00 zł (cztery osoby), e/ nagroda wypłacana w okresie bożonarodzeniowym - 182 000,01 zł (54 osoby), f/ nagrody jubileuszowe – 112 014,25 zł (osiem osób), g/ nagroda z okazji Dni Lasu – 80 419,89 zł (54 osoby);

4/ w 2023 r. – łącznie 1 435 481,11 zł, w tym: a/ nagroda roczna za 2022 r. o charakterze uznaniowym i motywacyjnym – w łącznej wysokości 216 000,00 zł (53 osoby), b/ nagrody o charakterze uznaniowym i motywacyjnym (za okresy od: 1 stycznia do 31 marca 2023 r. – 165 000,00 zł dla 54 osób, 1 kwietnia do 30 czerwca 2023 r. – 168 000,00 zł dla 54 osób, 1 lipca do 30 września 2023 r. – 164 000,00 zł dla 50 osób, 1 października do 30 listopada 2023 r. – 168 000,00 zł dla 52 osób), c/ specjalna nagroda uznaniowa do rozdysponowania przez kierowników jednostek organizacyjnych – 32 400,00 zł (10 osób), d/ nagroda motywacyjna Dyrektora RDLP w Katowicach – 24 000,00 zł (cztery osoby), e/ nagroda wypłacana w okresie bożonarodzeniowym – 156 538,92 zł (54 osoby), f/ nagrody jubileuszowe – 259 042,19 zł (15 osób), g/ nagroda z okazji Dni Lasu – 82 500,00 zł (55 osób);

5/ w 2024 r. (I kwartał) – łącznie 175 800,00 zł, w tym: a/ nagroda o charakterze uznaniowym i motywacyjnym za okres od 1 stycznia do 31 marca 2024 r. – 165 000,00 zł (53 osoby), b/ nagroda jubileuszowa – 10 800,00 zł (jedna osoba).

Badaniem objęto nagrody o charakterze uznaniowym i motywacyjnym przyznane za okresy od: 1 stycznia do 31 marca 2023 r. w łącznej kwocie 165 000,00 zł (54 osoby), 1 kwietnia do 30 czerwca 2023 r. – 169 000,00 zł (54 osoby), 1 lipca do 30 września 2023 r. – 164 000,00 zł (51 osób) oraz 1 października do 30 listopada 2023 r. – 168 000,00 zł (52 osoby). W wyniku tego badania stwierdzono, że przyznanie i sposób ustalenia wysokości nagród dla poszczególnych pracowników było zgodne z zapisami obowiązującego w Nadleśnictwie Regulaminu przyznawania nagród pracownikom Nadleśnictwa.

(akta kontroli str. 4384-4761)

W kontrolowanym okresie wypłacono odprawy emerytalno-rentowe dziewięciu pracownikom, z tego: a/ w 2020 r. czterem na łączną kwotę 229 353,00 zł, b/ w 2021 r. dla dwóch pracowników na łączną kwotę 95 445,36 zł; c/ w 2021 r. jednemu pracownikowi w wysokości 34 930,38 zł; d/ w 2023 r. dla dwóch pracowników w łącznej wysokości 114 777,84 zł.

W latach objętych kontrolą nie prowadzono sporów sądowych z pracownikami Nadleśnictwa.

(akta kontroli str. 4435-4438, 4762-4765)

W latach objętych kontrolą: a/ praktyki studenckie odbyły dwie osoby (po jednej w 2020 r. i 2023 r.), b/ staże absolwenckie oraz uczniowskie odbyło łącznie 21 osób, z tego: po cztery w 2020 r., 2022 r. i 2023 r., siedem w 2021 r. oraz dwie w I kwartale 2024 r. Koszt wynagrodzeń dla opiekunów wyniósł w latach 2020-2024 odpowiednio: 3620,40 zł, 5 059,40 zł, 5 721,38 zł, 6 406,20 zł oraz 1 319,94 zł.

(akta kontroli str. 4435-4438, 4766)

2.2. W okresie objętym kontrolą w Nadleśnictwie zapewniono pracownikom możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Zasady organizacji i finansowania podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników Nadleśnictwa określono w: a/ Zarządzeniu Nr 86 Dyrektora GLP z 19 września 2023 r. w sprawie prowadzenia działalności szkoleniowej w Lasach Państwowych, b/ Zarządzeniu Nr 2 Dyrektora RDLP w Katowicach z 10 lutego 2011 r. w sprawie wprowadzenia kryteriów kwalifikowania do podnoszenia kwalifikacji zawodowych (poziomu wykształcenia) oraz zasad udzielania pomocy finansowej ze strony pracodawcy pracownikom RDLP i jednostek przez nią nadzorowanych. W ww. okresie pracownicy Nadleśnictwa podnosili kwalifikacje zawodowe w następujących formach:

1/ w 2020 r. (wydatkowano 6 469,55 zł): a/ warsztaty (dziesięciu pracowników), b/ seminarium (jeden pracowników), c/ szkolenie/kurs e-learningowy (83 pracowników), d/ kurs szkoleniowy (dwóch pracowników), e/ studia podyplomowe (jeden pracownik);

2/ w 2021 r. (wydatkowano 40 602,47 zł): a/ warsztaty (48 pracowników), b/ seminarium (60 pracowników), c/ szkolenie/kurs e-learningowy (51 pracowników), d/ kurs (dwóch pracowników), e/ narada szkoleniowa (jeden pracownik), f/ samokształcenie (jeden pracownik), g/ studia podyplomowe (jeden pracownik);

3/ w 2022 r. (wydatkowano 46 051,32 zł): a/ warsztaty (76 pracowników), b/ seminarium (trzech pracowników), c/ konferencja (54 pracowników), d/ kurs szkoleniowy (sześciu pracowników), e/ narada szkoleniowa (jeden pracownik), f/ kurs (jeden pracownik), g/ studia inżynierskie (jeden pracownik);

4/ w 2023 r. (wydatkowano 106 015,50 zł): a/ warsztaty (103 pracowników), b/ seminarium (pięciu pracowników), c/ konferencja (trzech pracowników), d/ kurs szkoleniowy (dziewięciu pracowników);

5/ w I kwartale 2024 r. - wydatkowano 15 005,77 zł na warsztaty, w których uczestniczyło 51 pracowników.

W latach objętych kontrolą nie wystąpiły przypadki korzystania przez pracowników Nadleśnictwa z urlopu szkoleniowego, natomiast w przypadku dwóch pracowników podnoszących kwalifikacje zawodowe w ramach studiów I stopnia oraz studiów podyplomowych wystąpiły przypadki zwolnienia z pracy odpowiednio w liczbie: jeden i 20 dni.

(akta kontroli str. 4003-4050)

2.3. W kontrolowanym okresie w dwóch przypadkach dofinansowano pracownikom studia podyplomowe, tj.:

a/ Bezpieczeństwo i higiena pracy w przedsiębiorstwie⁷⁰ - w 2020 r. poniesiono z ww. tytułu koszt w kwocie 1 750,00 zł oraz 280,80 zł z tytułu kosztów przejazdu na uczelnię;

b/ Ochrona przyrody⁷¹ - poniesione przez Nadleśnictwo koszty wyniosły 3 600,00 zł z tytułu czesnego.

⁷⁰ Umowa nr 1/2019 z na podnoszenie kwalifikacji zawodowych nr 1/1019 z 6 listopada 2019 r.

⁷¹ Umowa na podnoszenie kwalifikacji zawodowych z 1 października 2021 r.

Tematyka studiów była związana z wykonywaną pracą oraz zadaniami realizowanymi przez kontrolowaną jednostkę, a uzyskane kwalifikacje były przydatne do pracy.
(akta kontroli str. 4051-4093)

Badaniem organizacji szkoleń wewnętrznych objęto cztery szkolenia zorganizowane w okresie objętym kontrolą⁷², tj.:

a/ Kurs brakarski zorganizowany w 2021 r. na kwotę 10 867,72 zł⁷³, w którym uczestniczyły dwie osoby (zorganizowany w dniach 29 listopada – 10 grudnia 2021 r. w Janowie Lubelskim przez Ośrodek Rozwojowo-Wdrożeniowego Lasów Państwowych w Bedoniu). Zgodnie z pismem z 25 października 2021 r. ww. Ośrodka organizacja centralnego kursu brakarskiego odbyła się na podstawie zlecenia Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych⁷⁴.

b/ Kursy brakarskie zorganizowane w 2022 r.:

- na kwotę 5 444,55 zł⁷⁵, w którym uczestniczyły dwie osoby (zorganizowany w dniach 9-22 maja 2022 r. w Ustroniu Jaszowcu); zgodnie z pismem RDLP w Katowicach z 10 stycznia 2022 r. poinformowano Nadleśniczego o organizacji przez Wydział Gospodarki Drewnem RDLP dwóch regionalnych kursów brakarskich na III i II klasę brakarską; pismem z 21 stycznia 2022 r. skierowanym do RDLP w Katowicach Nadleśniczy zgłosił dwóch pracowników do uczestnictwa w kursie;

- na kwotę 6 307,69 zł⁷⁶, w którym uczestniczyła jedna osoba (zorganizowany w dniach 5 – 16 grudnia 2022 r. w Janowie Lubelskim przez Ośrodek Rozwojowo-Wdrożeniowego Lasów Państwowych w Bedoniu); zgodnie z pismem z 1 czerwca 2022 r. ww. Ośrodka organizacja centralnego kursu brakarskiego odbyła się na podstawie zlecenia DGLP.

c/ Szkolenie podstawowe z zakresu Ceremoniału Lasów Państwowych zorganizowane w dniach 15-17 listopada 2023 r. w Brennej, na które poniesiono wydatek w wysokości 10 510,53 zł⁷⁷ (uczestniczyło 12 osób); szkolenie zostało zorganizowane z inicjatywy Nadleśniczego⁷⁸ zgodnie z jego pismem z 13 listopada 2023 r. skierowanym do pracowników Nadleśnictwa, w którym wytypowane zostały osoby biorące udział w szkoleniu. Jak określił Nadleśniczy w ww. piśmie były to osoby, w których kompetencjach znajdowały się sprawy związane z organizacją uroczystych wydarzeń nawiązujących do historii, tradycji i o charakterze patriotycznym, związanych z wykorzystywaniem elementów ceremoniału.

Płatności za ww. usługi zostały dokonane w kwotach i w terminach wynikających z zaciągniętych zobowiązań.

Zastępca Nadleśniczego wyjaśnił, że (...) *Potrzeby szkoleniowe pracowników są określone w planie szkoleń lub na bieżąco w związku ze zmianami kadrowymi i występującymi potrzebami podnoszenia kwalifikacji zawodowych.*

⁷² Szkolenia, na które poniesiono najwyższe wydatki.

⁷³ Faktura Nr 211210542 z 28 grudnia 2021 r., Nr 211210543 z 28 grudnia 2021 r. oraz Nr 211210141 z 14 grudnia 2021 r.

⁷⁴ Dalej: DGLP.

⁷⁵ Faktura Nr 220510406 z 31 maja 2022 r.

⁷⁶ Faktura Nr 221210609 z 21 grudnia 2022 r. oraz Nr 221210463 z 28 grudnia 2022 r.

⁷⁷ Faktura Nr 231110291 z 27 listopada 2023 r.

⁷⁸ Zgodnie z Zarządzeniem nr 75 Dyrektora GLP z 22 września 2022 r. w sprawie powołania Zespołu ds. Opracowania Ceremoniału Lasów Państwowych, Nadleśniczy był członkiem Zespołu, którego celem było przygotowanie i przedłożenie Dyrektorowi Generalnemu Lasów Państwowych w terminie do 28 lutego 2023r. projektu ceremoniału w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe.

Zarządzeniem nr 50 Dyrektora GLP z dnia 17 maja 2023 r. w sprawie wprowadzenia Ceremoniału Lasów Państwowych, wprowadzono do użytku służbowego w PGL LP „Ceremoniał Lasów Państwowych”. Zarządzenie to ustanawiało usystematyzowany zbiór zasad i form określających zespołowe i indywidualne zachowania leśników zwany Ceremoniałem Lasów Państwowych. Ceremoniał Lasów Państwowych ma na celu kultywowanie tradycji leśnych kształtowanych przez wieki historii w poczuciu poszanowania munduru leśnika i ujednolicenie działań wszystkich służb oraz organizacji mundurowych według ogólnie przyjętych zasad zachowania i postępowania w czasie różnych uroczystości o charakterze państwowym, leśnym i religijnym oraz innych przedsięwzięć służbowych w duchu patriotyzmu.

W przypadku szkolenia z zakresu Ceremoniału Lasów Państwowych Zastępca Nadleśniczego wyjaśnił, że (...) *Decyzję o miejscu organizacji szkolenia z zakresu Ceremoniału Lasów Państwowych w „Dworku Myśliwskim” w Brennej, który jest jednostką Nadleśnictwa Ustroń, podjął Nadleśniczy. Nadleśnictwo nie dysponuje alternatywnymi ofertami, gdyż ze względu na specyfikę było to szkolenie wewnętrzne prowadzone przez Nadleśniczego jako członka zespołu ds. Opracowania Ceremoniału Lasów Państwowych.*

(akta kontroli str. 3888-3997, 4948-4960)

2.4. W poszczególnych latach okresu objętego kontrolą Nadleśnictwo poniosło następujące wydatki na zakup usług obcych: w 2020 r. – 8 413 957,28 zł⁷⁹ (57,9% wydatków ogółem), w 2021 r. – 11 086 904,40 zł⁸⁰ (56,8%), w 2022 r. – 12 523 126,98 zł⁸¹ (46,4%), w 2023 r. – 13 798 196,76 zł⁸² (51,7%), w 2024 r. (I kwartał) – 2 907 702,75 zł⁸³ (55,4%).

(akta kontroli str. 681-685, 3270-3287)

Badaniem objęto siedem umów na zakup usług obcych obejmujących m.in. usługi prawne, marketingowe, usługi w zakresie stosunków międzyludzkich i komunikacji społecznej, usługi doradztwa związanego z zarządzaniem i doradztwa finansowo-księgowego, w tym: a/ dwie obejmujące obsługę prawną⁸⁴, b/ dwie na pełnienie funkcji Inspektora Ochrony Danych Osobowych⁸⁵, c/ doradztwa podatkowego, w tym konsultacji podatkowych⁸⁶, d/ wykonanie mapy Nadleśnictwa⁸⁷, e/ wykonanie folderu Nadleśnictwa⁸⁸. Ustalono, że: zamówienia zostały zrealizowane zgodnie z umową i prawidłowo rozliczone, nabycie ww. usług było uzasadnione potrzebami jednostki i nie mogły być one wykonywane przez jej pracowników (nie pokrywały się z zadaniami pracowników wynikającymi z zakresów czynności).

Nadleśniczy, w sprawie nabycia usługi dotyczącej doradztwa podatkowego wyjaśnił, że (...) *Do czasu zawarcia umowy z doradcą podatkowym, Nadleśnictwo posiłkowało*

⁷⁹ W tym m.in.: usługi leśne – 7 692 235,68 zł, usługi lotnicze w ochronie lasu – 160 814,00 zł, remonty awaryjne dróg w leśnictwach – 124 046,35 zł, utrzymanie bazy informatycznej SILP – 76 391,40 zł, obsługa prawna – 44 000,00 zł.

⁸⁰ W tym m.in.: usługi leśne – 8 969 688,80 zł, konserwacja i utrzymanie dróg leśnych – 1 129 402,37 zł, patrolowanie lotnicze lasu przeciwpożarowe – 161 200,00 zł, utrzymanie bazy informatycznej SILP – 74 264,05 zł, obsługa prawna – 44 000,00 zł, usługi RODO – 6 000,00 zł.

⁸¹ W tym m.in.: usługi leśne – 10 617 241,80 zł, konserwacja i utrzymanie dróg leśnych – 1 116 440,00 zł, patrolowanie lotnicze lasu – 184 000,00 zł, utrzymanie bazy informatycznej SILP – 106 693,10 zł, obsługa prawna – 42 600,00 zł, usługi RODO – 8 400,00 zł.

⁸² W tym m.in.: usługi leśne – 11 044 517,45 zł, konserwacja dróg leśnych i remont awaryjny przepustu – 836 180,54,00 zł, patrolowanie lotnicze lasu – 220 026,00 zł, utrzymanie bazy informatycznej – 108 312,00 zł, obsługa prawna – 44 400,00 zł, usługi RODO – 8 400,00 zł oraz koszty organizacji wydarzeń refundowanych przez CILP – 501 611,06 zł.

⁸³ W tym m.in.: usługi leśne – 2 698 904,51 zł, utrzymanie bazy informatycznej – 26 833,17 zł, obsługa prawna – 10 500,00 zł, usługi RODO – 2 250,00 zł.

⁸⁴ a/ Umowa z 10 września 2019 r. zawarta z Kiesler, Lorenz, Kiesler, Kancelaria Radców Prawnych i Adwokatów Sp.j. w Katowicach (za okres realizacji umowy od 1 stycznia 2020 r. do 31 marca 2022 r. wydatkowano 125 246,99 zł);

b/ Umowa z 31 marca 2022 r. zawarta z AVENTUM Kancelarią Prawną Radców Prawnych Malik, Pokój Sp.p. (za okres realizacji umowy do 31 marca 2024 r. wydatkowano 103 320,00 zł).

⁸⁵ a/ Umowa o pełnienie funkcji inspektora ochrony danych osobowych zawarta z Kancelarią Dr Bartosz Mendyk z 30 grudnia 2020 r. (za okres realizacji umowy, tj. od 1 stycznia do 31 grudnia 2021 r. wydatkowano 7 380,00 zł), b/ Umowa o pełnieniu funkcji Oficera Bezpieczeństwa Danych Osobowych zawarta z Kancelarią Dr Bartosz Mendyk z 21 grudnia 2021 r. wraz z Aneksem nr 1 z 8 stycznia 2024 r. Umowa zawarta bezterminowo od 1 stycznia 2022 r. (w okresie realizacji umowy od 1 stycznia 2022 r. do 31 marca 2024 r. wydatkowano 23 431,50 zł).

⁸⁶ Umowa z 10 marca 2022 r. zawarta z Kancelarią Doradztwa Podatkowego, J. Wesołowska wraz z aneksem do umowy z 21 grudnia 2022 r. i 29 listopada 2023 r. (w okresie realizacji umowy do 31 marca 2024 r. wydatkowano 13 530,00 zł).

⁸⁷ Umowa nr ZG.2300.11.2022 z 21 lipca 2022 r. zawarta z Dębiec Tomasz Wydawnictwo QUERCUS, wydatkowano 18 375,00 zł.

⁸⁸ Umowa nr ZG.2300.11.2022 z 9 września 2022 r. zawarta z Dębiec Tomasz Wydawnictwo QUERCUS, wydatkowano 29 151,00 zł.

się ogólnie dostępnymi interpretacjami podatkowymi oraz interpretacjami wydanymi dla jednostek Lasów Państwowych. Jednak zmieniające się prawo podatkowe oraz różnorodność zdarzeń gospodarczych, skłoniło Nadleśnictwo do podjęcia decyzji o zawarciu umowy z profesjonalnym doradcą podatkowym w celu wsparcia doradztwem podejmowanych decyzji oraz dodatkowej ochrony prawnej w zakresie prawa podatkowego. Ponadto wyjaśnił, że (...) Nadleśnictwo nie prowadzi rejestru wydanych opinii i porad w zakresie doradztwa podatkowego. Nadleśnictwo otrzymywało, jak również korzystało z opinii i interpretacji wydanych przez Kancelarię Doradztwa Podatkowego Joanna Wesołowska dla innych jednostek LP współpracujących z Kancelarią Doradcy. (...) W załączeniu przedstawiam kilka opinii wydanych dla Nadleśnictwa.

W zbadanych przypadkach zamówienie oszacowano i udzielono w sposób prawidłowy zgodnie z zapisami Regulaminu zamówień podprogowych oraz ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych⁸⁹, oprócz przypadków opisanych w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 672-678, 686-728, 908-1038, 3234-3269)

2.5. W okresie objętym kontrolą w Nadleśnictwie nie określono pisemnych zasad korzystania ze środków reprezentacyjnych, tj. ponoszenia kosztów w celu wykreowania i utrwalenia pozytywnego wizerunku kontrolowanej jednostki wobec innych podmiotów.

Nadleśniczy wyjaśnił, że (...) Aktem prawnym regulującym gospodarowanie lasami oraz regulującym działalność Państwowego Gospodarstwa Leśnego jest ustawa z 28 września 1991 r. o lasach (...) i akty wykonawcze do niej, m.in. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 grudnia 1994 r. w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe⁹⁰ (...). Lasy Państwowe, jak każda inna jednostka organizacyjna, ponoszą wydatki na cele reprezentacji, bowiem służą budowaniu wizerunku firmy. Koszty reprezentacji obciążają konto działalności (Wn konto 503 - Pozostałe koszty administracyjne, MPK 13121). Zgodnie z § 6 powołanego rozporządzenia: - ust. 1 – podstawą gospodarki finansowej jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych są sporządzane przez nie roczne plany finansowo-gospodarcze zawierające: zadania rzeczowe, przychody ze sprzedaży, koszty działalności, wynik finansowy; - ust. 2 – plany finansowo-gospodarcze regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych, obok planu własnego, obejmują plany nadleśnictw i zakładów, zatwierdzane przez dyrektorów regionalnych; - ust. 3 – plan finansowo-gospodarczy obejmuje plan Dyrekcji Generalnej i plany dyrekcji regionalnych, zatwierdzane przez Dyrektora Generalnego. Zatem koszty reprezentacji są planowane i akceptowane wedle zasad w § 6 powołanego rozporządzenia oraz według zasad określonych przez Dyrektora Generalnego w sprawie tworzenia planów finansowo-gospodarczych na każdy rok kalendarzowy. Ponadto Nadleśniczy poinformował, że (...) Nadleśnictwo nie ma obowiązku określania dodatkowych zasad korzystania z kosztów reprezentacji. Rodzaj wydatków jako jednostki LP mogą ponosić na reprezentację określone zostały w komentarzu do Planu Kont Państwowego Gospodarstwa Leśnego LP aktualizowanego i wprowadzanego corocznie Zarządzeniem Dyrektora DGLP. Ponadto wysokość i rodzaj kosztów reprezentacji Nadleśnictwo określa corocznie w planie finansowo-gospodarczym, który zatwierdza Dyrektor DGLP.

⁸⁹ Dz. U. z 2023 r., poz. 1605, ze zm.

⁹⁰ Dz.U. Nr 134, poz. 692.

Zgodnie z Zasadami (polityką) rachunkowości Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe⁹¹ na ww. koncie ujętym w wyjaśnieniu ewidencjonuje się koszty na reprezentację, które obejmują koszty wymienione w komentarzu do konta 47003 – koszty reprezentacji⁹².

(akta kontroli str. 673, 678, 4922-4925, 5584-5595)

W latach 2020-2024 (I kwartał) poniesione zostały koszty reprezentacyjne w łącznej kwocie 210 891,04 zł⁹³, w tym:

a/ w 2020 r. - 16 328,21 zł, na które składały się m.in. koszty:

- Grup Reprezentacyjnych działających przy RDLP Katowice – 716,79 zł,
- Zespołu Sygnalistów Leśnych działającego przy Nadleśnictwie – 1 855,99 zł,
- usługi gastronomiczne i cateringowe - 1 612,50 zł,
- zakup kawy, herbaty, wody i kwiatów – 5 039,77 zł,
- zakup materiałów promocyjnych – 4 977,33 zł.

b/ w 2021 r. - 32 697,37 zł (wzrost o 100% w stosunku do poprzedniego roku), w tym m.in. koszty:

- Grup Reprezentacyjnych działających przy RDLP Katowice – 2 808,57 zł,
- Zespołu Sygnalistów Leśnych działającego przy Nadleśnictwie – 2 492,19 zł,
- usługi gastronomiczne i cateringowe – 3 496,84 zł,
- zakup m.in. kawy, herbaty, wody i kwiatów - 7 688,89 zł,
- zakup materiałów promocyjnych – 5 679,81 zł,
- zakup kalendarzy – 1 837,50 zł,
- obchody Dnia Leśnika – 2 541,82 zł,
- publikacja życzeń i informacji o działalności Lasów Państwowych w prasie – 949,85 zł,
- poświęcenia Dębu Papieskiego w Watykanie – 784,91 zł.

c/ w 2022 r. - 63 849,91 zł (wzrost o 95,2% w stosunku do poprzedniego roku), w tym m.in. koszty:

- Grup Reprezentacyjnych działających przy RDLP Katowice – 6 812,03 zł,
- Zespołu Sygnalistów Leśnych działającego przy Nadleśnictwie – 4 283,69 zł,
- usługi gastronomiczne i cateringowe – 3 440,38 zł,
- zakup kawy, herbaty i wody – 8 588,10 zł,
- zakup materiałów promocyjnych – 6 420,89 zł,
- obchody Dnia Leśnika - 6 506,24 zł,
- ogłoszenia prasowe – 300,00 zł,
- otwarcie wieży przeciwpożarowej w Łączy oraz uroczystość związana z 30-tą rocznicą pożaru – 7 769,41 zł,
- organizacja wystawy historycznej w Nadleśnictwie oraz organizacja 50-lecia powstania Nadleśnictwa – 11 155,57 zł.

d/ w 2023 r. - 95 960,79 zł (wzrost o 50,3% w stosunku do poprzedniego roku), w tym m.in. koszty:

- Grup Reprezentacyjnych działających przy RDLP Katowice - 25 546,96 zł,
- Zespołu Sygnalistów Leśnych działającego przy Nadleśnictwie – 4 042,66 zł,
- usługi gastronomiczne i cateringowe – 4 332,53 zł,

⁹¹ Załącznik nr 3 do Zarządzenia Nr 104 Dyrektora Generalnego LP z dnia 21 listopada 2023 r.

⁹² 1/ Koszty związane z przyjmowaniem i utrzymaniem delegacji kontrahentów krajowych i zagranicznych, jak też koszty uczestnictwa gospodarzy w przyjęciach i imprezach organizowanych na rzecz tych delegacji (np. koszty hoteli, przejazdów, kieszonkowe),

2/ koszty poczęstunku gości jednostki, uczestników spotkań, konferencji, posiedzeń, koszty poczęstunków z okazji świąt branżowych, państwowych, wręczania nagród i odznaczeń okolicznościowych,

3/ koszty imprez artystycznych organizowanych z okazji uroczystości, zakupu kwiatów wręczanych i zużytych do dekoracji,

4/ wartość upominków (własnej produkcji) i nagród rzeczowych służących reprezentacji,

5/ usług gastronomicznych, zakup żywności i napojów, w tym alkoholowych,

6/ usługi gastronomiczne dla kontrahentów przybyłych na rozmowy, negocjacje, sfinalizowanie transakcji.

⁹³ Zapisy na koncie 47003 Koszty reprezentacji.

- zakup kawy, herbaty, wody i kwiatów – 11 131,60 zł,
- zakup materiałów promocyjnych – 20 584,28 zł,
- audycje radiowe promujące działalność Nadleśnictwa i Lasów Państwowych – 1 200,00 zł,
- obchody Dnia Leśnika – 6 619,19 zł,
- poświęcenie sztandaru Lasów Państwowych – 2 181,71 zł,
- promocja „Dobre z Lasu” – 2 138,47 zł,
- sadzenie Dębu Papieskiego – 1 880,67 zł,
- część kosztów pikniku „Drewno surowiec wszech czasów” z 20 sierpnia 2023 r. – 9 566,22 zł.

e/ w 2024 r. (I kwartał) 2 054,76 zł, w tym koszty:

- Zespołu Sygnalistów Leśnych działającego przy Nadleśnictwie – 359,95 zł,
- zakup m.in. kawy, herbaty i wody – 1 005,57 zł,
- materiały promocyjne – 529,24 zł.

Koszty reprezentacji w ww. latach stanowiły odpowiednio: w 2020 r. - 0,11% wydatków ogółem, w 2021 r. – 0,17%, r. w 2022 r. – 0,24%, w 2023 r. – 0,36%, w 2024 r. (według stanu na koniec I kwartału) – 0,04%.

(akta kontroli str. 286, 673, 678-679, 729-777, 3350-3354)

Badaniem objęto pięć wydatków poniesionych przez Nadleśnictwo w 2023 r. na łączną kwotę 50 404,81 zł⁹⁴, w tym:

a/ Leśna Asysta Honorowa (poniesiony wydatek 4 551,98 zł⁹⁵ obejmujący umundurowanie i wyposażenie).

b/ Leśna Asysta Honorowa (wydatek w kwocie 14 592,11 zł⁹⁶ obejmujący umundurowanie i wyposażenie).

c/ Leśna Asysta Honorowa (wydatek w wysokości 19 785,36 zł poniesiony przez Nadleśnictwo na podstawie faktury Nr 231210181 z 31 grudnia 2023 r.⁹⁷ wystawionej przez PGL LP RDLP w Katowicach z tytułu utrzymania grupy reprezentacyjnej Leśna Asysta Honorowa 2023 r).

Ww. koszty z tytułu Leśnej Asysty Honorowej poniesiono w oparciu o uregulowania ujęte w Zarządzeniu nr 45 Dyrektora RDLP w Katowicach z dnia 13 grudnia 2023 r. w sprawie Leśnej Asysty Honorowej RDLP w Katowicach⁹⁸, gdzie w Załączniku nr 1⁹⁹ w § 6 i w Załączniku nr 2¹⁰⁰ w §2 określono m.in. sposób jej finansowania oraz umundurowanie i wyposażenie jej członków.

d/ Obchody Dnia Leśnika w dniu 14 lipca 2023 r. w Katowicach i Orzeszu (wydatek w kwocie 8 141,60 zł). Pismem z 29 czerwca 2023 r.¹⁰¹ Dyrektor RDLP w Katowicach zaprosił kierowników jednostek wraz z pięcioosobowymi delegacjami pracowników do udziału w obchodach Dnia Leśnika w Katowicach i Orzeszu w dniu 14 lipca 2023 r. W piśmie wskazano, że w uroczystości wezmą udział zaproszeni goście oraz pracownicy nowo wstępujący do Służby Leśnej wraz z osobami towarzyszącymi. W kolejnym piśmie z 18 lipca 2023 r. Dyrektor RDLP w Katowicach poinformował, że wszystkie koszty związane z organizacją obchodów Dnia Leśnika, jakie miały miejsce w dniu 14 lipca 2023 r., agreguje Nadleśnictwo Kobiór, które dokona równego

⁹⁴ Dobór celowy.

⁹⁵ Faktura Nr FA 23/06/1778/09 z 6 czerwca 2023 r. na kwotę 4 551,98 zł brutto.

⁹⁶ Faktura Nr 230710435 z 25 lipca 2023 r. na kwotę 14 592,11 zł brutto.

⁹⁷ Na opisie faktury wskazano, że w skład Leśnej Asysty Honorowej RDLP Katowice w 2023 r. wchodziło trzech pracowników Nadleśnictwa.

⁹⁸ Zmieniające zarządzenie nr 11 Dyrektora RDLP w Katowicach z 1 marca 2023 r. w sprawie Leśnej Asysty Honorowej.

Zgodnie z zarządzeniem w skład Leśnej Asysty Honorowej wchodziły: Grupa Reprezentacyjna Służby Leśnej oraz Zespół Reprezentacyjny Sygnalistów.

⁹⁹ Regulamin funkcjonowania Grupy Reprezentacyjnej Służby Leśnej w RDLP w Katowicach.

¹⁰⁰ Regulamin funkcjonowania Zespołu Reprezentacyjnego Sygnalistów przy RDLP w Katowicach, dalej zwanego Zespołem.

¹⁰¹ Zn. spr.:DO.0051.4.2023.

podziału poniesionych wydatków i obciąży wszystkie nadleśnictwa. Na podstawie faktury Nr 2307100365 z 31 lipca 2023 r. wystawionej przez Nadleśnictwo Kobiór obciążono Nadleśnictwo Rudziniec kosztami w wysokości 8 141,60 zł¹⁰². Całościowe koszty ww. wydarzenia ujęte w załączniku nr 1 do faktury wyniosły 251 529,40 zł.

W sprawie zasadności poniesienia ww. kosztów Nadleśniczy wyjaśnił, że (...) *Od wielu lat corocznie są w całej organizacji obchodzone Dni Leśnika, podobnie swoje dni obchodzą np. górnicy, policja i inne zawody. W takie uroczyste dni każdy z zawodów prezentuje się społeczeństwu, chwali się swoimi sukcesami zawodowymi i działaniami skierowanymi dla dobra społecznego. Czyniąc zadość tradycji Dyrektor RDLP w Katowicach działając na podstawie art. 34 pkt 2c u.o.l (...) i §19 pkt 4 statutu Lasów Państwowych (...), według którego dyrektor regionalny organizuje wspólne zadania nadleśnictw, zdecydował, w drodze pisma z dnia 29 czerwca 2023 r., o zorganizowaniu w dniu 14 lipca 2023 r. „Dnia Leśnika” w Katowicach i w Orzeszu, kierując zaproszenia na tę uroczystość do kierowników jednostek nadzorowanych i wskazanych w piśmie osób. Oznacza to, że w myśl wyżej powołanych przepisów, organizacja „Dnia Leśnika” w dniu 14 lipca 2023 r. objęła teren całej RDLP w Katowicach i stała się zadaniem wspólnym dla wszystkich jednostek nadzorowanych przez Dyrektora RDLP w Katowicach, w tym Nadleśnictwa Rudziniec. A skoro tak, to w ramach trzech uprawnień i obowiązków dyrektora regionalnego, wynikających z wyżej powołanych przepisów prawa, a to: inicjowania, koordynowania i nadzorowania takiego zdarzenia, dyrektor RDLP w Katowicach, w drodze pisma z dnia 18 lipca 2023 r. zdecydował, że koszty związane z organizacją w dniu 14 lipca 2023 r. obchodów Dnia Leśnika zagreguje Nadleśnictwo Kobiór, które następnie dokona ich równego podziału na wszystkie nadleśnictwa nadzorowane przez RDLP w Katowicach. Bowiem nie może być tak, że koszty poniesione na zdarzenie obejmujące swym zakresem dwie lub więcej jednostek nadzorowanych ponosi tylko jedna jednostka, co wynika z rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 grudnia 1994 r. w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe (...): - § 6 – według którego roczne plany finansowe są sporządzane dla każdej jednostki organizacyjnej wchodzącej w skład Lasów Państwowych (art. 31 ust. 2 u.w.l., § 2 rozporządzenia), co oznacza, że każda jednostka z osobna je realizuje; - § 8 ust. 1 – według którego jednostki organizacyjne Lasów Państwowych (przepisy jw.) prowadzą ewidencję ilościową i wartościową powierzonego w zarząd mienia Skarbu Państwa; § 14 – według którego przychody Lasów Państwowych są sumą przychodów ich jednostek organizacyjnych, co oznacza, że suma kosztów Lasów Państwowych jest sumą kosztów ich jednostek organizacyjnych (vide § 18 ust. 1 rozporządzenia); – § 18 ust. 1 – według którego wynik finansowy Lasów Państwowych stanowi sumę wyników finansowych wszystkich jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych i ponieważ Lasy Państwowe (zgodnie z art. 50 ust. 3 u.o.l.) prowadzą rachunkowość według zasad określonych w ustawie o rachunkowości. Zatem zgodnie z dyspozycją dyrektora regionalnego Nadleśnictwo Kobiór obciążyło Nadleśnictwo Rudziniec odpowiednio kosztami organizacji w dniu 14 lipca 2023 r. „Dnia Leśnika” w wysokości 8 141,60 zł, które obciążyły koszty działalności nadleśnictwa. Podsumowując, skoro wszystkie jednostki nadzorowane przez RDLP w Katowicach, w tym Nadleśnictwo Rudziniec były reprezentowane na regionalnych obchodach „Dnia Leśnika” w dniu 14 lipca 2023 r. i promowały swoje osiągnięcia, czy to indywidualnie, czy to składające się na osiągnięcia w skali regionalnej, to nie ma żadnego uzasadnienia ażeby koszty organizacji tych obchodów w wysokości brutto 8 141,60 zł – wydatków na reprezentację miałyby zostać uznane jako nieuzasadnione. Służyły bowiem także budowaniu wizerunku Nadleśnictwa Rudziniec. Nadleśniczy poinformował ponadto,*

¹⁰² Faktura Nr 230710365 z 31 lipca 2023 r. na kwotę 8 141,60 zł brutto.

że (...) Skoro przepis § 19 pkt 4 statutu Lasów Państwowych wskazuje, że wspólne zadania organizuje dyrektor, to oczywistym jest, że to on określa potrzeby w tym zakresie, tak w zakresie rzeczowym, jak i finansowym, nawet w sytuacji gdy fizyczną realizację powierza wybranej przez siebie jednostce. Pozostałe jednostki nadzorowane, o ile zachodzi taka potrzeba, służą w zorganizowaniu zadania wspólnego, lecz nie pełnią roli wiodącej i decydującej w sprawie. (...) Podsumowując, nie było zatem żadnych powodów prawnych do niezaaprobowania wystawionej przez Nadleśnictwo Kobiór faktury nr 2307100365 z dnia 31 lipca 2023 r. z tyt. organizacji Dnia Leśnika w wysokości 8 141,60 zł, abstrahując od konieczności wykonania kontroli faktury w myśl przepisów ustawy o rachunkowości. Dodać bowiem należy, iż nadleśniczy nie posiada kompetencji do podważania lub negowania decyzji dyrektora regionalnego. Kompetencje nadleśniczego określone zostały w art. 35 u.w.l. oraz w § 22, 23, 24 statutu Lasów Państwowych (...).

e/ Zakup krzyża z parostków kozła, który przekazano diecezji gliwickiej jako dar leśników z okazji ingresu nowego biskupa do katedry gliwickiej. Z tego tytułu Nadleśnictwo wydatkowało 3 200,00 zł¹⁰³ na podstawie faktury nr 6/2023 r. z 13 marca 2023 r., a następnie kosztami na podstawie wystawionych przez siebie faktur obciążyło proporcjonalnie po 800,00 zł trzy inne nadleśnictwa, tj. Brynek, Koszęcin i Świerklaniec. Ponadto w związku z ww. wydarzeniem Nadleśnictwo wydatkowało kwotę 133,76 zł na podstawie faktury wystawionej przez Nadleśnictwo Brynek na zakup artykułów spożywczych (darów lasu, które zostały przekazane jako dar leśników). Wydatkowanie ww. środków stanowi nieprawidłowość opisaną w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 3288-3346, 4922- 4929, 5190-5347, 5517-5522)

2.6. W latach 2020-2024 (I kwartał) pracowników Nadleśnictwa delegowano do udziału w uroczystościach patriotycznych lub religijnych, tj. odpowiednio: a/ w 2020 r. - nie wystąpiły takie przypadki, b/ w 2021 r. – 11 pracowników do udziału w sześciu wydarzeniach (koszt delegacji 1 037,97 zł), c/ w 2022 r. – 32 pracowników do udziału w 12 wydarzeniach (koszt delegacji 2 043,74 zł), d/ w 2023 r. – ośmiu pracowników do udziału w pięciu wydarzeniach (koszt delegacji 716,45 zł), e/ w 2024 r. (I kwartał) – dwóch pracowników do udziału w jednym wydarzeniu (koszt delegacji 40,25 zł).

(akta kontroli str. 788-801)

W ww. latach Nadleśnictwo realizowało/współfinansowało pięć uroczystości patriotycznych/religijnych, które objęto szczegółowym badaniem:

a/ Poświęcenie Dębów Papieskich – w piśmie z 16 listopada 2021 r. RDLP w Katowicach poinformowała Nadleśnictwo o udziale w dniach 25-29 października 2021 r. przedstawicieli RDLP w delegacji polskich leśników do Watykanu (w trakcie audiencji generalnej Papież Franciszek pobłogosławił Sadzonki Dębów Powstań Śląskich) i obciążeniu kosztami związanymi z organizacją wyjazdu, który zgodnie z pismem RDLP przyczynił się do promowania wizerunku Lasów Państwowych na niwie Watykańskiej i arenie międzynarodowej, proporcjonalnie wszystkich nadleśnictw. W związku z powyższym obciążono Nadleśnictwo kosztami w wysokości 966,67 zł¹⁰⁴. Do udziału w tym wydarzeniu nie delegowano pracowników Nadleśnictwa.

b/ Wystawa historyczna „Ojcowie Niepodległości” (zorganizowana w Nadleśnictwie Rudziniec w dniach 28 września – 17 października 2021 r.) - zgodnie z pismem RDLP w Katowicach z 22 września 2020 r. i z 12 kwietnia 2021 r. wynikała z organizacji wystawy plenerowej IPN „Ojcowie Niepodległości”, która przez trzy lata będzie krążyła

¹⁰³ Na koncie 47003 Koszty reprezentacji Nadleśnictwo ujęło kwotę 650,40 zł oraz 149,60 zł na koncie 4201 Podatek VAT niepodlegający odliczeniu.

¹⁰⁴ Faktura Nr 211110108 z 30 listopada 2021 r.

po nadleśnictwach RDLP w Katowicach zgodnie z przekazanym harmonogramem udostępniania wystawy w nadleśnictwach. W piśmie wskazano, że wystawę do kolejnego nadleśnictwa transportuje i instruuje o sposobie montażu i układzie plansz nadleśnictwo, które gościło u siebie wystawę.

Z tytułu usługi transportowej Nadleśnictwo poniosło koszty w wysokości 615,00 zł¹⁰⁵. Do uczestnictwa w wydarzeniu delegowano 11 pracowników, a poniesione wydatki z tego tytułu wyniosły 330,98 zł.

W sprawie delegowania ww. pracowników Nadleśniczy wyjaśnił, że (...) *Decyzję o oddelegowaniu pracowników podjął Nadleśniczy na podstawie pisma dyrektora RDLP (...) z 22 września 2020 oraz (...) z dnia 12 kwietnia 2021 r. Otwarcie wystawy miało charakter uroczystego apelu na którym uczestniczyli oprócz pracowników, przedstawiciele: RDLP, lokalnych samorządów, emeryci oraz uczniowie z zaprzyjaźnionych szkół. Podczas apelu wręczone zostały pracownikom awanse, stopnie służbowe, nagrody jubileuszowe oraz otwarto ekspozycję przyrodniczą „Wolny jak ptak” przygotowaną przez pracowników Nadleśnictwa.*

c/ Sadzenie Dębów Papieskich w Dekanatach Archidiecezji Katowickiej na pamiątkę 100 rocznicy powrotu Górnego Śląska do Polski – zgodnie z pismem RDLP w Katowicach z 8 czerwca 2022 r. koszty organizacji transportu, kotwienia w gruncie obelisków oraz produkcji tablic zostaną rozdzielone przez Nadleśnictwo Koniecpol na nadleśnictwa ze względu na regionalny charakter tej imprezy. Nadleśnictwo z tego tytułu zostało obciążone kosztami w wysokości 2 379,08 zł¹⁰⁶.

Ponadto pismem z 14 września 2022 r. RDLP, w nawiązaniu do setnej rocznicy powstań śląskich i stulecia powrotu części Górnego Śląska do Polski, poinformowało o zaproszeniu RDLP w Katowicach do współorganizacji przedsięwzięcia z inicjatywy Wojewody Śląskiego w zakresie powstania alei edukacyjnej pn. Polskie Dziedzictwo Śląska (zasadzenie w Katowicach przy ul. Gospodarczej stu dębów). Zgodnie z pismem koszty zakupu 99 dębów zostaną rozłożone proporcjonalnie na wszystkie jednostki RDLP w Katowicach. Z tego tytułu Nadleśnictwo zostało obciążone kosztami w wysokości 1 058,51 zł¹⁰⁷.

Do udziału w tym wydarzeniu nie delegowano pracowników Nadleśnictwa.

d/ Sadzenie Dębu Papieskiego – pismem z 29 czerwca 2023 r. Starosta Gliwicki poinformował o zaplanowanej na 13 lipca 2023 r. uroczystości zasadzenia dębu papieskiego ofiarowanego przez Dyrektora GLP i zwrócił się z prośbą o wsparcie tego przedsięwzięcia. W piśmie poinformowano, że zasadzenie dębu odbędzie się na terenie parkingu Starostwa Powiatowego w Gliwicach, a w przedsięwzięciu weźmie udział m.in. Dyrektor GLP. Pismem z 12 lipca 2023 r. Nadleśnictwo poinformowało Starostę Gliwickiego o udzieleniu wsparcia przy organizacji ww. wydarzenia, tj. w zakresie: przekazania sadzonki Dębu wraz z okolicznościową tabliczką zamontowaną na przyciętym pniu, zapewnienia oprawy muzycznej zespołu artystycznego, przygotowania degustacji produktów pochodzenia leśnego pod marką „Dobre z lasu”. Z tytułu udziału w wydarzeniu poniesiono łączne wydatki w wysokości 1 976,07 zł.

Do uczestnictwa w wydarzeniu delegowano sześciu pracowników, a poniesione wydatki z tego tytułu wyniosły 192,05 zł.

e/ Pożegnanie i nadanie Sztandaru RDLP oraz odsłonięcie obelisku upamiętniającego pracowników Lasów Państwowych poległych w walkach i zamordowanych przez okupantów podczas II wojny światowej oraz w okresie powojennym – zgodnie z pismami RDLP w Katowicach (organizator wydarzenia) z 5 i 18 lipca 2023 r. koszty związane z organizacją uroczystości agreguje RDLP,

¹⁰⁵ Faktura Nr 106/2021 z 29 października 2021 r.

¹⁰⁶ Faktura Nr 220610228 z 30 czerwca 2022 r. i Nr 220710217 z 11 lipca 2022 r.

¹⁰⁷ Faktura Nr 220910050 z 30 września 2022 r.

które dokona równego podziału poniesionych wydatków i obciąży nadleśnictwa. Z tytułu organizacji ww. wydarzenia RDLP obciążyło Nadleśnictwo kosztami w wysokości 2 683,50 zł. Do uczestnictwa w wydarzeniu delegowano trzech pracowników, a poniesione wydatki z tego tytułu wyniosły 150,65 zł.

Stwierdzoną w zakresie udziału i współfinansowania ww. pięciu wydarzeń nieprawidłowość opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1051-1095, 5072-5077, 5099-5106)

W wyniku weryfikacji Rejestru rozliczeń delegacji w latach 2020-2024 (I kwartał) ustalono, że w czterech przypadkach delegowano pracowników Nadleśnictwa do uczestnictwa w wydarzeniach patriotycznych/religijnych w niedzielę. Dotyczyło to: a/ udziału Grupy Reprezentacyjnej Służby Leśnej w obchodach 100-lecia powrotu Śląska do Polski zgodnie z pismem RDLP w Katowicach z 14 czerwca 2022 r., w którym poinformowano, że na okoliczność ww. uroczystości w dniu 26 czerwca 2022 r. w Pszczynie pod patronatem Marszałka Województwa Śląskiego odbędzie się m.in. msza polowa i defilada pododdziałów reprezentacyjnych służb mundurowych i na tę okoliczność RDLP w Katowicach wystawi poczet sztandarowy z pododdziałem honorowym (delegowano dwóch pracowników, koszty delegacji 186,34 zł);

b/ oprawy muzycznej mszy świętej w Kościele Parafialnym w Kotach (dwóch pracowników w dniu 26 czerwca 2022 r., koszty delegacji 67,70 zł); jak poinformował Nadleśniczy, (...) *W dokumentacji Nadleśnictwa brak jest pisma jednostki nadrzędnej w zakresie uczestnictwa w wydarzeniu 26 czerwca 2022 r. oprawa muzyczna mszy świętej w Kościele Parafialnym w Kotach.*

Stwierdzoną w tym zakresie nieprawidłowość opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1051, 1096-1097)

W kontrolowanym okresie wydatki na uczestnictwo pracowników Nadleśnictwa w uroczystościach patriotycznych i religijnych nie były współfinansowane ze środków zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, a Regulamin Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w Nadleśnictwie nie zawierał takich zapisów¹⁰⁸.

(akta kontroli str. 673, 679, 1051, 5138-5165)

2.7. W latach 2020-2024 odpis z zysku na cele społecznie użyteczne w Nadleśnictwie wyniósł: w 2020 r. – 35 000,00 zł¹⁰⁹, w 2021 r. – 53 800,00 zł¹¹⁰, w 2022 r. – 50 000,00 zł¹¹¹, w 2023 r. – 80 000,00 zł¹¹² oraz w 2024 r. – 38 000,00 zł¹¹³.

W okresie objętym kontrolą zasady przyznawania i udzielania darowizn zostały określone Zarządzeniem Nr 33/19 Nadleśniczego Nadleśnictwa Rudziniec 7 sierpnia 2019 r. w sprawie „Regulaminu przyznawania, przekazywania i rozliczania darowizn przez PGL LP Nadleśnictwo Rudziniec”.

(akta kontroli str. 802-825, 881-907)

¹⁰⁸ Załącznik nr 1 do Zarządzenia Nr 27/20 Nadleśniczego z 11 września 2020 r. w sprawie powołania Zakładowej Komisji Socjalnej w Nadleśnictwie.

¹⁰⁹ Według Zarządzenia nr 45 Dyrektora RDLP w Katowicach z 25 sierpnia 2020 r. w sprawie zatwierdzenia podziału zysku netto w jednostkach nadzorowanych przez RDLP w Katowicach za 2019 r.

¹¹⁰ Według Zarządzenia nr 24 Dyrektora RDLP w Katowicach z 24 czerwca 2021 r. w sprawie zatwierdzenia podziału zysku netto w jednostkach nadzorowanych przez RDLP w Katowicach za 2020 r.

¹¹¹ Według Zarządzenia nr 29 Dyrektora RDLP w Katowicach z 30 czerwca 2022 r. w sprawie zatwierdzenia podziału zysku netto w jednostkach nadzorowanych przez RDLP w Katowicach za 2021 r.

¹¹² Według Zarządzenia nr 34 Dyrektora RDLP w Katowicach z 30 czerwca 2023 r. w sprawie zatwierdzenia podziału wyniku finansowego netto w jednostkach nadzorowanych przez RDLP w Katowicach za 2022 r.

¹¹³ Według Zarządzenia nr 40 Dyrektora RDLP w Katowicach z 30 czerwca 2024 r. w sprawie zatwierdzenia podziału zysku netto w jednostkach nadzorowanych przez RDLP w Katowicach za 2023 r.

W latach 2020-2024 (I kwartał) wysokość przekazanych przez Nadleśnictwo darowizn wyniosła łącznie 215 327,70 zł (darowizny otrzymało 178 podmiotów), w tym w poszczególnych latach odpowiednio: a/ 44 900,00 zł (34 podmioty), b/ 40 042,70 zł (53 podmioty), c/ 64 715,00 zł (41 podmiotów), d/ 65 670,00 zł (50 podmiotów), e/ w 2024 r. nie wydatkowano środków na ten cel.

Jak poinformował Nadleśniczy (...) *Nadleśnictwo nie przekazywało do wiadomości publicznej informacji o możliwości i zasadach wsparcia w formie darowizny. (...) Żaden z przepisów prawa powszechnie obowiązującego nie zobowiązuje nadleśnictwa do podawania do publicznej wiadomości dokonania lub niedokonania odpisu z dodatniego wyniku finansowego na cele społecznie użyteczne, a w przypadku dokonania odpisu na ww. cele – żaden przepis nie zobowiązuje do podania wysokości dokonanego odpisu. Przepis § 29 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z 6 grudnia 1994 r. w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe (Dz. U. Nr 134, poz. 692) stanowi, że z dodatniego wyniku finansowego mogą być wydzielone środki, w wysokości nie przekraczającej łącznie 15%, z przeznaczeniem na: nagrody dodatkowe, zasilenie zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, na cele społecznie użyteczne, w tym świadczenia na rzecz jednostek użyteczności publicznej i oświatowej. A zatem już sam ww. przepis prawa nie obliuguje do dokonania odpisu na cele społecznie użyteczne, stąd co jest racjonalne z punktu widzenia ustawodawcy, nie mógł on wprowadzić prawa zobowiązującego jednostki Lasów Państwowych do informowania o dokonaniu takiego odpisu i jego wartości.*

Były Nadleśniczy wyjaśnił, że (...) *Nadleśnictwo działa na określonym terytorium, nierzadko słabo zurbanizowanym. Przy uroczystościach promocyjnych informowano o przekazywaniu środków na cele społecznie użyteczne.*

(akta kontroli str. 672-680, 4923, 4929-4930, 5562)

Szczegółowym badaniem objęto dokumentację siedmiu darowizn na łączną kwotę 32 950,00 zł¹¹⁴, w tym: a/ 10 000,00 zł na zakup respiratora, przekazaną Szpitalowi Zakaźnemu w Raciborzu¹¹⁵, b/ 10 000,00 zł na zakup aparatu EKG, przekazaną Szpitalowi w Pyskowicach¹¹⁶, c/ 3 500,00 zł na zakup łóżek dla Szpitala Wojewódzkiego w Opolu¹¹⁷, d/ 3 000,00 zł na zakup motopompy dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Lubomierzu¹¹⁸, e/ 2 900,00 zł jako wsparcie wymiany drewnianych ławek w Kościele dla Rzymsko-Katolickiej Parafii Miłosierdzia Bożego w Gliwicach¹¹⁹, f/ 2 500,00 zł na wsparcie finansowe rewitalizacji ogrodu cmentarza św. Jana Chrzyciela w Raciborzu dla Rzymskokatolickiej Parafii św. Jana Chrzyciela w Raciborzu¹²⁰; g/ 1 050,00 zł na wsparcie prac dekarских prowadzonych przy zabytkowym kościele pw. Wniebowzięcia NMP w Raciborzu dla Parafii Rzymskokatolickiej Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny¹²¹.

Stwierdzone w pięciu przypadkach udzielenia darowizn nieprawidłowości opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 802-907, 4935-4947, 5107-5137)

¹¹⁴ Dobór celowy z uwzględnieniem najwyższej wartości darowizny.

¹¹⁵ Na mocy pełnomocnictwa udzielonego Dyrektorowi RDLP w Katowicach z 23 marca 2020 r., umowa darowizny środków pieniężnych z 6 kwietnia 2020 r.

¹¹⁶ Umowa darowizny z 24 stycznia 2022 r.

¹¹⁷ Umowa darowizny z 26 maja 2020 r.

¹¹⁸ Na mocy pełnomocnictwa udzielonego Dyrektorowi RDLP w Katowicach z 11 września 2023 r., umowa darowizny środków pieniężnych z 21 września 2023 r.

¹¹⁹ Na mocy pełnomocnictwa udzielonego Dyrektorowi RDLP w Katowicach z 11 października 2023 r., umowa darowizny środków pieniężnych z 20 października 2023 r.

¹²⁰ Na mocy pełnomocnictwa udzielonego Dyrektorowi RDLP w Katowicach z 28 lipca 2022 r., umowa darowizny środków pieniężnych z 29 lipca 2022 r.

¹²¹ Na mocy pełnomocnictwa udzielonego Dyrektorowi RDLP w Katowicach z 23 listopada 2021 r., umowa darowizny środków pieniężnych z 30 listopada 2021 r.

2.8. W latach 2020-2024 (I kwartał) Nadleśnictwo zorganizowało 35 wydarzeń promocyjnych na łączną kwotę 819 674,01 zł, z tego w: 2020 r. – cztery, w 2021 r. – siedem oraz w 2022 r. – 12. W 2023 r. nastąpił istotny wzrost wydatków na takie wydarzenia, których zorganizowano 12 na kwotę 719 062,43 zł. Spośród tych wydarzeń dziewięć miało charakter cykliczny¹²², natomiast w pozostałych przypadkach miały pojedynczy charakter, tj. m.in. zorganizowano: a/ 18 września 2022 r. w Toszku piknik rodzinny „Drewno jest z lasu”, b/ w dniach 25-28 czerwca 2023 r. wydarzenie „Przy muzyce o jedzeniu”, c/ w okresie od lipca do października 2023 r. zorganizowano w czterech miejscowościach¹²³ piknik rodzinny „Drewno surowiec wszech czasów”, na które to wydarzenia wydatkowano łącznie 690 623,73 zł.

Były Nadleśniczy w zakresie inicjowania wydarzeń sześciu wydarzeń wyjaśnił, że (...) *Potrzeba promocji gospodarki leśnej jak i szerokiej działalności leśników istnieje od zawsze i każde takie wydarzenie zorganizowane w sposób racjonalny ma sens, co było widoczne po rodzinach korzystających z tych wydarzeń. Nie ja inicjowałem potrzebę ich organizacji, tylko jednostka nadrzędna.*

W pozostałych przypadkach inicjatorem wszystkich wydarzeń byli.: a/ Nadleśnictwo – w ośmiu przypadkach, b/ Nadleśnictwo i Polski Związek Łowiecki – dwa przypadki, c/ Nadleśnictwo oraz placówka oświatowa – jeden przypadek, d/ Nadleśnictwo oraz RDLP – jeden przypadek, e/ Nadleśnictwo/RDLP/GDLP – cztery przypadki, f/ Ministerstwo Klimatu i Środowiska/DGLP/RDLP – jeden przypadek, g/ Nadleśnictwo/RDLP/Zespół Pałacowy w Pławniowicach – jeden przypadek, h/ Nadleśnictwo i Burmistrz Sośnowic – jeden przypadek, i/ Nadleśnictwo/RDLP/DGL/ZSP w Rudnie – jeden przypadek, j/ CH Forum i Nadleśnictwo – jeden przypadek, k/ RDLP i Powiat Gliwicki – jeden przypadek, l/ RDLP/SHDK – jeden przypadek, ł/ RDLP – dwa przypadki, m/ DGLP/KPRM – cztery przypadki.

(akta kontroli str. 4916-4921, 5539-5540, 5552)

2.9. Badaniem organizacji wydarzeń promocyjnych w kontrolowanym okresie objęto siedem wydarzeń¹²⁴, w tym:

a/ Piknik Rodzinny „Drewno jest z lasu” (zorganizowany 18 września 2022 r. w Toszku¹²⁵, wydatkowana kwota 61 361,91 zł brutto) – Nadleśnictwo w związku z organizacją ww. wydarzenia zawarło porozumienie z CILP w dniu 12 września 2022 r., którego przedmiotem była współpraca w zakresie edukacji przyrodniczo-leśnej społeczeństwa i promocji Lasów Państwowych podczas ww. wydarzenia. Zgodnie z porozumieniem za zobowiązania ujęte w porozumieniu CILP przekaże Nadleśnictwu kwotę do 50 000,00 zł netto plus VAT;

b/ wydarzenie „Przy muzyce o jedzeniu” (25-28 czerwca 2023 r. w Rachowicach, wydatkowano 12 338,13 zł brutto) – Nadleśnictwo w związku z realizacją ww. wydarzenia zawarło porozumienie z CILP w dniu 9 października 2023 r. do wykonania ww. usługi promocji i w sprawie zapłaty przez CILP wartości ww. usługi (10 000,00 zł netto plus należny podatek VAT);

c/ wydarzenie „Rodzinny Rajd Rowerowy – edycja II” (26 sierpnia 2023 r. na terenie Nadleśnictwa Rudziniec, wydatkowano 12 299,21 zł brutto) – Nadleśnictwo w związku z realizacją ww. wydarzenia zawarło porozumienie z CILP w dniu

¹²² W tym m.in. corocznie zorganizowane w latach 2020-2023 wydarzenia #sądziMY.

¹²³ Pławniowice w dniu 30 lipca 2023 r., Chudów w dniu 20 sierpnia 2023 r., Rudziniec w dniu 24 września 2023 r. i Gliwice w dniu 6 października 2023 r.

¹²⁴ Badaniem objęto wydarzenia na kwotę powyżej 10 000,00 zł brutto z okresu, w którym nastąpił wzrost wydatków na ich organizację, tj. w latach 2022-2023, które były współfinansowane przez CILP.

¹²⁵ Wśród zaproszonych gości byli m.in.: Piotr Pyzik - Wiceminister w Ministerstwie Aktywów Państwowych, Michał Woś - Wiceminister Sprawiedliwości, Barbara Dziuk - Poseł na Sejm RP. Obecny był: Józef Kubica – Dyrektor GLP oraz Damian Sieber – p.o. Dyrektora RDLP w Katowicach.

9 października 2023 r. do wykonania ww. usługi promocji i w sprawie zapłaty przez CILP wartości ww. usługi (10 000,00 zł netto plus należny podatek VAT);

d/ cztery Pikniki Rodzinne „Drewno surowiec wszech czasów” zorganizowane w: Pławniowicach - 30 lipca 2023 r.¹²⁶, Chudowie - 20 sierpnia 2023 r.¹²⁷, Rudzińcu - 24 września 2023 r.¹²⁸ oraz w Gliwicach - 6 października 2023 r.¹²⁹.

Na spotkaniu, które odbyło się 7 czerwca 2023 r. w biurze RDLP w Katowicach, w którym udział wzięli m.in. przedstawiciel Nadleśnictwa Rudziniec oraz ze strony RDLP Zespół ds. Promocji i Mediów, na wniosek uczestniczących w nim ośmiu Nadleśnictw ustalono, że w związku ze zbliżającymi się obchodami jubileuszu 100-lecia Lasów Państwowych zaistniała potrzeba realizacji dodatkowych działań promocyjno-edukacyjnych, w tym nawiązujących do wydarzeń plenerowych z 2022 r. pn. „Drewno jest z Lasu”. Ustalono, że na terenie RDLP w Katowicach zostanie zorganizowanych ponad 20 pikników (jednolity zakres realizowanych pikników według scenariusza), w tym cztery przez Nadleśnictwo Rudziniec. Ponadto w trakcie spotkania Nadleśnictwa zobowiązały się m.in. do oszacowania szczegółowych kosztów organizacji pikników, przygotowania i wysłania wniosków o dofinansowanie poszczególnych wydarzeń do Dyrektora GLP i rozliczenia dofinansowania z CILP (w przypadku jego uzyskania).

W przypadku ww. czterech pikników, ich celem¹³⁰ było propagowanie zrównoważonej, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej, ze szczególnym uwzględnieniem promocji odnawialnego i ekologicznego surowca, jakim jest drewno oraz kreowanie pozytywnego wizerunku lasów państwowych. Efektem pikniku miało być przedstawienie i zrozumienie przez społeczeństwo zasad zrównoważonej, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej prowadzonej przez Lasy Państwowe, uświadomienie, że drewno, naturalny i odnawialny surowiec ma ponad 30 tysięcy zastosowań i jest nieodłącznym elementem życia ludzi, upowszechnienie wiedzy w zakresie realizowanej przez Lasy Państwowe działalności prośrodowiskowej i projektów rozwojowych takich jak: „Leśne Gospodarstwa Węglowe”, „Dobre z Lasu” czy „Las energii”. Wydarzenie miało przyczynić się również do kreowania pozytywnego wizerunku leśników jako odpowiedzialnych gospodarzy zarządzających mieniem Skarbu Państwa oraz Lasów Państwowych jako odpowiedzialnej i otwartej na współpracę instytucji państwowej, obchodzącej jubileusz 100-lecia istnienia.

Na dofinansowanie organizacji ww. pikników Nadleśniczy uzyskał zgodę Dyrektora GLP. Nadleśnictwo w związku z realizacją ww. pikników zawarło porozumienia z CILP do wykonania ww. usługi promocji i w sprawie zapłaty przez CILP wartości ww. usług¹³¹. W załącznikach do porozumień (scenariusz)/wniosku o dofinansowanie (scenariusz), jako oczekiwany efekt wydarzenia, wskazano szeroko rozumianą edukację i kreowanie pozytywnego wizerunku leśników.

¹²⁶ Wśród obecnych byli: Jarosław Wieczorek – ówczesny wojewoda śląski, kandydat w wyborach do Sejmu RP w 2023 r. oraz Piotr Pyzik - kandydat w wyborach do Sejmu RP w 2023 r.

¹²⁷ Wśród obecnych byli: Damian Sieber – Dyrektor RDLP w Katowicach oraz Andrzej Sośnierz - kandydat w wyborach do Sejmu RP w 2023 r.

¹²⁸ Wśród obecnych byli: Jarosław Wieczorek – ówczesny wojewoda śląski, kandydat w wyborach do Sejmu RP w 2023 r.; Jarosław Gonciarz – kandydat w wyborach do Sejmu RP w 2023 r., Józef Kubica – Dyrektor GLP (kandydat w wyborach do Sejmu RP w 2023 r.) oraz Damian Sieber – Dyrektor RDLP w Katowicach.

¹²⁹ Wśród obecnych byli: Jarosław Wieczorek – ówczesny wojewoda śląski, kandydat w wyborach do Sejmu RP w 2023 r.; Józef Kubica – Dyrektor GLP (kandydat w wyborach do Sejmu RP w 2023 r.) oraz Damian Sieber – Dyrektor RDLP w Katowicach.

¹³⁰ Zgodnie z zapisami Scenariusza stanowiącego załącznik do wniosku o dofinansowanie dodatkowych działań promocyjno-edukacyjnych dotyczących wydarzenia w Gliwicach, Rudzińcu, Chudowie i w Pławniowicach.

¹³¹ Porozumienia zawarto z CILP w dniach: a/ wydarzenie w Gliwicach – porozumienie z 30 października 2023 r. (kwota objęta porozumieniem 255 000,00 zł plus VAT), b/ w Chudowie – 6 września 2023 r. (kwota objęta porozumieniem 100 000,00 zł plus VAT), c/ w Rudzińcu – 19 września 2023 r. (kwota objęta porozumieniem 110 000,00 zł plus VAT), d/ w Pławniowicach – 4 września 2023 r. (kwota objęta porozumieniem 90 000,00 zł plus VAT).

W sprawie zwymiarowania rezultatów ww. wydarzeń Nadleśniczy wyjaśnił, że (...) *Procedura organizacji wydarzeń promocyjno-edukacyjnych nie przewiduje obowiązku wymiarowania rezultatów. Działania związane z podnoszeniem świadomości społeczeństwa w zakresie gospodarki leśnej oraz drewna nie są wartościami mierzalnymi.*

W przypadku ww. czterech pikników Nadleśnictwo poniosło koszty w wysokości:

a/ w Pławniowicach – 110 700,00 zł brutto,

b/ w Chudowie – 132 310,71 zł brutto,

c/ w Rudzińcu - 134 481,39 zł brutto,

d/ w Gliwicach - 313 131,63 zł brutto.

Były Nadleśniczy w sprawie zapraszanych na ww. cztery wydarzenia osób poinformował, że (...) *Nie otrzymywałem z jednostek nadrzędnych wskazówek dotyczących osób do zaproszenia. Natomiast w przypadku pikniku w Gliwicach, który podsumowywał całość akcji, ujęci zostali goście rangi wojewódzkiej po konsultacji z jednostką nadrzędną - RDLP w Katowicach (wojewoda, komendant wojewódzkiej policji i inni).*

Stwierdzone m.in. w zakresie braku analiz zasadności organizacji ww. wydarzeń, szacowania wartości zamówień i udzielania zamówień, zawierania porozumień z CILP nieprawidłowości opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Ustalono, że w przypadkach braku terminowego przekazania środków finansowych przez CILP wynikających z zawartych porozumień, Nadleśnictwo podejmowało działania mające na celu terminowe regulowanie zobowiązań. Ponadto zobowiązania wynikające z realizacji wydarzeń objętych badaniem wobec wykonawców zostały uregulowane przez Nadleśnictwo terminowo i we właściwych kwotach, oprócz dwóch przypadków które stanowią nieprawidłowość opisaną w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1998- 2806, 3288-3298, 4916-4921, 4961-5033, 5539-5540, 5552, 5603-5607)

2.10. W latach 2020 - 2024 (I kwartał) Nadleśnictwo przekazało w ramach darowizn kościołom (osobom prawnym – parafiom), jak również organizacjom związanym z kościołami środki finansowe w łącznej wysokości 19 450,00 zł w ramach 14 darowizn, z tego w: a/ 2020 r. – 3 700,00 zł (trzy darowizny)¹³², b/ 2021 r. – 1 350,00 zł (dwie darowizny)¹³³, c/ 2022 r. – 7 000,00 zł (cztery darowizny)¹³⁴, d/ 2023 r. – 7 400,00 zł (pięć darowizn)¹³⁵. W ramach 14 przekazanych darowizn: 11 przypadków nastąpiło na wniosek obdarowanego oraz trzy z inicjatywy RDLP w Katowicach. Nie wystąpiły przypadki przekazania darowizny bez uprzedniego wniosku. W poszczególnych latach okresu objętego kontrolą udział ww. darowizn w kosztach na ten cel ogółem stanowił odpowiednio: w 2020 r. - 8,24%, w 2021 r. – 3,37%, w 2022 r. – 10,82%, w 2023 r. – 11,27%.

Nadleśniczy w sprawie powszechnej dostępności dla wszystkich zainteresowanych informacji o możliwości uzyskania wsparcia (w szczególności upublicznienia na stronie internetowej, przekazania do lokalnych mediów) wyjaśnił, że (...) *prawo powszechnie obowiązujące nie zobowiązuje nadleśnictwa do podawania do*

¹³² Dla: Parafii Rzymskokatolickiej św. Mikołaja w Kozłowie, Parafii Rzymskokatolickiej św. Michała Archaniola w Rudzińcu oraz Parafialnego Zespołu „Caritas” przy Parafii Rzymskokatolickiej Św. Michała Archaniola w Rudzińcu.

¹³³ Dla Parafii Rzymskokatolickiej św. Mikołaja w Kozłowie i Parafii Rzymskokatolickiej Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Raciborzu.

¹³⁴ Dla: Ośrodka Rehabilitacyjnego Pod Wezwaniem św. Rafała Archaniola w Rusinowicach, Ośrodka Edukacyjno-Formacyjnego Diecezji Gliwickiej Zespołu Pałacowo-Parkowego, Parafii Rzymskokatolickiej św. Jana Chrzciciela w Raciborzu oraz Parafii Rzymskokatolickiej św. Mikołaja w Kozłowie.

¹³⁵ Dla: Parafii Rzymskokatolickiej Wniebowzięcia NMP w Jemielnicy, Parafii Trójcy Świętej w Rachowicach, Parafii Najświętszej Marii Panny Wspomożenia Wiernych Gliwice – Sośnica, Rzymskokatolickiej Parafii Miłosierdzia Bożego w Gliwicach, Parafii Rzymskokatolickiej św. Mikołaja w Kozłowie.

publicznej wiadomości dokonania lub nie dokonania odpisu z dodatniego wyniku finansowego na cele społecznie użyteczne, a w przypadku dokonania odpisu na ww. cele – żaden przepis nie zobowiązuje do podania wysokości dokonanego odpisu. Wstępny podział zysku za dany rok prezentowany jest na stronie BIP Lasów Państwowych w opracowaniu „Sprawozdanie finansowo-gospodarcze Lasów Państwowych za dany rok” (<https://www.gov.pl/web/dglp/finansw-i-majatek>). Zatem każdy z podmiotów prawa, potencjalnie zainteresowany ma możliwość zasięgnięcia informacji, czy Lasy Państwowe planują dokonanie podziału zysku na cele społecznie użyteczne. Stąd już najbliższa droga do znalezienia odpowiedniego źródła, czyli nadleśnictwa (np. poprzez rdLP) w celu pozyskania informacji w tej sprawie. Ponadto powołane rozporządzenie działa już od grudnia 1994 r. i od tego czasu wielokrotnie dokonywano podziału zysku na cele społecznie użyteczne oraz przyznawano wsparcie dla wielu uprawnionych organizacji, zatem od tego czasu wiedza w zakresie odpisów z zysku w Lasach Państwowych na cele społecznie użyteczne jest obecna wśród wielu potencjalnych beneficjentów. Świadczą o tym liczne wnioski składane do RDLP i do Nadleśnictwa Rudziniec.

(akta kontroli str. 5394-5405)

Szczegółowym badaniem objęto dokumentację siedmiu darowizn przekazanych na wniosek podmiotu zainteresowanego skierowany do Nadleśniczego¹³⁶, tj.:

a/ cztery udzielone Rzymskokatolickiej Parafii św. Mikołaja w Kozłowie:

- 500,00 zł w 2020 r. z przeznaczeniem na organizację wypoczynku wakacyjnego dla młodzieży polskiego pochodzenia w Kazachstanie¹³⁷,

- 300,00 zł w 2021 r. na zakup pomocy dydaktycznych dla uczennicy z Technikum Leśnego w Tułowicach¹³⁸,

- 1 000,00 zł w 2022 r. na zakup pomocy dydaktycznych dla uczennicy z Technikum Leśnego w Tułowicach¹³⁹,

- 2 000,00 zł w 2023 r. na wsparcie odbudowy budynku plebanii w Kozłowie po pożarze¹⁴⁰.

b/ 2 000,00 zł w 2020 r. dla Parafii Rzymskokatolickiej św. Michała Archaniola w Rudzińcu na wsparcie finansowe montażu monitoringu zewnętrznego zabezpieczającego zabytkowy kościół parafialny w Rudzińcu¹⁴¹,

c/ 1 200,00 zł w 2020 r. dla Parafialnego Zespołu „Caritas”, przy Parafii Rzymskokatolickiej Św. Michała Archaniola w Rudzińcu na wsparcie finansowe działalności statutowej parafialnego zespołu Caritas (zgodnie z wnioskiem o wsparcie finansowe osób starszych, chorych i potrzebujących w związku z trwającym stanem epidemii)¹⁴²,

d/ 2 000,00 zł w 2022 r. dla Ośrodka Edukacyjno-Formacyjnego Diecezji Gliwickiej Zespołu Pałacowo-Parkowego w Pławniowicach na wsparcie utrzymania historycznego parku przy Zespole Pałacowo Parkowym w Pławniowicach¹⁴³.

W wyniku badania ww. przypadków ustalono, że darowizny zostały udzielone na pisemny wniosek obdarowanych oraz zawarte zostały pisemne umowy określające zobowiązania stron. Środki przekazane w ramach wsparcia dla ww. podmiotów pochodziły z podziału wyniku finansowego zgodnie z § 19 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej w Państwowym Gospodarstwie Leśnym, Lasy Państwowe i wpisywały się w cele pożytku publicznego określone w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku

¹³⁶ Dobór celowy.

¹³⁷ Umowa darowizny Nr 10/2020 r. z 8 czerwca 2020 r.

¹³⁸ Umowa darowizny Nr 8/2021 z 30 marca 2021 r.

¹³⁹ Umowa darowizny Nr 33/2022 z 17 października 2022 r.

¹⁴⁰ Umowa darowizny nr 44/2023 z 19 grudnia 2023 r.

¹⁴¹ Umowa darowizny Nr 32/2020 r. z 25 listopada 2020 r.

¹⁴² Umowa darowizny Nr 36/2020 r. z 30 grudnia 2020 r.

¹⁴³ Umowa darowizny Nr 22/2022 r. z 11 lipca 2022 r.

publicznego i wolontariacie¹⁴⁴, oprócz przypadków opisanych w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Nadleśniczy w sprawie wydawania decyzji o przekazaniu darowizny wyjaśnił, że (...) *Na etapie rozpatrywania wniosków o udzielenie darowizny przedłożona dokumentacja była wystarczająca do podjęcia decyzji i Nadleśnictwo nie zwracało się do Wnioskodawcy o uzupełnienie wniosku lub dokumentacji*. Ponadto Nadleśniczy w sprawie, czy podjęcie decyzji o przyznaniu darowizny poprzedzone było sugestiami, zaleceniami innych jednostek PGL LP lub uzgodnieniami i konsultacjami z tymi podmiotami, wyjaśnił, że (...) *W siedmiu przyznanych darowiznach przedstawionych do badania, decyzję podejmował Nadleśniczy niezależnie i samodzielnie*.

(akta kontroli str. 5394-5405, 5408-5440)

2.11. W kontrolowanym okresie Nadleśnictwo nie przekazywało wsparcia rzeczowego (majątku ruchomego) na rzecz kościołów, związków wyznaniowych i kościelnych osób prawnych.

(akta kontroli str. 5394-5401)

2.12. W latach 2020-2024 (I kwartał) w Nadleśnictwie wystąpiły dwa przypadki nieprzyznania wsparcia (zarówno w formie pieniężnej, jak i rzeczowej) dla osób prawnych Kościoła Katolickiego. Dotyczyły one:

a/ wniosku z 15 lutego 2021 r. Rzymskokatolickiej Parafii p.w. Św. Bartłomieja Apostoła w Żurawiu, o udzielenie dotacji pieniężnej/wsparcia finansowego na cele kultu religijnego (we wniosku nie wskazano wnioskowanej kwoty wsparcia),

b/ wniosku, który wpłynął do Nadleśnictwa 25 maja 2023 r. Parafii Podwyższenia Krzyża w Katowicach, w sprawie dofinansowania uroczystości poświęcenia tablicy upamiętniającej udział górali z Podhala (szczególnie Zakopiańczyków) w walce o Śląsk (we wniosku nie wskazano wnioskowanej kwoty wsparcia).

Nadleśniczy w sprawie nieprzyznania wsparcia w zakresie ww. dwóch przypadków wyjaśnił, że brak jest informacji o przyczynach odmowy oraz że była to decyzja ówczesnego Nadleśniczego. Ponadto poinformował, że (...) *Nadleśnictwo w 2021 r. zarejestrowało 123 a w 2023 r. 191 spraw z wnioskami o wsparcie finansowe i ponad 2/3 z nich rozpatrywane jest negatywnie. Przy rozpatrywaniu wniosków Nadleśnictwo kieruje się przede wszystkim wielkością posiadanych środków na cele społecznie użyteczne oraz wskazanym we wniosku celu społecznie użytecznego. Ze względu na niewysoką kwotę tych środków oraz ich gospodarne dysponowanie nie wszystkie wnioski mogą być rozpatrzone biorąc również pod uwagę, że nadmierne rozdrobnienie przyznawanych darowizn miałyby się z celem wsparcia finansowego Wnioskodawcy. Przy tak dużej liczbie wniosków Nadleśnictwo nie prowadzi dokumentacji dotyczącej przyczyn odmowy udzielenia darowizn i nie ma też takiego obowiązku. Zgodnie z zapisem § 3 pkt. 6 „Regulaminu przyznawania, przekazywania i rozliczania darowizn przez PGL LP Nadleśnictwo Rudziniec” wprowadzonego Zarządzeniem Nadleśniczego nr 33/19 z dnia 7 sierpnia 2019 r., Nadleśnictwo (Darczyńca) nie ma obowiązku informowania Wnioskodawcy o powodach nieprzyznania darowizny. W wymienionych przypadkach Nadleśnictwo nie konsultowało się z innymi jednostkami LP, Dyrektorem RDLP czy Dyrektorem DGLP w sprawie przyznania bądź nie darowizny na wskazany we wnioskach cel oraz nie zwracało się do wnioskodawcy o przedstawienie dodatkowych dokumentów.*

W przedmiocie nieprzyznania darowizn w ww. przypadkach były nadleśniczy wyjaśnił, że nastąpiło to (...) *ze względu na brak zasadności udzielenia wsparcia*.

(akta kontroli str. 5394-5402, 5406-5407, 5497-5500, 5539-5540, 5563)

¹⁴⁴ Dz. U. z 2023 r. poz. 571, ze zm.

2.13. W sprawie wprowadzonych w Nadleśnictwie rozwiązań zapewniających monitorowanie prawidłowości realizacji zobowiązań przez obdarowanych w przypadku udzielonych przez Nadleśnictwo darowizn, Nadleśniczy wyjaśnił, że (...) *Zapisy §4 pkt. 4-6 Regulaminu przyznawania, przekazywania i rozliczania darowizn przez PGL LP Nadleśnictwo Rudziniec*” wprowadzonego Zarządzeniem Nadleśniczego nr 33/19 z dnia 7 sierpnia 2019 r., zobowiązują Obdarowanego do wykorzystania darowizny na cel wskazany w umowie a w przeciwnym wypadku do zwrotu przyznanej darowizny wraz z należnymi odsetkami. Jak wyjaśnił Nadleśniczy w odniesieniu do 14 darowizn przyznanych w kontrolowanym okresie na rzecz kościołów (osób prawnych), jak również organizacji związanych z kościołami (...) *W przyznanych darowiznach, ujętych w Tabeli 1 nie stwierdzono przypadków naruszenia zapisów umowy co do wykorzystania darowizny na inny cel niż wskazany w umowie.*

W wyniku badania, którym objęto dokumentację ośmiu darowizn¹⁴⁵ stwierdzono, że Nadleśnictwo weryfikowało prawidłowość wykorzystania przyznanych na podstawie zawartych umów darowizn. W jednym przypadku pomimo posiadanych przez Nadleśnictwo dokumentów dotyczących sposobu wykorzystania przekazanych w ramach darowizny środków finansowych, które wskazywały na ich wykorzystanie niezgodnie z przeznaczeniem określonym w umowie darowizny, nie podjęto działań w celu odzyskania przyznanych środków w kwocie 300,00 zł, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości.*

Ustalono ponadto, że wszystkie z sześciu zawartych bezpośrednio przez Nadleśniczego umów o udzielenie darowizny, które objęto badaniem, zawierały zapisy odnoszące się do obowiązku wykorzystania darowizny zgodnie z przeznaczeniem, określały uprawnienie darczyńcy do weryfikacji spełnienia obowiązku w przedmiocie prawidłowości jej wykorzystania, a także zawierały oświadczenie obdarowanego o zapoznaniu się z Regulaminem przyznawania darowizn przez PGL LP Nadleśnictwo Rudziniec, w którym to uregulowano kwestię zwrotu darowizny w przypadku wykorzystania jej na inny cel niż określony w umowie. Natomiast w przypadku dwóch umów darowizn środków pieniężnych zawartych przez Nadleśnictwo, na podstawie pełnomocnictwa udzielonego przez Nadleśniczego Dyrektorowi RDLP w Katowicach, stwierdzono, że nie zawierały one zapisów odnoszących się do wykorzystania darowizny przez obdarowanego niezgodnie z przeznaczeniem.

Nadleśniczy wyjaśnił, że (...) *Nadleśniczy Nadleśnictwa Rudziniec na podstawie pisma Dyrektora RDLP (...) udzielił pełnomocnictwa Dyrektorowi RDLP do wszelkich czynności dotyczących udzielenia i realizacji darowizny (...). Na podstawie tego pełnomocnictwa Dyrektor RDLP (...) podpisał umowę darowizny środków pieniężnych sporządzoną według własnego wzoru. Nadleśnictwo przed podpisaniem, nie otrzymało draftu umowy do analizy i wniesienia ewentualnych uwag i poprawek co do jej treści (...).*

(akta kontroli str. 869-878, 5408-5440, 5501-5517, 5566-5568)

2.14. W kontrolowanym okresie Nadleśnictwo poniosło wydatki na usługi zewnętrzne realizowane przez: kościelną osobę prawną oraz trzy organizacje związane z Kościołem Katolickim w łącznej kwocie 14 332,00 zł.

Badaniem objęto sześć usług na łączną kwotę 9 052,00 zł, obejmujących:

a/ Usługę - catering bożonarodzeniowy na kwotę 4 536,00 zł zrealizowaną przez Fundację „Stare Opactwo w Rudach”¹⁴⁶.

¹⁴⁵ Po dwie darowizny z każdego roku objętego kontrolą.

¹⁴⁶ Organizacja związana z Kościołem Katolickim.

b/ Trzy usługi realizowane corocznie w latach 2021-2023 przez Instytut Gość Media¹⁴⁷, obejmujące produkcję i emisję audycji w ramach Sekretów Przyrody dla Nadleśnictwa Rudziniec na antenie Radia eM Katowice, na które wydatkowano łącznie 3 936,00 zł.

W przypadku tych usług pismem z 1 października 2020 r. Dyrektor RDLP w Katowicach poinformował Nadleśnictwo o podjętej przez niego decyzji dotyczącej wytypowania m.in. Nadleśnictwa Rudziniec (łącznie 12 nadleśnictw) do udziału we wspólnym przedsięwzięciu w zakresie realizacji i emisji w 2021 r. audycji radiowych pt.: „Sekrety przyrody”, w związku z ofertą współpracy Radia eM (pismo z 18 września 2020 r.). Poinformował ponadto, że szczegóły audycji będzie ustalał organizator z Nadleśniczymi. Nadleśnictwo zleciło w latach 2021-2023 realizację i emisję programu sponsorowanego w Radiu eM 107,6 FM Katowice, obejmującego audycję pod nazwą „Sekrety Przyrody” odpowiednio w terminach, tj.: jedną audycję trwającą 10 minut w dniu 17 maja 2021 r. o godzinie 17:40 (wydatek 1 230,00 zł), jedną audycję trwającą 10 minut w dniu 5 września 2022 r. o godzinie 17:40 (wydatek 1 230,00 zł) oraz jedną audycję trwającą 10 minut w dniu 14 kwietnia 2023 r. o godzinie 17:40 (wydatek 1 476,00 zł).

Nadleśniczy w zakresie celowości zlecenia ww. usług wyjaśnił, że (...) Zlecenie audycji sponsorowanych o tematyce leśno-przyrodniczej wynikało z chęci przybliżenia lokalnemu społeczeństwu zagadnień, jakimi na co dzień zajmuje się Nadleśnictwo Rudziniec. Poruszane były zarówno tematy ogólne (jak położenie czy wielkość nadleśnictwa), jak i bardziej szczegółowe (gospodarowanie wodą w lesie, obiekty małej retencji, zagospodarowanie pożarzyska). Dodatkowo z inicjatywy Zleceńbiorczy, zrealizowane były trzy audycje ściśle tematyczne o wodzie w lesie, muzyce i tradycjach łowieckich oraz o ptakach Nadleśnictwa Rudziniec. (...) Nadleśnictwo nie weryfikowało zasadności zlecenia w/w usługi. Koszty pokryte zostały z zaplanowanych środków na promocję. Audycje radiowe wpisują się w działalność mającą na celu promowanie działalności jednostki organizacyjnej Lasów Państwowych. (...) Zlecenie audycji w 2022 i 2023 było decyzją ówczesnego Nadleśniczego Nadleśnictwa Rudziniec. (...) Wszystkie treści wyemitowane w ramach zleconych audycji były związane z działalnością Nadleśnictwa. (...) W każdym przypadku audycji zleconych, tj. 17 maja 2021 r., 5 września 2022 r. i 14 kwietnia 2023 r. na początku zostało podane, że sponsorem audycji jest Nadleśnictwo. (...) Uzyskane efekty w wyniku zakupu usług nagrania i emisji audycji radiowych to przekazanie słuchaczom radia szeregu informacji dotyczących działalności Nadleśnictwa Rudziniec.

c/ Dwie usługi obejmujące zakwaterowanie i wyżywienie podczas szkolenia Grupy Reprezentacyjnej Służby Leśnej na łączną kwotę 580,00 zł¹⁴⁸ zrealizowane w 2022 r. przez Centrum Duchowości Archidiecezji Częstochowskiej Święta Puszca¹⁴⁹.

Nadleśniczy w sprawie zlecenia ww. usług wyjaśnił, że (...) Organizację szkoleń dla członków Grup Reprezentacyjnych przy RDLP koordynują zgodnie z Zarządzeniem Dyrektora RDLP odpowiednio Kierownik Zespołu i Dowódca Grupy, których to wyznacza Dyrektor RDLP. Nadleśnictwo nie miało wpływu na wybór miejsca zakwaterowania dla członków Grup Reprezentacyjnych przy RDLP podczas szkolenia, które w całości organizowane było przez RDLP a Nadleśnictwo zostało jedynie obciążone kosztami za swoich pracowników będących członkami grup.

¹⁴⁷ Organizacja związana z Kościołem Katolickim.

¹⁴⁸ Szkolenie Grupy Reprezentacyjnej Służby Leśnej w dniach 28-29 kwietnia 2022 r., w którym uczestniczyło dwóch leśniczych Nadleśnictwa oraz szkolenie Grupy Reprezentacyjnej RDLP Katowice, w którym w dniach 16/17 września 2022 r. uczestniczył jeden pracownik Nadleśnictwa.

¹⁴⁹ Kościelna osoba prawna.

W wyniku badania stwierdzono, że:

- w powyższych przypadkach zgodnie z zapisami Regulaminu zamówień podprogowych, nie wymagane było jego stosowanie w zakresie dotyczącym wyboru wykonawcy ze względu na wartość szacunkową zamówień,
- w ww. przypadkach nie zawierano umów,
- prawidłowo dokonano rozliczenia stron.

(akta kontroli str. 219-246, 5450-5490, 5596-5602)

2.15. W latach 2020-2024 (I kwartał) Nadleśnictwo nie przekazywało nieruchomości w użytkowanie wieczyste kościołom lub związkom wyznaniowym albo osobom prawnym związanym z kościołami/związkami wyznaniowymi w trybie art. 38d ustawy o lasach oraz nie dokonywało zamiany nieruchomości w trybie art. 38e ustawy o lasach. Ponadto Nadleśnictwo nie zawierało z ww. podmiotami innych niż ww. umów dotyczących nieruchomości (m.in. użyczenia, sprzedaży, w tym w trybach niewynikających z ustawy o lasach.

(akta kontroli str. 5446-5450)

2.16. W kontrolowanym okresie Nadleśnictwo nie zatrudniało osób duchownych/osób zakonnych oraz nie ponosiło wydatków w związku z funkcjonowaniem w PGL Lasy Państwowe Zespołu Duszpasterskiego¹⁵⁰ lub z działalnością na rzecz kontrolowanej jednostki osób duchownych/zakonnych niewchodzących w skład tego zespołu.

(akta kontroli str. 5446-5450)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Pomimo tego, że mienie zarządzane przez PGL LP powinno – zgodnie z zasadą wynikającą z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym¹⁵¹ – służyć wykonywaniu zadań publicznych Lasów Państwowych, wynikających z przepisów art. 4 ust. 1 i ust. 3 ustawy o lasach (tj. prowadzeniu gospodarki leśnej, gospodarowaniu gruntami i innymi nieruchomościami oraz ruchomościami związanymi z gospodarką leśną a także prowadzeniu ewidencji majątku Skarbu Państwa i ustalaniu jego wartości) zgodnie z zasadami prawidłowej gospodarki, nie dochowano należytej staranności wymaganej przez art. 4 ust. 2 ustawy o zasadach zarządzania mieniem państwowym, gdyż dopuszczono do wydatkowania kwoty 776 622,98 zł¹⁵² na organizację wydarzeń promocyjnych, które nie były związane z gospodarką leśną, obejmującą – zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o lasach – wyłącznie działalność leśną w zakresie: a/ urządzania, ochrony i zagospodarowania lasu, b/ utrzymania i powiększania zasobów i upraw leśnych, c/ gospodarowania zwierzyną, d/ pozyskiwania (poza skupem) drewna, żywicy, choinek, karpiny, kory, igliwia, zwierzyny oraz płodów runa leśnego i sprzedaż tych produktów; e/ realizacji pozaprodukcyjnych funkcji lasu (tj. funkcji ekologicznych/ochronnych oraz społecznych - <https://www.lasy.gov.pl/pl/edukacja/sloownik/f/funkcje-lasu>).

NIK wskazuje także, że zgodnie z przepisami ustawy o lasach jedyną formą promocji trwale zrównoważonej gospodarki leśnej jest ustanawianie leśnych kompleksów

¹⁵⁰ Utworzony przez Dyrektora Generalnego zarządzeniami nr 2 z dnia stycznia 2016 r. oraz nr 88 z dnia 13 października 2022 r. dla kształtowania postaw etyczno-moralnych wśród pracowników Lasów Państwowych oraz ich integracji.

¹⁵¹ Dz. U. z 2024 r., poz. 834.

¹⁵² Siedem wydarzeń w 2023 r., tj. wydarzeń promocyjno-edukacyjnych takich jak: a/ piknik rodzinny „Drewno surowiec wszech czasów” – Gliwice 6 października 2023 r., b/ piknik rodzinny „Drewno surowiec wszech czasów” – Rudziniec 24 września 2023 r., c/ piknik rodzinny „Drewno surowiec wszech czasów” – Chudów 20 sierpnia 2023 r., d/ piknik rodzinny „Drewno surowiec wszech czasów” – Pławniowice 30 lipca 2023 r., e/ „Rodzinny Rajd Rowerowy – edycja II” – 26 sierpnia 2023 r. na terenie Nadleśnictwa, f/ wydarzenie „Przy muzyce o jedzeniu” zorganizowane w dniach 25-28 czerwca 2023 r. na terenie Nadleśnictwa, g/ piknik rodzinny „Drewno jest z Lasu” – Toszek 18 września 2022 r.

promocyjnych, o których mowa w art. 13b ustawy o lasach. Jednocześnie, zdaniem NIK, finansowanie ww. wydarzeń – na podstawie porozumień zawartych z CILP – ze środków funduszu leśnego, nie mieściło się w katalogu celów, na jakie przeznaczone są środki tego funduszu, określonym w art. 58 ust. 1 i 2 ustawy o lasach.

(akta kontroli str. 2008-2023, 2108-2109, 2238-2245, 4961-4970, 4975-4983, 5539-5548, 5552)

Jednocześnie na etapie poprzedzającym zawarcie porozumień z CILP, jak również w ramach dalszej współpracy z tą jednostką nie podjęto rzetelnych działań na rzecz weryfikacji celowości ich organizacji oraz zasadności poniesienia z tego tytułu kosztów w kwocie przewidzianej w porozumieniach zawartych z CILP. Nie planowano i nie mierzono też efektów oddziaływania tych wydarzeń na zmiany postaw i zachowań wśród docelowej grupy odbiorców.

Były Nadleśniczy wyjaśnił, że (...) *Za działalność Lasów Państwowych, w tym CILP-u odpowiada Dyrektor Generalny Lasów Państwowych. On określa kierunki działalności promocyjnej Lasów Państwowych i w związku z tym wydatkowania środków finansowych na ten cel.*

(akta kontroli str. 5539-5540, 5553, 5576-5577)

W sprawie braku prowadzenia analiz zasadności organizacji ww. wydarzeń oraz sposobu weryfikacji przewidzianych do uzyskania efektów Nadleśniczy wyjaśnił, że w przypadku wydarzenia w Toszku (...) *Zasadność organizacji tego typu wydarzeń potwierdzana jest pozytywnym odbiorem wśród lokalnej społeczności. Przyczynia się także do integracji środowiska leśników i myśliwych z lokalną społecznością. W konsekwencji przekłada się to na dobre relacje i łagodzenie konfliktów na linii mieszkaniowiec – rolnik – leśnik – myśliwy. Dzięki wychodzeniu naprzeciw oczekiwaniom mieszkańców i ich potrzeby rozumienia prowadzenia racjonalnej gospodarki leśnej i łowieckiej, na terenie Nadleśnictwa Rudziniec nie notuje się napięć między tymi środowiskami, co z kolei przekłada się na możliwość spokojnej i efektywnej pracy.* W zakresie wydarzeń zorganizowanych w Gliwicach, Rudzińcu, Chudowie i Pławniowicach wyjaśnił, że (...) *Analiza zasadności organizacji wydarzenia i konieczności wydatkowania środków została ujęta w „Protokole ze spotkania RDLP w Katowicach z 7 czerwca 2023 r. z dnia 14 czerwca 2023 r. W przypadku wydarzenia „Rodzinny Rajd Rowerowy” i „Przy muzyce o jedzeniu” wyjaśnił, że (...) Wniosek o dofinansowanie promocji żywności pochodzenia leśnego w roku 2023 złożono na podstawie pisma z RDLP w Katowicach, Zn. spr.: DR.073.66.2023 z dnia 27 lutego 2023 r. (Pismo Dyrektora Generalnego LP Zn. spr.: GD.P.073.11.2.2023 z 15 lutego 2023 r.), zachęcającego do złożenia wniosków. Cele rajdu/wydarzenia „Przy muzyce o jedzeniu” zostały określone we wniosku o dofinansowanie promocji żywności pochodzenia leśnego na 2023 rok z dnia 6 marca 2023 r. wysłany do RDLP w Katowicach e-mailem dnia 7 marca 2023 r. (...) Wniosek przysłany do wypełnienia nie zawierał wymogu określania przewidywanych efektów.*

Nadleśniczy w sprawie zgłoszenia potrzeb realizacji dodatkowych działań promocyjnych dotyczących ww. wydarzeń wyjaśnił, że (...) *Organizacja pikników wynikała z polecenia dyrektora RDLP – Protokół ze spotkania z dnia 7 czerwca 2023 r. Pismem Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych znak sprawy DO.075.81.2023, skierowanym do nadleśnictw dotyczących działań promocyjno-edukacyjnych Nadleśnictwo zostało zobowiązane do zaplanowania ww. projektów.*

Były Nadleśniczy w zakresie braku prowadzenia analiz zasadności organizacji ww. wydarzeń oraz sposobu weryfikacji przewidzianych do uzyskania efektów w przypadku wydarzeń zorganizowanych w Gliwicach, Rudzińcu, Chudowie i Pławniowicach wyjaśnił, że (...) *Wydarzenie to było inicjatywą jednostki nadrzędnej, Nadleśnictwo nie widziało potrzeby prowadzenia analiz w tym zakresie. W przypadku*

wydarzenia w Toszku wyjaśnił, że (...) *Było to polecenie jednostki nadrzędnej – RDLP w Katowicach. Odnośnie wydarzenia „Rodzinny Rajd Rowerowy” wyjaśnił, że (...) Lasy Państwowe mają służyć społeczeństwu. Rolą leśnika jest, aby te lasy udostępniać. Osoby uczestniczące w rajdzie miały możliwość widzieć pracę leśników. Wiodącym było Nadleśnictwo Kędzierzyn-Koźle. W przypadku wydarzenia „Przy muzyce o jedzeniu” wyjaśnił, że (...) Lasy Państwowe mają służyć społeczeństwu. Rolą leśnika jest, aby te lasy udostępniać i promować realizując misję Lasów Państwowych.*

Były Nadleśniczy w sprawie zgłoszenia potrzeb realizacji dodatkowych działań promocyjnych dotyczących ww. wydarzeń i ich inicjowania wyjaśnił, że (...) *Nie zgłaszałem takich potrzeb. (...) Potrzeba promocji gospodarki leśnej jak i szerokiej działalności leśników istnieje od zawsze i każde takie wydarzenie zorganizowane w sposób racjonalny ma sens, co było widoczne po rodzinach korzystających z tych wydarzeń. Nie ja inicjowałem potrzebę ich organizacji, tylko jednostka nadrzędna.*

(akta kontroli str. 2008-2023, 2108-2109, 2238-2245, 2662, 4961-4970, 4975-4983, 5539-5548, 5552)

Odnosząc się do powyższych wyjaśnień wskazujących na brak inicjowania ww. wydarzeń przez Nadleśnictwo, NIK zauważa, że trzy ww. pikniki rodzinne pn. *Drewno surowiec wszech czasów* zostały zorganizowane po 8 sierpnia 2023 r., tj. w okresie kampanii wyborczej przed wyborami do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej oraz do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej¹⁵³. Na plakatach informujących o tych piknikach każdorazowo zamieszczone zostało zdjęcie ówczesnego Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, który kandydował w tych wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i był obecny na pikniku w Gliwicach i Rudzińcu.

2. W przypadku wydarzenia „Drewno surowiec wszech czasów” zorganizowanego 6 października 2023 r. w Gliwicach, porozumienie z CILP dotyczące jego organizacji zostało zawarte dopiero po tym wydarzeniu, tj. 30 października 2023 r. Tym samym brak było podstaw prawnych do jego organizacji przez kontrolowaną jednostkę, jak też nie zostały zabezpieczone przez Nadleśnictwo środki na takie zadania.

Ponadto w przypadku poniższych wydarzeń porozumienia z CILP dotyczące ich organizacji również zostały zawarte dopiero po tych wydarzeniach (przy czym ujęto w nich zapisy dotyczące ich obowiązywania przed zawarciem porozumień), co stanowi wyraz braku rzetelnego działania. Dotyczyło to wydarzeń:

a/ „Drewno surowiec wszech czasów” w Chudowie – porozumienie zawarto 6 września 2023 r.; w porozumieniu ujęto zapis, że wchodzi ono w życie z dniem zawarcia, z mocą obowiązywania od 19 sierpnia 2023 r.; wydarzenie odbyło się 20 sierpnia 2023 r.

b/ „Drewno surowiec wszech czasów” w Pławniowicach – porozumienie zawarto 4 września 2023 r.; w porozumieniu ujęto zapis, że wchodzi ono w życie z dniem zawarcia, z mocą obowiązywania od 29 czerwca 2023 r.; wydarzenie odbyło się 30 lipca 2023 r.

c/ „Przy muzyce o jedzeniu” - porozumienie zawarto 9 października 2023 r.; w porozumieniu ujęto zapis, że wchodzi ono w życie ze skutkiem od 1 czerwca 2023 r.; wydarzenie odbyło się w dniach 25-28 czerwca 2023 r. na terenie Nadleśnictwa.

d/ „Rodzinny Rajd Rowerowy” - porozumienie zawarto 9 października 2023 r.; w porozumieniu ujęto zapis, że wchodzi ono w życie ze skutkiem od 1 czerwca 2023 r.; wydarzenie odbyło się w dniu 26 sierpnia 2023 r. na terenie Nadleśnictwa.

¹⁵³ Postanowienie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 8 sierpnia 2023 r. w sprawie zarządzenia wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej oraz do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. poz. 1564).

Nadleśniczy w przypadku wydarzenia w Gliwicach, Chudowie i Pławniowicach wyjaśnił, że (...) Wniosek o dofinansowanie został złożony do DGLP z zachowaniem drogi służbowej za pośrednictwem RDLP w Katowicach w dniu 22 września 2023 r. (wydarzenie w Gliwicach), 4 sierpnia 2023 r. (wydarzenie w Chudowie), 20 lipca 2023 r. (wydarzenie w Pławniowicach). Nadleśnictwo nie miało wpływu na datę akceptacji wniosku przez Dyrektora Generalnego LP ani na datę sporządzenia porozumienia przez CILP. Na podstawie zapewnień Pani Rzecznik RDLP w Katowicach (zał. 2, 4) nadleśnictwo nie miało obaw co do braku refundacji z CILP i zagrożenia finansowego co do pokrycia wydarzenia ze środków własnych. Zobowiązania finansowe, podejmowane w związku z organizacją pikniku wykonywane były na polecenie RDLP w Katowicach.

W przypadku wydarzeń w Gliwicach wyjaśnił ponadto, że (...) Nadleśnictwo otrzymywało zapewnienie o zgodzie Dyrektora Generalnego oraz podpisaniu porozumienia z CILP, z wyraźnym poleceniem realizacji pikników na wysokim poziomie.

W sprawie wydarzenia „Rodzinny rajd rowerowy” i „Przy muzyce o jedzeniu” Nadleśniczy wyjaśnił, że (...) Pierwsze porozumienie z CILP dotyczące organizacji Rajdu (...) oraz drugiego wydarzenia (...) zostało zawarte w dniu 23 maja 2023 r. (nr DA.0291.736.2023). W ocenie Nadleśnictwa porozumienie to gwarantowało otrzymanie środków z CILP na pokrycie kosztów realizacji wydarzenia, ujętych w załączniku do porozumienia. Pismem DR.073.66.2023 z dnia 3 lipca 2023 r. Regionalny Dyrektor LP poinformował nadleśnictwo, że w/w porozumienie zostanie aneksowane. Porozumienie ZA.0291.2312.2023 z dnia 9 października 2023 r. weszło w życie ze skutkiem obowiązywania od 1 czerwca 2023 r.

Były Nadleśniczy w zakresie wydarzeń „Przy muzyce o jedzeniu” i „Rodzinnego Rajdu Rowerowego” wyjaśnił, że (...) Podpisanie porozumienia było deklarowane przez CILP. Na termin podpisania nie miałem wpływu. Odnośnie wydarzeń w Gliwicach, Chudowie i Pławniowicach wyjaśnił, że (...) Było to polecenie służbowe.

(akta kontroli str. 2023-2037, 2060-2064, 2256-2258, 2415-2417, 2536-2538, 4961-4970, 4975-4983, 4988-4992, 5034-5035, 5539-5548)

3. W przypadku wydarzeń (pikników) zorganizowanych w Rudzińcu, Chudowie i Pławniowicach w zakresie obejmującym organizację imprezy muzycznej nie oszacowano łącznej wartości zamówienia, pomimo że zakres usług spełniał przesłankę tożsamości czasowej, podmiotowej i przedmiotowej.

Dotyczyło to usług w ramach umów zawartych przez Nadleśnictwo:

a/ Piknik rodzinny „Drewno surowiec wszech czasów” zorganizowany w Pławniowicach w dniu 30 lipca 2023 r. – umowa Nr SA.271.22.2023 z 21 lipca 2023 r. w przedmiocie organizacji imprezy muzycznej, którą zawarto z Grupą L8 Sp. z o.o. na kwotę 55 800,00 zł netto (68 634,00 zł) - zakres realizowanych usług określono w § 1 ust. 2 umowy¹⁵⁴;

b/ Piknik rodzinny „Drewno surowiec wszech czasów” zorganizowany w Chudowie w dniu 20 sierpnia 2023 r. - umowa Nr SA.271.24.2023 z 11 sierpnia 2023 r. w przedmiocie organizacji imprezy muzycznej, którą zawarto z Grupą L8 Sp. z o.o. na kwotę 55 800,00 zł netto (68 634,00 zł brutto) - zakres realizowanych usług określono w §1 ust. 2 umowy¹⁵⁵;

¹⁵⁴ a/ przeprowadzenie koncertu gwiazdy wydarzenia Teresy Werner, b/ scena i zadaszenie o wymiarach nie mniejszych niż 8 m x 6 m, c/ nagłośnienie adekwatne do realizowanej imprezy oraz spełniające wymogi gwiazdy, d/ oświetlenie estradowe adekwatne do realizowanej imprezy oraz spełniające wymogi gwiazdy, e/ obsługa fotograficzna imprezy i przekazanie praw majątkowych i autorskich do przekazanych dzieł, f/ uiszczenie wszelkich niezbędnych opłat ZAIKS, g/ agregat, h/ stworzenie projektu plakatu i zaproszenia oraz wydruk plakatów i zaproszeń według ilości podanej przez Zamawiającego, nie większej niż 100 szt. plakatów oraz 100 szt. zaproszeń oraz przekazanie praw majątkowych i autorskich do tych projektów.

¹⁵⁵ a/ przeprowadzenie koncertu gwiazdy wydarzenia Teresy Werner, b/ scena i zadaszenie o wymiarach nie mniejszych niż 8 m x 6 m, c/ nagłośnienie adekwatne do realizowanej imprezy oraz spełniające wymogi gwiazdy,

c/ Piknik rodzinny „Drewno surowiec wszech czasów” zorganizowany w Rudzińcu w dniu 24 września 2023 r. - umowa Nr SA.271.25.2023 z 21 września 2023 r., w przedmiocie organizacji imprezy muzycznej, którą zawarto z Grupą L8 Sp. z o.o. na kwotę 55 800,00 zł netto (68 634,00 zł brutto) – zakres realizowanych usług określono w §1 ust. 2 umowy¹⁵⁶.

Zgodnie z art. 29 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych z 2019 r., zamawiający nie może, w celu uniknięcia stosowania przepisów ustawy, zaniżać wartości zamówienia lub konkursu, lub wybierać sposobu obliczania wartości zamówienia. Ponadto zamawiający nie może dzielić zamówienia na odrębne zamówienia, jeżeli prowadzi to do niestosowania przepisów ustawy, chyba że jest to uzasadnione obiektywnymi przyczynami (ust. 2).

Zgodnie z art. 30 ust. 1 ww. ustawy, jeżeli zamawiający planuje udzielić zamówienia na roboty budowlane lub usługi w częściach, z których każda stanowi przedmiot odrębnego postępowania, lub dopuszcza możliwość składania ofert częściowych, wartością zamówienia jest łączna wartość poszczególnych części zamówienia.

Ponadto zgodnie z Regulaminem Nadleśnictwa określającym procedury udzielania zamówień publicznych o wartości bez podatku od towarów i usług poniżej 130 000 zł z 19 lipca 2022 r., zapisami §3 ust. 3 - Zakazuje się dzielenia zamówienia lub zaniżania jego wartości w celu uniknięcia obowiązku stosowania przepisów PZP.

Nadleśniczy wyjaśnił, że (...) *Informacja przekazana przez Panią (...) Rzecznika Prasowego RDLP wskazywała na zastosowanie art. 11 ust. 5 pkt 2 ustawy PZP – załącznik nr 5 do niniejszego pisma.*

Były Nadleśniczy wyjaśnił, że (...) *Wszystkie działania dotyczące organizacji i realizacji pikników oraz wyboru wykonawców były zgodne z wytycznymi RDLP w Katowicach. Nie miałem wpływu na to oraz nie miałem wiedzy i doświadczenia w organizacji tych przedsięwzięć. Trudno mi odnieść się do tego pytania w zakresie podziału zamówienia.*

(akta kontroli str. 2361-2362, 2431-2432, 2552-2553, 2682-2696, 2699-2713, 2718-2738, 4970-4971, 4975, 4984, 4993, 5539-5540, 5549)

4. Przy udzielaniu zamówienia na obsługę logistyczną pikniku „Drewno – surowiec wszech czasów” 24 września 2023 r. w Rudzińcu, nie zachowano zasady konkurencyjności, o której mowa w art. 16 ustawy Prawo zamówień publicznych z 2019 r. oraz w Regulaminie zamówień podprogowych obowiązującym w Nadleśnictwie. Zapytania ofertowe z dnia 30 sierpnia 2023 r. przesłano do trzech potencjalnych wykonawców (Grupy L8 Sp. z o.o., Unister Sound i Art. Strefa Sp. z o.o.) drogą mailową w tym samym dniu pomiędzy godziną 13:45 a 13:53, wyznaczając termin na złożenie oferty w formie elektronicznej na adres e-mail: rudziniec@katowice.lasy.gov.pl do 1 września 2023 r. do godziny 12:00. W powyższym przypadku wpłynęła tylko jedna oferta Grupy L8 Sp. z o.o.

Zgodnie z art. 16 pkt. 1 ustawy PZP - zamawiający przygotowuje i przeprowadza postępowanie o udzielenie zamówienia w sposób zapewniający zachowanie uczciwej konkurencji oraz równe traktowanie wykonawców.

d/ oświetlenie adekwatne do realizowanej imprezy oraz spełniające wymogi gwiazdy, e/ obsługa fotograficzna imprezy i przekazanie praw majątkowych i autorskich do przekazanych dzieł, f/ uiszczenie wszelkich niezbędnych opłat ZAIKS, g/ agregat, h/ stworzenie projektu plakatu i zaproszenia oraz wydruk plakatów i zaproszeń według ilości podanej przez Zamawiającego, nie większej niż 50 szt. plakatów oraz 30 szt. zaproszeń oraz przekazanie praw majątkowych i autorskich do tych projektów.

¹⁵⁶ a/ przeprowadzenie koncertu gwiazdy wydarzenia Teresy Werner, b/ scena i zadaszenie o wymiarach nie mniejszych niż 8 m x 6 m, c/ nagłośnienie adekwatne do realizowanej imprezy oraz spełniające wymogi gwiazdy, d/ oświetlenie adekwatne do realizowanej imprezy oraz spełniające wymogi gwiazdy, e/ obsługa fotograficzna imprezy i przekazanie praw majątkowych i autorskich do przekazanych dzieł, f/ uiszczenie wszelkich niezbędnych opłat ZAIKS, g/ agregat, h/ stworzenie projektu plakatu i zaproszenia oraz wydruk plakatów i zaproszeń według ilości podanej przez Zamawiającego, nie większej niż 50 szt. plakatów oraz 30 szt. zaproszeń oraz przekazanie praw majątkowych i autorskich do tych projektów.

Natomiast zgodnie Regulaminem Nadleśnictwa określającym procedury udzielania zamówień publicznych o wartości bez podatku od towarów i usług poniżej 130 000 zł¹⁵⁷, przy udzielaniu zamówień należy przestrzegać zasad zachowania uczciwej konkurencji, równego traktowania wykonawców, proporcjonalności i przejrzystości (§ 1 ust. 4 pkt 1).

Nadleśniczy wyjaśnił, że (...) *Wyznaczenie w zapytaniach ofertowych krótkiego terminu złożenia oferty, nie miało na celu niezachowania zasady konkurencyjności, a wynikało z dotychczasowego doświadczenia co do szybkości odpowiedzi potencjalnych wykonawców.*

Były Nadleśniczy wyjaśnił, że (...) *Wszystkie te działania były zgodne z wytycznymi RDLP w Katowicach. Nie potrafię się odnieść do ww. pytania.*

(akta kontroli str. 2682-2696, 4971, 4984, 5539-5540, 5550)

5. Treść umów zawartych z Grupą L8 Sp. z o.o. w stosunku do złożonych zapytań ofertowych i otrzymanych ofert (na zabezpieczenie logistyczne pikników) nie była tożsama, co stanowi wyraz braku rzetelności działania. Dotyczyło to:

a/ umowy z 21 lipca 2023 r. (impreza muzyczna w Pławniowicach) – w zapytaniu ofertowym w przedmiocie zamówienia ujęto: opłatę za użyczenie terenu oraz przygotowanie, wydruk i dystrybucję plakatów – 50 szt., natomiast w umowie nie ujęto opłaty za użyczenie terenu, na którym odbędzie się impreza, natomiast ujęto agregat a liczba plakatów wyniosła 100 szt. oraz 100 szt. zaproszeń; ponadto określona w umowie cena za usługę wyniosła 55 800,00 zł netto (68 634,00 zł brutto), podczas gdy w złożonej ofercie Grupa L8 Sp. z o. o. określiła kwotę wynagrodzenia 51 800,00 zł netto (63 714,00 zł brutto).

b/ umowa z 21 września 2023 r. (impreza muzyczna w Rudzińcu) - w umowie ujęto cenę za usługę 55 800,00 zł netto (68 634,00 zł brutto), podczas gdy w złożonej ofercie Grupa L8 Sp. z o. o. określiła kwotę wynagrodzenia 54 000,00 zł netto (66 420,00 zł brutto).

Nadleśniczy wyjaśnił, że (...) *Brak tożsamości umowy nr SA.271.22.2023 z treścią najwyżej ocenionej oferty wyniknął z powodu nieprzewidzianego zapotrzebowania na agregat prądotwórczy. Jedyna możliwa lokalizacja pikniku w Pławniowicach nie dawała możliwości zapewnienia dostawy wystarczającej energii do obsługi sceny, nagłośnienia i punktów gastronomicznych. Ustalenia związane z zamówieniem dodatkowego, wcześniej nieprzewidzianego agregatu prowadzone były telefonicznie pod presją czasu, bez tego agregatu piknik byłby możliwy do zrealizowania. Wartość dodatkowego agregatu nie zmieniała trybu wyboru wykonawcy w tym zakresie. Różnica w ilości plakatów i zaproszeń pomiędzy ofertą a umową wynika z tego, że nadleśnictwo na etapie przygotowania pierwszego z pikników nie posiadało pełnego rozeznania co do charakteru i rozmiaru wydarzenia. Osobą zapraszającą był Dyrektor Generalny Lasów Państwowych a Nadleśnictwo nie miało informacji co do ilości osób planowanych do zaproszenia przez Pana Dyrektora. (...) Nadleśnictwo nie jest obecnie w stanie jednoznacznie określić z czego wynika rozbieżność pomiędzy umową a ofertą. Najprawdopodobniej różnica wynikała z ujęcia w umowie zabezpieczenia agregatu prądotwórczego na wypadek awarii lub niewystarczającej mocy instalacji energetycznej będącej na wyposażeniu siedziby nadleśnictwa. Nadleśnictwo wcześniej na swoim terenie nie organizowało wydarzeń o takim zapotrzebowaniu energetycznym. Zwiększona wartość nie zmieniała trybu wyboru wykonawcy w tym zakresie.*

¹⁵⁷ Załącznik do Zarządzenia Nr 20/22 Nadleśniczego z dnia 19 lipca 2022 r. w sprawie wprowadzenia w biurze Nadleśnictwa Rudziniec regulaminu określającego procedury udzielania zamówień publicznych o wartości bez podatku od towarów i usług poniżej 130 000 zł.

W ww. przypadkach Nadleśniczy wyjaśnił, że (...) *Nadleśnictwo nie podejmowało próby negocjacji ceny.*

Były Nadleśniczy wyjaśnił natomiast, że (...) *Nie jestem w stanie odpowiedzieć na to pytanie, nie pamiętam.*

(akta kontroli str. 2682-2690, 2718-2732, 4971-4972, 4984-4985, 5539-5540, 5550-5551)

6. Zapytania ofertowe: a/ z 4 sierpnia 2023 r. w zakresie obsługi logistycznej pikniku rodzinnego pn. „Drewno surowiec wszech czasów” zaplanowanego do realizacji 20 sierpnia 2023 r. w miejscowości Chudów¹⁵⁸ oraz b/ z 30 sierpnia 2023 r. w zakresie obsługi logistycznej pikniku rodzinnego pn. „Drewno surowiec wszech czasów” zaplanowanego do realizacji 24 września 2023 r. w Rudzińcu¹⁵⁹, nie spełniały wymogów określonych w Regulaminie Nadleśnictwa określającym procedury udzielania zamówień publicznych o wartości bez podatku od towarów i usług poniżej 130 000 zł¹⁶⁰, tj. nie wskazano w nich kryterium wyboru najkorzystniejszej oferty. Zgodnie z zapisami ujętymi w § 4 ust. 6 ww. regulaminu zapytanie ofertowe winno zawierać w szczególności: dokładny opis przedmiotu zamówienia, planowany termin realizacji zamówienia, miejsce dostawy/realizacji usługi, wskazanie kryterium wyboru najkorzystniejszej oferty oraz ostateczny termin składania ofert.

Nadleśniczy wyjaśnił, że (...) *Nie ujęcie w zapytaniu ofertowym kryterium wyboru najkorzystniejszej oferty wyniknęło prawdopodobnie z ponadprzeciętnego obciążenia dodatkowymi obowiązkami związanymi z organizacją pikników.*

Były Nadleśniczy wyjaśnił, że (...) *Organizacja czterech potężnych pikników w Nadleśnictwie Rudziniec była wielkim wyzwaniem dla wszystkich pracowników, a w związku z tym obciążenie pracą wzrosło do niewyobrażalnych rozmiarów. Dokładając do tego brak doświadczenia w tego typu dużych przedsięwzięciach skutkowało on różnymi błędami, nawet proceduralnymi. Pragnę zwrócić uwagę, że oprócz pikników każdy pracownik musiał wykonywać i realizować swoje zadania wynikające z zakresu czynności. To był bardzo trudny czas dla załogi Nadleśnictwa, tym bardziej że nie mieliśmy wpływu na wiele działań.*

(akta kontroli str. 2686-2696, 2703-2713, 4972, 4985, 5539-5540, 5551)

7. W przypadku trzech zamówień na usługi zabezpieczenia logistycznego pikników w Rudzińcu, Pławniowicach i Chudowie oraz zamówień obejmujących: a/ usługę cateringową podczas wydarzenia w Gliwicach, b/ usługę zorganizowania imprezy na 500 osób w Gliwicach, w tym m.in. zorganizowanie zaplecza technicznego, programu sportowego i atrakcji oraz c/ usługę cateringową podczas wydarzenia w Rudzińcu, nie udokumentowano działania obejmującego szacowanie wartości zamówienia zgodnie z zapisami ujętymi w § 3 Regulaminu Nadleśnictwa określającego procedury udzielania zamówień publicznych o wartości bez podatku od towarów i usług poniżej 130 000 zł¹⁶¹.

Zgodnie z § 3 ust. 1 ww. regulaminu – wartość zamówienia ustala z należytą starannością pracownik merytoryczny, który w ramach powierzonych obowiązków służbowych jest odpowiedzialny za przygotowanie postępowania i jego realizację na

¹⁵⁸ Przekazane potencjalnych wykonawców drogą mailową w tym samym dniu: Grupy L8 Sp. z o.o., Unister Sound i Art. Strefa Sp. z o.o.

¹⁵⁹ Przekazane do potencjalnych wykonawców drogą mailową w tym samym dniu: Grupy L8 Sp. z o.o., Unister Sound i Art. Strefa Sp. z o.o.

¹⁶⁰ Załącznik do Zarządzenia Nr 20/22 Nadleśniczego z dnia 19 lipca 2022 r. w sprawie wprowadzenia w biurze Nadleśnictwa Rudziniec regulaminu określającego procedury udzielania zamówień publicznych o wartości bez podatku od towarów i usług poniżej 130 000 zł.

¹⁶¹ Załącznik do Zarządzenia Nr 20/22 Nadleśniczego z dnia 19 lipca 2022 r. w sprawie wprowadzenia w biurze Nadleśnictwa Rudziniec regulaminu określającego procedury udzielania zamówień publicznych o wartości bez podatku od towarów i usług poniżej 130 000 zł.

podstawie całkowitego wynagrodzenia wykonawcy bez podatku od towarów i usług. Wartość zamówienia należy ustalić przed rozpoczęciem procedury udzielenia danego zamówienia, w szczególności w celu ustalenia, czy istnieje obowiązek stosowania przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych z 2019 r. W myśl ust. 2 – w celu ustalenia wartości zamówienia należy stosować odpowiednie przepisy tej ustawy (rozdziału 5).

Zgodnie natomiast z § 3 ust. 4 Regulaminu ustalenie wartości zamówienia należy udokumentować w postaci zestawienia i załączonych do niego dokumentów. Dokumentami potwierdzającymi ustalenie wartości zamówienia mogą być w szczególności: 1/ zapytania cenowe (...), 2/ odpowiedzi cenowe (...), 3/ wydruki ze stron internetowych (...), 4/ kopie katalogów cenowych, 5/ kopie ofert lub umów z innych postępowań (...).

Nadleśniczy w sprawie ww. trzech zamówień na zabezpieczenie logistyczne pikników wyjaśnił, że (...) *Szacunkowe wartości zamówienia zostały podane we wnioskach o wyrażenie zgody na realizację zamówienia zwolnionego ze stosowania ustawy PZP. Szacowania dokonano na podstawie aktualnych cen rynkowych. W dokumentacji Nadleśnictwa brak dokumentów potwierdzających szacowanie wartości zamówienia.*

W zakresie usług dotyczących wydarzeń w Gliwicach Nadleśniczy wyjaśnił, że (...) *W przypadku umowy z (...) B&B Service Beata Polak szacowana wartość zamówienia była zapisana we wniosku z dnia 1 października 2023 r., na podstawie aktualnych cen rynkowych oraz przewidywanej liczby uczestników. W przypadku usługi cateringowej w Rudzińcu oraz usługi zorganizowania imprezy na 500 osób w Gliwicach, w tym m.in. zorganizowanie zaplecza technicznego, programu sportowego i atrakcji wyjaśnił, że (...) Szacowana wartość zamówienia była zapisana we wniosku z dnia 20 września 2023 r., na podstawie aktualnych cen rynkowych oraz przewidywanej liczby uczestników. (...) W odniesieniu do (...) umowy nr 10/09/2023 z 1 października 2023 r. z Pol-Event Bogdan Polak szacowana wartość zamówienia była zapisana we wniosku z dnia 1 października 2023 r. na podstawie aktualnych cen rynkowych oraz przewidywanej liczby uczestników.*

(akta kontroli str. 234-246, 2678, 2695-2696, 2698, 2712-2713, 4961, 4966-4967, 4972, 4980-4981, 4985, 4994-4995, 5545-5546, 5551, 5603-5608)

Powyższe wyjaśnienia wskazujące na każdorazowe zamieszczanie oszacowanej wartości zamówienia we wnioskach sporządzanych na potrzeby ich udzielenia, zdaniem NIK, nie uzasadniają odstępiania od konieczności zgromadzenia wymaganej ww. regulaminem dokumentacji uzasadniającej oszacowanie takiej wartości, jak też umożliwiającej np. ocenę prawidłowości jej oszacowania.

8. W przypadku umów: a/ koncertowej z 15 września 2022 r. zawartej z P.P.H.U. ESKA Sp. z o.o. (występ artystki Teresy Werner) na kwotę 24 600,00 zł brutto w związku z wydarzeniem zorganizowanym w Toszku, oraz b/ koncertowej zawartej z 18 sierpnia 2023 r. z RedAdler Sp. z o.o. (występ artysty Michała Wiśniewskiego) na kwotę 45 000,00 zł netto plus VAT oraz koszty dojazdu w związku z wydarzeniem zorganizowanym w Gliwicach, w Nadleśnictwie nie stosowano Regulaminu Nadleśnictwa określającego procedury udzielania zamówień publicznych o wartości bez podatku od towarów i usług poniżej 130 000 zł¹⁶² przy udzielaniu zamówień oraz szacowaniu ich wartości i udokumentowaniu takiego działania.

¹⁶² Załącznik do Zarządzenia Nr 20/22 Nadleśniczego z dnia 19 lipca 2022 r. w sprawie wprowadzenia w biurze Nadleśnictwa Rudziniec regulaminu określającego procedury udzielania zamówień publicznych o wartości bez podatku od towarów i usług poniżej 130 000 zł.

I tak:

a/ W myśl § 4 ust. 1 ww. regulaminu przy udzielaniu zamówień na usługi, których wartość jest wyższa niż 15 000 zł (ale nie wyższa niż 130 000 zł) należy przeprowadzić analizę rynku (m.in. poprzez skierowanie zapytania ofertowego do trzech wykonawców lub poprzez zamieszczenie zapytania ofertowego na stronie internetowej Zamawiającego); postępowanie jest ważne, gdy przynajmniej jeden wykonawca złoży w wyznaczonym terminie ofertę odpowiadającą wymaganiom podanym w zapytaniu ofertowym (§ 4 ust. 9);

W szczególnych przypadkach (np. zadania o specjalistycznym charakterze, ograniczona liczba wykonawców, krótki termin realizacji zamówienia/zlecenia, sytuacji awaryjnej lub pilnej potrzeby udzielenia zamówienia), na wniosek pracownika merytorycznego za pisemną zgodą kierownika Zamawiającego, ww. regulamin dopuszczał możliwość odstąpienia od jego stosowania w części lub całości, w tym udzielenia zamówienia po przeprowadzeniu negocjacji tylko z jednym wykonawcą (§ 6). W przypadku ww. umów Nadleśnictwo nie przedstawiło żadnego dokumentu potwierdzającego przeprowadzenie analizy rynku lub uzyskania zgody na odstąpienie od stosowania regulaminu.

b/ W myśl § 3 ust. 1 wartość zamówienia ustala z należytą starannością pracownik merytoryczny, który w ramach powierzonych obowiązków służbowych jest odpowiedzialny za przygotowanie postępowania i jego realizację na podstawie całkowitego wynagrodzenia wykonawcy bez podatku od towarów i usług. Wartość zamówienia należy ustalić przed rozpoczęciem procedury udzielenia danego zamówienia, w szczególności w celu ustalenia, czy istnieje obowiązek stosowania ustawy PZP. Ustalenie wartości zamówienia należy udokumentować w postaci zestawienia i załączonych do niego dokumentów (§ 3 ust. 4). Dokumentami potwierdzającymi ustalenie wartości zamówienia mogą być w szczególności: 1/ zapytania cenowe (...), 2/ odpowiedzi cenowe (...), 3/ wydruki ze stron internetowych (...), 4/ kopie katalogów cenowych, 5/ kopie ofert lub umów z innych postępowań (...). Nadleśnictwo nie przedstawiło żadnego dokumentu potwierdzającego oszacowanie wartości tych zamówień na opisanych wyżej zasadach.

W sprawie szacowania wartości zamówienia i jego dokumentowania Nadleśniczy - w przypadku wydarzenia w Toszku - wyjaśnił, że (...) *Decyzję o realizacji tego wydarzenia podjął ówczesny Nadleśniczy, w dokumentacji Nadleśnictwa brak jest informacji dotyczącej oszacowania kosztów zamówienia.* Odnośnie wydarzenia w Gliwicach wyjaśnił, że (...) *Nadleśnictwo nie miało wpływu na wybór artysty, który był określony w „Protokole ze spotkania RDLP w Katowicach z 7 czerwca 2023 r.” z dnia 14 czerwca 2023 r.*

Były Nadleśniczy w ww. sprawie wyjaśnił, że (...) *Nadleśnictwo nie miało wpływu na wybór artysty. Został narzucony przez RDLP w Katowicach. Nie wykonywano takich działań. (...) Artysta został wybrany przez RDLP w Katowicach.*

Nadleśniczy, w sprawie umowy koncertowej zawartej z P.P.H.U. ESKA Sp. z o.o. - wyjaśnił, że (...) *Podczas organizacji wydarzenia starano się dochować należytej staranności, jednak działania prowadzone były pod presją czasu równolegle z wieloma bieżącymi obowiązkami merytorycznymi. Było to pierwsze tego typu wydarzenie organizowane przez Nadleśnictwo. Pozostała dokumentacja dotycząca zamówień i wydatkowania środków jest zgodna z zapisami regulaminu. W dokumentacji Nadleśnictwa brak jedynie dokumentów dotyczących umowy koncertowej.* W sprawie umowy zawartej z RedAdler Sp. z o.o. wyjaśnił, że (...) *Nie zastosowano zapisów obowiązującego w Nadleśnictwie Zarządzenia nr 20/22 z dnia 19 lipca 2022 r., przy zawieraniu umowy koncertowej w dniu 18 sierpnia 2022 r., ponieważ Nadleśnictwo nie miało wpływu na wybór artysty, który był określony w „Protokole ze spotkania RDLP w Katowicach z 7 czerwca 2023 r.” z dnia*

14 czerwca 2023 r. Wykonawca jednoznacznie zaproponowany był przez RDLP Katowice w protokole z dnia 14 czerwca 2023 r. oraz na podstawie pisma polecającego współpracę z firmą RedAdler z dnia 5 czerwca 2023 r. zn. spr. Dr.0610.86.2023 przesłanego za pośrednictwem EZD.

(akta kontroli str. 234-246, 2670-2672, 2747-2749, 4961-4963, 4965-4966, 4975-4976, 4980, 5539-5542, 5545-5546)

9. Nadleśnictwo w związku z organizacją dwóch pikników w 2023 r. w dwóch przypadkach nie zawarło pisemnych umów, określających jednoznacznie zakres wzajemnych świadczeń stron, jak też zabezpieczających interesy Nadleśnictwa w przypadku braku lub nieprawidłowej realizacji umowy przez wykonawcę. Dotyczyło to:

a/ usługi cateringowej podczas pikniku w Chudowie¹⁶³, zleconej Express Efekt Andrzej Dressler (faktura VAT 14/08/2023 z 22 sierpnia 2023 r. na kwotę 24 613,00 zł brutto),

b/ usługi cateringowej podczas pikniku w Rudzińcu¹⁶⁴ zleconej firmie Express Efekt Andrzej Dressler (faktura VAT 21/09/2023 z 25 września 2023 r. na kwotę 47 509,20 zł brutto).

Nadleśniczy wyjaśnił, że (...) *Niemal wszystkie zadania związane z realizacją pikników plenerowych w 2023 roku wykonywane były pod dużą presją czasu i oczekiwań jednostki nadrzędnej. Priorytetem było znalezienie podmiotów będących w stanie wykonać/zabezpieczyć właściwą realizację pikniku. Ze względu na krótki termin, sezon wakacyjny i obłożenie organizacją różnych imprez znalezienie odpowiedniego usługodawcy było zadaniem bardzo trudnym. Wykonywany był szereg działań celem znalezienia potencjalnej firmy mogącej obsłużyć piknik i posiadającej odpowiednie zaplecze i doświadczenie w obsłudze imprez plenerowych. Firma Express Efekt jako jedyna podjęła się zapewnienia obsługi gastronomicznej pikniku, dostarczenia stołów, ław i parasoli oraz posprzątania terenu bezpośrednio po pikniku co było niezmiernie istotne dla nadleśnictwa biorąc pod uwagę lokalizację pikniku poza terenem administracyjnym.*

Były Nadleśniczy wyjaśnił, że (...) *Nie wiem, nie pamiętam.*

(akta kontroli str. 2365, 2435, 2714-2715, 2697-2698, 4961, 4973, 4985-4986, 5539-5540, 5552)

Zdaniem NIK, powyższe okoliczności nie uzasadniają odstępiania od zawarcia umowy w formie pisemnej. Przejawem rzetelnego działania powinno być – zdaniem NIK – zawarcie umowy pisemnej określającej jednoznacznie przedmiot wzajemnych świadczeń (w tym wysokość zobowiązania kontrolowanej jednostki). Do umowy tej powinny być wprowadzone przez Nadleśniczego - reprezentującego Skarb Państwa - mechanizmy zabezpieczające interesy Nadleśnictwa, w szczególności odnoszące się do braku lub nieprawidłowej realizacji umowy przez kontrahenta.

10. W przypadku zamówienia na usługę cateringową w ramach wydarzenia zorganizowanego 20 sierpnia 2023 r. w Chudowie, w Nadleśnictwie nie udokumentowano działania obejmującego szacowanie wartości zamówienia, zgodnie z zapisami ujętymi w § 3 Regulaminu Nadleśnictwa określającego procedury udzielania zamówień publicznych o wartości bez podatku od towarów i usług poniżej 130 000 zł¹⁶⁵. Ponadto naruszony został obowiązek wynikający z treści § 4 ust. 2,

¹⁶³ Zamówienie z 16 sierpnia 2023 r.

¹⁶⁴ Zamówienie z 20 września 2023 r.

¹⁶⁵ Załącznik do Zarządzenia Nr 20/22 Nadleśniczego z dnia 19 lipca 2022 r. w sprawie wprowadzenia w biurze Nadleśnictwa Rudziniec regulaminu określającego procedury udzielania zamówień publicznych o wartości bez podatku od towarów i usług poniżej 130 000 zł.

dotyczący sporządzenia wniosku o wyrażenie zgody na realizację ww. zamówienia i przedłożenia go do zatwierdzenia kierownikowi Zamawiającego. Pomimo tych zaniechań usługa została zlecona Express Efekt Andrzej Dressler, a w związku z jej realizacją wydatkowano 24 613,00 zł.

Nadleśniczy wyjaśnił, że (...) *Wartość zamówienia szacowana była na podstawie aktualnych cen rynkowych oraz przewidywanej liczby uczestników. Szacowanie nie zostało udokumentowane z powodu natłoku obowiązków. (...) W dokumentacji Nadleśnictwa brak wniosku o wyrażenie zgody na realizację zamówienia, sporządzono jedynie zamówienie. Prawdopodobnie z powodu natłoku obowiązków nie sporządzono wniosku.*

Były Nadleśniczy wyjaśnił, że (...) *Nie jestem w stanie odpowiedzieć na to pytanie, nie pamiętam.*

(akta kontroli str. 234-246, 2714-2717, 4961, 4968-4969, 4982-4983, 5539-5540, 5547-5548)

Ponadto przy udzielaniu ww. zamówienia nie zastosowano prawidłowo postanowień obowiązującego w Nadleśnictwie Regulaminu zamówień podprogowych, gdyż nie sporządzono zapytania ofertowego, a ponadto do składania ofert zaproszono tylko dwóch potencjalnych wykonawców (jedną prośbę o ofertę wysłano 2 sierpnia 2023 r. a drugą wiadomość, zawierającą zakres wymaganych usług w nawiązaniu do rozmowy telefonicznej – 7 sierpnia 2023 r.).

Zgodnie z § 4 ust. 1 ww. Regulaminu przy udzielaniu zamówień na usługi, których wartość jest wyższa niż 15 000 zł (ale nie wyższa niż 130 000 zł) należy przeprowadzić analizę rynku (ust. 3 m.in. poprzez skierowanie zapytania ofertowego do trzech wykonawców lub poprzez zamieszczenie zapytania ofertowego na stronie internetowej Zamawiającego). Ponadto w ust. 6 wskazano elementy, które powinno zawierać zapytanie ofertowe. Jednocześnie w § 6 dopuszczono możliwość odstąpienia od stosowania regulaminu w szczególnych przypadkach (np. zadania o specjalistycznym charakterze, ograniczona liczba wykonawców, krótki termin realizacji zamówienia/zlecenia, sytuacji awaryjnej lub pilnej potrzeby udzielenia zamówienia), na wniosek pracownika merytorycznego za pisemną zgodą kierownika Zamawiającego.

Nadleśniczy wyjaśnił, że (...) *Niemal wszystkie zadania związane z realizacją pikników plenerowych w 2023 r. wykonywane były pod dużą presją czasu i oczekiwań jednostki nadrzędnej. Priorytetem było znalezienie podmiotów będących w stanie wykonać/zabezpieczyć właściwą realizację pikniku. Ze względu na krótki termin, sezon wakacyjny i obłożenie organizacją różnych imprez znalezienie odpowiedniego usługodawcy było zadaniem bardzo trudnym. Wykonywany był szereg działań celem znalezienia potencjalnej firmy mogącej obsłużyć piknik i posiadającej odpowiednie zaplecze i doświadczenie w obsłudze imprez plenerowych. Firma Express Efekt jako jedyna podjęła się zapewnienia obsługi gastronomicznej pikniku, dostarczenia stołów, ław i parasoli oraz posprzątania terenu bezpośrednio po pikniku co było niezmiernie istotne dla nadleśnictwa biorąc pod uwagę lokalizację pikniku poza terenem administracyjnym.*

(akta kontroli str. 234-246, 2714-2717, 4961, 4968-4969, 4982, 5539-5540, 5547-5548)

Również w przypadku ww. zamówienia wbrew zapisom ujętym w § 4 punkcie 13 ww. Regulaminu, wybór oferty nie został sporządzony na formularzu dokumentującym udzielnie zamówienia (według wzoru stanowiącego załącznik nr 3 do Regulaminu).

Nadleśniczy wyjaśnił, że (...) *Z powodu natłoku obowiązków nie sporządzono wyboru oferenta na formularzu dokumentującym udzielnie zamówienia.*

W powyższych sprawach były Nadleśniczy wyjaśnił, że (...) *Nie jestem w stanie odpowiedzieć na to pytanie, nie pamiętam.*

(akta kontroli str. 234-246, 2714-2717, 4961, 4968-4969, 4982, 5539-5540, 5547-5548)

11. W przypadku pięciu wydarzeń promocyjnych zorganizowanych w Nadleśnictwie¹⁶⁶ niezgodnie z zapisami obowiązującego Regulaminu zamówień podprogowych ujętymi w § 7 ust. 1¹⁶⁷, postępowania o udzielenie zamówień przeprowadziły komórki merytoryczne nie posiadając środków finansowych zabezpieczonych w planie finansowo-gospodarczym.

W myśl § 7 ust. 1 ww. Regulaminu, postępowanie o udzielenie zamówień objętych postanowieniami tego aktu przygotowują i przeprowadzają komórki merytoryczne, w ramach posiadanych środków finansowych zabezpieczonych w planie finansowo-gospodarczym.

W powyższej sprawie Nadleśniczy wyjaśnił, że (...) *Z uwagi na fakt, że wydarzenia te nie były ujęte w planie finansowo-gospodarczym, a co za tym idzie nie były zabezpieczone na nie środki finansowe. Postępowania o udzielenie zamówień prowadzone były przez komórki merytoryczne na podstawie pisma Dyrektora Generalnego oraz Dyrektora Regionalnego.*

Były Nadleśniczy wyjaśnił, że (...) *Wynikało to z poleceń jednostek nadrzędnych.*

(akta kontroli str. 234, 245, 4961, 4973, 4986, 5539-5540, 5552)

12. Do uczestnictwa w czterech wydarzeniach zorganizowanych w niedzielę (w Pławniowicach – 30 lipca 2023 r., w Chudowie – 20 sierpnia 2023 r., w Rudzińcu – 24 września 2023 r. oraz w Toszku – 18 września 2022 r.) delegowano pracowników Nadleśnictwa, w tym do: a/ Pławniowic – dziesięciu pracowników¹⁶⁸, b/ do Chudowa – 11 pracowników¹⁶⁹, c/ do Rudzińca – dwunastu pracowników¹⁷⁰ oraz d/ do Toszka – dziewięciu pracowników¹⁷¹.

W treści art. 151¹⁰ Kodeksu pracy, określającego dopuszczalność pracy w niedzielę i święta, nie zostały wymienione okoliczności, które stanowiły podstawę wystawienia ww. poleceń wyjazdu służbowego.

Nadleśniczy w sprawie trzech wydarzeń w 2023 r. wyjaśnił, że (...) *Podstawą delegowania było pismo RDLP w Katowicach z dnia 14 czerwca 2023 r. Zn. spr. DR.075.81.2023 oraz Protokół z dnia 14 czerwca 2023 r. Zn. spr. Dr.075.81.2023 z uwzględnieniem na względzie przepis art. 151¹⁰ ust. 9 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (z póź. zm). W zakresie wydarzenia w Toszku w 2022 r. wyjaśnił, że (...) Nadleśnictwo delegowało dziewięciu pracowników (...) na podstawie pisma RDLP Katowice z dnia 6 września 2022 r. Zn. spr. DR.0610.21.2022 z uwzględnieniem art. 151¹⁰ ust. 9 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (z póź. zm).*

Były Nadleśniczy w sprawie trzech wydarzeń w 2023 r. wyjaśnił, że (...) *Pracownicy wyrazili zgodę na pracę w niedzielę. Natomiast taka ilość była niezbędna do prowadzenia stoisk edukacyjnych i prowadzenia innych działań logistycznych i zabezpieczających. Termin tych pikników był z góry ustalony przez jednostkę nadrzędną. W sprawie wydarzenia w Toszku wyjaśnił, że (...) Ww. pracownicy wyrazili*

¹⁶⁶ Wydarzenia „Drewno surowiec wszech czasów: w Gliwicach, Rudzińcu, Chudowie i Pławniowicach oraz piknik rodzinny „Drewno jest z lasu” w Toszku.

¹⁶⁷ Regulamin Nadleśnictwa określający procedury udzielania zamówień publicznych o wartości bez podatku od towarów i usług poniżej 130 000 zł z 19 lipca 2022 r.

¹⁶⁸ Dziewięciu na podstawie poleceń wyjazdu służbowego (koszt delegacji wyniósł 326,60 zł) oraz jeden pracownik uczestniczył w wydarzeniu, które odbywało się na terenie miejsca jego pracy.

¹⁶⁹ Na podstawie poleceń wyjazdu służbowego - koszt delegacji wyniósł 699,20 zł.

¹⁷⁰ Sześciu na podstawie poleceń wyjazdu służbowego (koszt delegacji wyniósł 249,55 zł) oraz sześciu pracowników uczestniczyło w wydarzeniu, które odbywało się na terenie miejsca ich pracy.

¹⁷¹ Na podstawie poleceń wyjazdu służbowego (koszt delegacji wyniósł 374,59 zł).

zgodę na udział w tych uroczystościach. W tym przypadku zrealizowałem polecenie przełożonych.

W odniesieniu do wyjaśnień Nadleśniczego powołującego się na art. 151¹⁰ ust. 9, NIK zwraca uwagę, że zgodnie z ww. przepisem praca w niedziele i święta jest dozwolona przy wykonywaniu prac koniecznych ze względu na ich użyteczność społeczną i codzienne potrzeby ludności, w szczególności w: zakładach świadczących usługi dla ludności, gastronomii, zakładach hotelarskich, jednostkach gospodarki komunalnej, zakładach opieki zdrowotnej i innych placówkach służby zdrowia przeznaczonych dla osób, których stan zdrowia wymaga całodobowych lub całodziennych świadczeń zdrowotnych, jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej oraz jednostkach organizacyjnych wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej zapewniających całodobową opiekę, zakładach prowadzących działalność w zakresie kultury, oświaty, turystyki i wypoczynku. Zdaniem NIK ww. wydarzenia nie stanowiły prac koniecznych ze względu na ich użyteczność społeczną i codzienne potrzeby ludności, a tym bardziej wykonywanych w powyżej wymienionych podmiotach/jednostkach.

(akta kontroli str. 4961-4962, 4973, 4975, 4985, 4999-5033, 5539-5541, 5551-5552)

13. W treści trzech faktur VAT wystawionych przez Nadleśnictwo na rzecz CILP, dotyczących realizacji wydarzeń: a/ „Rodzinny Rajd Rowerowy – etap II” w dniu 26 sierpnia 2023 r., b/ „Przy muzyce o jedzeniu” w dniach 25-28 czerwca 2023 r., c/ „Drewno surowiec wszech czasów” w Pławniowicach w dniu 30 lipca 2023 r., wskazano, że podstawą ich wystawienia było porozumienie zawarte pomiędzy kontrolowaną jednostką a CILP podczas gdy:

1/ w odniesieniu do wydarzeń ujętych w pkt. a i b w dacie wystawienia tych faktur obowiązywało porozumienie zawarte pomiędzy RDLP w Katowicach i CILP¹⁷², a porozumienie pomiędzy Nadleśnictwem a CILP zostało zawarte dopiero 9 października 2023 r.;

2/ w odniesieniu do wydarzenia ujętego w punkcie c w dacie wystawienia faktury nie było zawarte żadne porozumienie pomiędzy jednostkami organizacyjnymi LP, przewidujące możliwość współfinansowania kosztów jego organizacji.

W przypadku pierwszych dwóch wydarzeń Nadleśniczy wyjaśnił, że (...) Nadleśnictwo dokonało sprzedaży usługi wydarzenia na rzecz CILP w dniu 26 sierpnia 2023 r. w związku z czym wystawiono fakturę nr 230810238 z dnia 31 sierpnia 2023 r. z obowiązkiem podatkowym w miesiącu sierpniu 2023 r. Nadleśnictwo dochowało obowiązku wystawienia faktury do 15 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym dokonano sprzedaży towaru lub usługi. (...) Nadleśnictwo dokonało sprzedaży usługi organizacji wydarzenia „Przy muzyce o jedzeniu” na rzecz CILP w dniu 25-28 czerwca 2023 r. w związku z czym wystawiono fakturę nr 230810053 z dnia 8 sierpnia 2023 r. z obowiązkiem podatkowym w miesiącu czerwcu 2023 r. W prowadzonej korespondencji e-mail dotyczącej wystawienia faktury za organizację wydarzenia otrzymano w dniu 2 sierpnia 2023 r. zgodę pracownika CILP (...) na wystawienie faktury. (...) Nadleśnictwo dochowało obowiązku wystawienia faktury do 15 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym dokonano sprzedaży towaru lub usługi. (...)

W chwili wystawienia faktury Nadleśnictwo posiadało porozumienie z CILP nr DA.0291.736.2023 z dnia 23 maja 2023 r. oraz pismo Dyrektora DGLP zn. spr.: EG.073.1.2023 r., dotyczące aneksowania w/w porozumienia na organizację działań promocyjnych. Jednocześnie Nadleśnictwo nie zostało zwolnione z realizacji zaplanowanych wydarzeń do czasu podpisania nowych porozumień. Przesłana do CILP faktura nie została zakwestionowana co do daty jej wystawienia, daty wykonania usługi, kwoty jak i terminu płatności (...). Kopia korespondencji e-mail stanowi załącznik 3 do pisma. (...)

¹⁷² Z 23 maja 2023 r. Jednostką organizacyjną wydarzeń miało być Nadleśnictwo Rudziniec.

Nadleśniczy w sprawie wydarzenia w Pławniowicach wyjaśnił, że (...) Nadleśnictwo dokonało sprzedaży usługi organizacji wydarzenia na rzecz CILP w dniu 30 lipca 2023 r. dlatego wystawiono fakturę w dniu 10 sierpnia 2023 r. na dzień 31 lipca 2023 r. z obowiązkiem podatkowym w miesiącu lipcu 2023 r. Nadleśnictwo dochoowało ustawowego obowiązku wystawienia faktury do 15 miesiąca następującego po miesiącu, w którym dokonano sprzedaży towaru lub usługi. W chwili wystawienia faktury Nadleśnictwo nie posiadało formalnego podpisanego porozumienia z CILP jednak otrzymało zgodę Dyrektora RDLP z dnia 8 sierpnia 2023 r. na wsparcie finansowe organizowanego wydarzenia przez CILP, a przesłana faktura do CILP nie została zakwestionowana co do daty jej wystawienia, daty wykonania usługi, kwoty jak i terminu płatności. Oczekiwanie z wystawieniem faktury na podpisanie porozumienia do 4 września 2023 r. naraziłoby Nadleśnictwo na naliczenie odsetek podatkowych.

(akta kontroli str. 2023-2037, 2039, 2060-2064, 2068, 2415-2417, 2426, 2536-2538, 2547, 4964, 4970, 4976-4977, 4978, 4983, 4988-4991, 5034-5035, 5539-5540, 5543-5544, 5547-5548)

14. W związku z organizacją wydarzenia „Drewno surowiec wszech czasów” w Gliwicach w dniu 6 października 2023 r., zobowiązania wynikające z dwóch faktur zostały regulowane przez Nadleśnictwo po terminie. Dotyczyło to faktur:

a/ nr 1517/2023 z 10 października 2023 r. na kwotę 6 076,20 zł (termin płatności z faktury - 24 października 2023 r.¹⁷³, zapłacono 1 grudnia 2023 r. - 38 dni po terminie),

b/ nr 2/10/2023 z 4 października 2023 r. na kwotę 5 239,80 zł (termin płatności z faktury 18 października 2023 r., wpływ faktury do Nadleśnictwa w dniu 19 października 2023 r., zapłacono 20 października 2023 r. - po terminie płatności jeden dzień).

Nadleśniczy wyjaśnił, że (...) Faktura nr 1517/2023 z 10 października 2023 r. została omyłkowo zapłacona w dniu 23 października 2023 r. na konto kontrahenta (...) świadczącego podobne usługi na rzecz Nadleśnictwa. Po otrzymaniu zwrotu w dniu 1 grudnia 2023 r., w tym samym dniu faktura nr 1517/2023 została zapłacona. Nadleśnictwo nie zostało obciążone przez kontrahenta żadnymi naliczonymi odsetkami ani opłatą sankcyjną. Faktura nr 2/10/2023 z 4 października 2023 r. wpłynęła do Nadleśnictwa 19 października 2023 r. (EZD-RPW/5130/2023P z dnia 19 października 2023 r.) już po terminie płatności. Pracownicy potrzebowali jednego dnia na opisanie faktury, kontrolę merytoryczną i rachunkową oraz zatwierdzenie faktury do wypłaty i zapłatę w dniu 20 października 2023 r. Nadleśnictwo nie zostało obciążone przez kontrahenta żadnymi naliczonymi odsetkami ani opłatą sankcyjną.

akta kontroli str. (2269, 2282-2289, 4965, 4979-4980, 5034, 5539-5540, 5544-5545)

15. Pomimo wynikającego z zawartych porozumień obowiązku przekazania sprawozdań dotyczących wydarzeń w Pławniowicach (zorganizowane w dniu 30 lipca 2023 r.)¹⁷⁴ i w Chudowie (zorganizowane w dniu 20 sierpnia 2023 r.)¹⁷⁵ w kontrolowanej jednostce nie przekazano terminowo do CILP ww. sprawozdań.

¹⁷³ Wpłynęła do Nadleśnictwa w dniu 10 października 2023 r.

¹⁷⁴ Zgodnie z zapisami porozumienia z 4 września 2023 r. ujętymi w § 3 podstawą do wystawienia przez Nadleśnictwo faktury jest wykonanie przez Nadleśnictwo usług określonych w umowie oraz przesłanie do CILP sprawozdania z przeprowadzonych działań, w terminie 14 dni od daty zawarcia porozumienia. Sprawozdanie przekazano pismem z 4 października 2023 r.

¹⁷⁵ Zgodnie z zapisami porozumienia z 6 września 2023 r. ujętymi w § 3 podstawą do wystawienia przez Nadleśnictwo faktury jest wykonanie przez Nadleśnictwo usług określonych w umowie oraz przesłanie do CILP sprawozdania z przeprowadzonych działań, w terminie 14 dni od daty zawarcia porozumienia. Sprawozdanie przekazano pismem z 11 października 2023 r.

Nadleśniczy w przypadku ww. wydarzeń wyjaśnił, że (...) *Niedotrzymanie terminu wynikało z natłoku dodatkowych zadań związanych z organizacją pikników oraz wykonywania prac bieżących.*

(akta kontroli str. 2415-2425, 2536-2546, 4968, 4970, 4982-4983, 5539-5540, 5547-5548)

16. Nadleśnictwo w sposób niecelowy wydatkowało kwotę 3 200 zł na zakup krzyża z parostków kozła, który został przekazany Diecezji Gliwickiej jako dar leśników z okazji ingresu nowego biskupa do katedry gliwickiej. Następnie kontrolowana jednostka poniesionymi kosztami na podstawie wystawionych przez siebie faktur obciążyła proporcjonalnie po 800,00 zł trzy inne jednostki organizacyjne Lasów Państwowych, tj. Nadleśnictwo Brynek, Nadleśnictwo Koszęcin i Nadleśnictwo Świerklaniec.

Ponadto w związku z ww. wydarzeniem Nadleśniczy zaaprobował stan, w którym został zobowiązany do wydatkowania kwoty 133,76 zł na podstawie faktury wystawionej przez Nadleśnictwo Brynek na zakup artykułów spożywczych (darów lasu, które zostały przekazane jako dar leśników w ramach ww. wydarzenia 11 marca 2023 r.).

(akta kontroli str. 5517-5526)

Nadleśniczy wyjaśnił, że (...) *Zakupiony krzyż stanowi dar leśników w ramach reprezentacji LP i został wręczony z okazji ingresu nowego biskupa gliwickiego 11 marca 2023 r. Podczas tej uroczystości Lasy Państwowe reprezentował Dyrektor DGLP, Dyrektor RDLP oraz oddelegowani Nadleśniczowie. Dokumentacja fotograficzna oraz informacyjna z tego wydarzenia została zamieszczona na Facebooku RDLP. Nadleśnictwo nie ma informacji kto podjął decyzję o zakupie krzyża, jednak można wnioskować, że była to decyzja Dyrektora DGLP lub Dyrektora RDLP, którzy osobiście uczestniczyli w uroczystości, reprezentując Lasy Państwowe, a Nadleśnictwo Rudziniec zostało wyznaczone do przygotowania daru. Dyspozycja dotycząca obciążenia kosztami pozostałych trzech jednostek została przekazana pracownikom merytorycznym ustnie przez ówczesnego Nadleśniczego i wynikała z wcześniej podjętej decyzji dotyczącej zakupu samego krzyża oraz wskazania Nadleśnictw, które będą uczestniczyć w poniesionych kosztach zakupu. Koszt zakupionego krzyża w części obciążającej Nadleśnictwo został zaksięgowany w koszty reprezentacji. Poinformował ponadto, że (...) Obciążenie Nadleśnictwa kosztami za „Dary Lasu”, jak i krzyżem z parostków wynikało z realizacji wspólnego przedsięwzięcia jednostek LP związanego z reprezentacją Lasów Państwowych przez Dyrektora DGLP podczas ingresu nowego biskupa gliwickiego 11 marca 2023 r. Nadleśnictwo Brynek zostało wskazane do zakupu „Darów Lasu” a następnie do proporcjonalnego obciążenia kosztami dodatkowo Nadleśnictwa Świerklaniec, Rudziniec, Koszęcin. Koszt zakupionych „Darów Lasu” obciążył koszty reprezentacji Nadleśnictwa.*

Były Nadleśniczy wyjaśnił, że (...) *Zakupu dokonano na polecenie Dyrektora RDLP w Katowicach. (...) Jednostki do obciążenia zostały wskazane przez jednostkę nadrzędną. (...) Wynikało to z polecenia jednostki nadrzędnej.*

Odnosząc się do powyższych wyjaśnień NIK zwraca uwagę, że zadaniem Nadleśniczego, wynikającym z art. 35 ust. 1 ustawy o lasach, jest prowadzenie samodzielnie gospodarki leśnej w Nadleśnictwie na podstawie planu urządzenia lasu oraz odpowiedzialność za stan lasu. Wydatkowanie ww. środków, zdaniem NIK, nie mieściło się w celach działalności kontrolowanej jednostki, jak też zadaniach Nadleśniczego określonych w tym przepisie.

(akta kontroli str. 5539-5540, 5559-5560, 5574, 5577-5578)

17. W Nadleśnictwie nie przeprowadzono analiz potrzeb (działań weryfikacyjnych) wskazujących na zasadność / celowość realizacji / współfinansowania pięciu uroczystości patriotyczno-religijnych w związku z prowadzoną przez Nadleśnictwo gospodarką leśną oraz zasadności poniesienia związanych z tym kosztów. Zdaniem NIK stanowi to przejaw nierzetelnego działania, narażający kontrolowaną jednostkę na niecelowe i niegospodarne wydatkowanie środków. Zaniechanie to dotyczyło wydarzeń:

a/ Poświęcenie Dębów Papieskich – w związku z udziałem 25-29 października 2021 r. przedstawicieli RDLP w Katowicach w delegacji polskich leśników do Watykanu Nadleśnictwo zostało obciążone kosztami związanymi z organizacją wyjazdu w wysokości 966,67 zł;

b/ wystawa historyczna *Ojcowie Niepodległości* zorganizowana w Nadleśnictwie Rudziniec od 28 września do 17 października 2021 r. zgodnie z pismem RDLP w Katowicach z 22 września 2020 r. i z 12 kwietnia 2021 r.; Nadleśnictwo z tytułu usługi transportowej poniosło koszty w wysokości 615 zł oraz 330,98 zł z tytułu delegowania do uczestnictwa w tym wydarzeniu 11 pracowników;

c/ Sadzenie Dębów Papieskich w dekanatach Archidiecezji Katowickiej na pamiątkę setnej rocznicy powrotu Górnego Śląska do Polski – Nadleśnictwo zostało obciążone kosztami w wysokości 2 379,08 zł (koszty organizacji transportu, kotwienia w gruncie obelisków oraz produkcji tablic pamiątkowych); ponadto Nadleśnictwo obciążono kosztami w wysokości 1 058,51 zł związanymi z utworzeniem alei edukacyjnej pn. Polskie Dziedzictwo Śląska (zasadzeniem w Katowicach przy ul. Gospodarczej stu dębów) w nawiązaniu do setnej rocznicy powstań śląskich i stulecia powrotu części Górnego Śląska do Polski, w związku z pismem RDLP w Katowicach z 14 września 2022 r.;

d/ Sadzenie Dębu Papieskiego (uroczystość 13 lipca 2023 r. obejmująca zasadzenie dębu papieskiego na terenie parkingu Starostwa Powiatowego w Gliwicach ofiarowanego przez Dyrektora GLP) – Nadleśnictwo w związku z tym wydarzeniem udzieliło wsparcia, które obejmowało: 1/ przekazanie sadzonki Dębu wraz z okolicznościową tabliczką zamontowaną na przyciętym pniu, 2/ zapewnienie oprawy muzycznej zespołu artystycznego, 3/ przygotowanie degustacji produktów pochodzenia leśnego pod marką „Dobre z lasu”; z tytułu udziału w wydarzeniu poniesione zostały łączne wydatki w wysokości 1 976,07 zł, w tym: 1 471,88 zł (na zakup produktów „Dobre z lasu”), 479,70 zł (na zakup tabliczki pamiątkowa z montażem „Dąb papieski”) i 24,49 zł (na zakup sadzonek dębu); do uczestnictwa w wydarzeniu delegowano sześciu pracowników, a poniesione wydatki z tego tytułu wyniosły 192,05 zł;

e/ pożegnanie i nadanie Sztandaru RDLP w Katowicach oraz odsłonięcie obelisku upamiętniającego pracowników Lasów Państwowych poległych w walkach i zamordowanych przez okupantów podczas II wojny światowej oraz w okresie powojennym – z tytułu ww. wydarzenia RDLP w Katowicach obciążyło Nadleśnictwo kosztami w wysokości 2 683,50 zł; do uczestnictwa w wydarzeniu delegowano trzech pracowników, a poniesione wydatki z tego tytułu wyniosły 150,65 zł.

W sprawie braku przeprowadzenia analiz potrzeb wskazujących na zasadność realizacji i organizacji ww. wydarzeń Nadleśniczy poinformował, że (...) *Organizatorem większości wydarzeń była RDLP, dlatego Nadleśnictwo nie przeprowadzało takiej analizy. W przypadku Sadzenia Dębu Papieskiego z Powiatem Gliwickim, Nadleśnictwo przystało na wniosek Powiatu ze względu na pogłębianie i utrwalanie dobrej współpracy z lokalnymi jednostkami samorządu terytorialnego, okazję do zaprezentowania działalności Nadleśnictwa oraz promocję programu Lasów Państwowych „Dobre z Lasu”.*

Były Nadleśniczy w przedmiocie wskazania przyczyn zasadności/celowości wydatkowania środków na ww. wydarzenia wyjaśnił, że: w zakresie pierwszych dwóch

wydarzeń (...) Nadleśnictwo Rudziniec, jak każde inne Nadleśnictwo z regionu RDLP Katowice, partycypowało w tych kosztach. Nie miałem wpływu na wysokość tych kosztów i obciążenie nimi Nadleśnictwa Rudziniec. W przypadku trzeciego wydarzenia wyjaśnił, że (...) Było to polecenie służbowe jednostki nadrzędnej RDLP w Katowicach, na które nie miałem wpływu. Odnosnie wydarzenia w Gliwicach poinformował, że (...) Byłem zobligowany do organizacji ww. wydarzenia. Przedsięwzięcie to służyło promocji Lasów Państwowych i produktów pochodzenia leśnego. W zakresie ostatniego wydarzenia wyjaśnił, że (...) Było to polecenie służbowe jednostki nadrzędnej RDLP w Katowicach, na które nie miałem wpływu. W uroczystości tej uczestniczyli pracownicy Nadleśnictwa będący członkami Grupy Reprezentacyjnej RDLP.

(akta kontroli str.1051-1095, 5071-5093, 5099-5106, 5539-5540, 5557-5558, 5072-5077)

Odnosząc się do powyższych wyjaśnień, NIK - nie kwestionując prawa Dyrektora RDLP w Katowicach m.in. do inicjonowania oraz koordynacji działań nadleśniczych o zasięgu regionalnym (art. 34 pkt 2c ustawy o lasach) – zwraca jednak uwagę, że to nadleśniczy decyduje i odpowiada za podejmowanie i prowadzenie w Nadleśnictwie innej niż gospodarka leśna działalności (§ 23 pkt 12 Statutu Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe). Dlatego też przejawem rzetelnego działania, powinna być analiza zasadności/celowości planowanych do realizacji działań ponadregionalnych i w uzasadnionych przypadkach podejmowanie działań w celu ograniczenia ryzyka m.in. niegospodarnego wydatkowania środków.

18. Nadleśnictwo delegowało czterech pracowników Nadleśnictwa, którym wystawiono polecenia wyjazdu służbowego w niedzielę do uczestnictwa w poniższych wydarzeniach:

a/ udział Grupy Reprezentacyjnej Służby Leśnej w obchodach 100-lecia powrotu Śląska do Polski zgodnie z pismem RDLP w Katowicach z 14 czerwca 2022 r. (uroczystość 26 czerwca 2022 r. w Pszczynie pod patronatem Marszałka Województwa Śląskiego obejmująca m.in. mszę polową i defiladę pododdziałów reprezentacyjnych służb mundurowych, na której okoliczność RDLP w Katowicach wystawi poczet sztandarowy z pododdziałem honorowym (delegowano dwóch pracowników Nadleśnictwa),

b/ oprawa muzyczna mszy świętej w Kościele Parafialnym w Kotach 26 czerwca 2022 r. (delegowano dwóch pracowników Nadleśnictwa).

W treści art. 151¹⁰ ustawy Kodeks pracy, przewidującego dopuszczalność pracy w niedzielę i święta, nie są wymienione okoliczności, które stanowiły podstawę wystawienia ww. poleceń wyjazdu służbowego.

Nadleśniczy wyjaśnił, że (...) Zgodnie z Zarządzeniem nr 48/2018 Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Katowicach z dnia 29 listopada 2018 r. w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego Zarządzenia nr 33/2018 z dnia 1 sierpnia 2018 r. o powołaniu Grupy Reprezentacyjnej Służby Leśnej Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Katowicach, Pan (...) oraz Pan (...) zostali powołani do Grupy Reprezentacyjnej Służby Leśnej. Regulamin dotyczący funkcjonowania Grupy stanowi załącznik do ww. zarządzenia. W związku z powyższym na podstawie ww. zarządzenia oraz pism RDLP Katowice z dnia 14 czerwca 2022r. Zn. spr. DB.074.14.2022 z uwzględnieniem art. 151¹⁰ ust. 9 ustawy (...) Kodeks pracy, delegowano ww. pracowników 26 czerwca 2022 r. do udziału w obchodach 100-lecia powrotu Śląska do Polski (...). Decyzję o delegowaniu 26 czerwca 2022 r. Pana (...) oraz Pana (...) do Kościoła Parafialnego w Kotach celem oprawy muzycznej podjął Nadleśniczy Wiesław Kucharski z uwzględnieniem art. 151¹⁰ ust. 9 ustawy (...) Kodeks pracy.

Były Nadleśniczy wyjaśnił, że (...) *Ww. pracownicy wyrazili zgodę na udział w tych uroczystościach. Wyjaśnił, że w pierwszym przypadku (...) zrealizowałem polecenie przełożonych, natomiast w drugim przypadku (...) zrealizowałem prośbę Nadleśniczego z Brynka.*

W odniesieniu do wyjaśnień Nadleśniczego powołującego się na art. 151¹⁰ ust. 9 ustawy Kodeks pracy, zgodnie z ww. przepisem praca w niedziele i święta jest dozwolona przy wykonywaniu prac koniecznych ze względu na ich użyteczność społeczną i codzienne potrzeby ludności, w szczególności w: zakładach świadczących usługi dla ludności, gastronomii, zakładach hotelarskich, jednostkach gospodarki komunalnej, zakładach opieki zdrowotnej i innych placówkach służby zdrowia przeznaczonych dla osób, których stan zdrowia wymaga całodobowych lub całodziennych świadczeń zdrowotnych, jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej oraz jednostkach organizacyjnych wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej zapewniających całodobową opiekę, zakładach prowadzących działalność w zakresie kultury, oświaty, turystyki i wypoczynku. Zdaniem NIK, ww. wydarzenia nie stanowią prac koniecznych ze względu na ich użyteczność społeczną i codzienne potrzeby ludności, a tym bardziej wykonywanych w powyżej wymienionych podmiotach/jednostkach.

(akta kontroli str. 788-801, 5071-5098, 5539-5540, 5556-5557)

19. Do upływu okresu wypowiedzenia, tj. do 31 marca 2022 r. (wypowiedzenie umowy nastąpiło pismem Nadleśniczego z 29 września 2021 r.) obowiązywała umowa o świadczenie obsługi prawnej zawarta na czas nieokreślony 10 września 2019 r. z *Kiesler, Lorenz, Kiesler, Kancelarią Radców Prawnych i Adwokatów Sp. j.* z siedzibą w Katowicach, w przypadku której nieprawidłowo oszacowano wartość zamówienia (45 000 zł netto na rok), przez co nie zastosowano właściwego trybu udzielenia zamówienia wynikającego z przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych¹⁷⁶. Do udzielenia ww. zamówienia zastosowano natomiast zapisy zarządzenia Nr 14/17 Nadleśniczego z 30 stycznia 2017 r.¹⁷⁷ w sprawie *Regulaminu Nadleśnictwa Rudziniec określającego procedury udzielania zamówień publicznych o wartości szacunkowej nieprzekraczającej kwoty 30 000 Euro.*

Zgodnie z art. 32 ust. 1 ww. ustawy, podstawą ustalenia wartości zamówienia było całkowite szacunkowe wynagrodzenie wykonawcy, bez podatku od towarów i usług, ustalone przez zamawiającego z należytą starannością. Ponadto art. 34 ust. 3a ww. ustawy stanowił, że podstawą ustalenia wartości zamówienia na usługi, których łączna cena nie może być określona, jest wartość miesięczna zamówienia pomnożona przez 48 – w przypadku zamówień udzielanych na czas nieoznaczony lub oznaczony dłuższy niż 48 miesięcy.

Szacując zamówienie w ww. sposób jego wartość wyniosłaby 180 000 zł netto¹⁷⁸ w okresie 48 miesięcy.

(akta kontroli str. 926-931, 4931-4934)

Nadleśniczy wyjaśnił, że (...) *Funkcję Nadleśniczego Nadleśnictwa Rudziniec objąłem w dniu 10 lutego 2024 r., w związku z powyższym nie posiadam wiedzy niezbędnej do udzielenia odpowiedzi (...). Z informacji przekazanych mi przez pracowników Nadleśnictwa o zawarciu umów wskazanych w piśmie, ich warunkach oraz zakresach i terminach decyzję [podejmował ówczesny Nadleśniczy.*

Były Nadleśniczy wyjaśnił, że (...) *Nie byłem świadom tej sytuacji.*

(akta kontroli str. 4931-4934, 5539-5540, 5554-5555)

¹⁷⁶ Dz. U. z 2019 r. poz. 1843, ze zm.

¹⁷⁷ Zmienionego zarządzeniem Nadleśniczego Nr 02/18 z 4 stycznia 2018 r.

¹⁷⁸ 3 750,00 zł netto x 48 miesięcy.

20. W przypadku dwóch zamówień (w następstwie których zostały zawarte umowy na czas nieokreślony) dokonano błędnego oszacowania wartości zamówienia. Dotyczyło to umów:

- na pełnienie funkcji *Oficera Bezpieczeństwa Danych Osobowych* z 21 grudnia 2021 r. wraz z Aneksem nr 1 z 8 stycznia 2024 r., umowa zawarta z Kancelarią dr Bartosz Mendyk na czas nieoznaczony od 1 stycznia 2022 r. (we wniosku pracownika merytorycznego o podpisanie umowy z ww. podmiotem i odstąpienie od stosowania Regulaminu Nadleśnictwa Rudziniec określającego procedury udzielania zamówień publicznych o wartości szacunkowej niższej niż 130 000 zł¹⁷⁹, w oparciu o § 9 Regulaminu, zatwierdzonym przez Nadleśniczego, szacowaną wartość zamówienia określono na 12 000 zł netto rocznie),
- na wykonywanie usług polegających na udzielaniu porad, opinii i wyjaśnień z zakresu obowiązków podatkowych, umowa zawarta z Kancelarią Doradztwa podatkowego Joanna Wesołowska 10 marca 2022 r. na czas nieoznaczony (we wniosku pracownika merytorycznego o podpisanie umowy z ww. podmiotem i odstąpienie od stosowania ww. Regulaminu w oparciu o § 9 Regulaminu, zatwierdzonym przez Nadleśniczego, szacowaną wartość zamówienia określono na 4 500 zł netto rocznie).

Zgodnie natomiast z art. 28 ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych¹⁸⁰, podstawą ustalenia wartości zamówienia jest całkowite szacunkowe wynagrodzenie wykonawcy bez podatku od towarów i usług, ustalone z należytą starannością. Ponadto art. 35 ust. 3 ww. ustawy stanowi, że podstawą ustalenia wartości zamówienia na usługi, których łączna cena nie może być określona, jest wartość miesięczna zamówienia pomnożona przez 48 – w przypadku zamówień udzielanych na czas nieoznaczony lub oznaczony dłuższy niż 48 miesięcy. Opisane powyżej błędne szacowanie nie skutkowało jednak pominięciem ustawy Pzp przy wyborze wykonawcy, jak też nie skutkowało nieprawidłowym zastosowaniem ww. Regulaminu.

(akta kontroli str. 225, 958-964, 984-994, 4931-4934)

Nadleśniczy wyjaśnił, że (...) *Funkcję Nadleśniczego Nadleśnictwa Rudziniec objąłem w dniu 10 lutego 2024 r., w związku z powyższym nie posiadam wiedzy niezbędnej do udzielenia odpowiedzi (...). Z informacji przekazanych mi przez pracowników Nadleśnictwa o zawarciu umów wskazanych w piśmie, ich warunkach oraz zakresach i terminach decyzję [podejmował ówczesny Nadleśniczy].*

Były Nadleśniczy wyjaśnił, że (...) *Nie byłem świadom tej sytuacji.*

(akta kontroli str. 4931-4934, 5539-5540, 5554-5555)

21. W okresie objętym kontrolą Nadleśnictwo w pięciu przypadkach¹⁸¹ przekazało środki finansowe zgodnie z dyspozycjami w tym zakresie otrzymanymi z RDLP w Katowicach, udzielając jednocześnie Dyrektorowi RDLP w Katowicach pełnomocnictwa do udzielenia darowizn w imieniu Nadleśnictwa pomimo tego, że zgodnie z art. 35 ust. 1 pkt 2 ustawy o lasach oraz § 23 ust. 12 statutu PGL LP Nadleśniczy kieruje Nadleśnictwem oraz decyduje i odpowiada za podejmowanie i prowadzenie w kierowanej przez siebie jednostce innej niż gospodarka leśna

¹⁷⁹ Zarządzenie Nr 17/21 Nadleśniczego z 9 czerwca 2021 r.

¹⁸⁰ Dz. U. z 2023 r. poz. 1605, ze zm. Dalej: ustawa Pzp.

¹⁸¹ 1/ 3 000,00 zł na zakup motopompy pożarniczej dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Lubomierzu,
2/ 2 900,00 zł na pokrycie kosztów zakupu obiektów wewnętrznej infrastruktury architektonicznej i wyposażenia kościoła parafialnego w postaci drewnianych ławek dla Rzymskokatolickiej Parafii Miłosierdzia Bożego w Gliwicach,
3/ 2 500,00 zł na wsparcie finansowe rewitalizacji ogrodu cmentarza św. Jana Chrzyciela w Raciborzu dla Rzymskokatolickiej Parafii św. Jana Chrzyciela w Raciborzu,
4/ 1 050,00 zł na wsparcie prac dekarских prowadzonych przy zabytkowym kościele pw. Wniebowzięcia NMP w Raciborzu dla Parafii Rzymskokatolickiej Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny.
5/ 10 000,00 zł na zakup respiratora dla Szpitala Zakaźnego w Raciborzu.

działalności a otrzymane z jednostki nadrzędnej polecenia naruszyły zasadę samodzielności Nadleśniczego w decydowaniu o przeznaczeniu dodatniego wyniku finansowego Nadleśnictwa, w tym na cele społecznie użyteczne, o których mowa w § 19 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe.

Nadleśniczy wyjaśnił, że (...) Nadleśnictwo Rudziniec przekazało, na podstawie pism RDLP w Katowicach, środki finansowe do dyspozycji dyrektora RDLP w celu dokonania (na mocy udzielonego dyrektorowi RDLP w Katowicach przez nadleśniczego Nadleśnictwa Rudziniec pełnomocnictwa do udzielenia w jego imieniu) darowizn na cele społecznie użyteczne. Mając powyższe na uwadze należy wskazać, że: 1) zadania i kompetencje dyrektora regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych zostały określone w art. 34 ustawy o lasach. Z uwagi na użycie w tym przepisie wyrażenia „w szczególności” wymienione zadania i kompetencje dyrektora regionalnego nie stanowią katalogu zamkniętego. Podobnie jak nie stanowią katalogu zamkniętego zadania i kompetencje określone dla dyrektora regionalnego w § 19 statutu Lasów Państwowych; 2) zgodnie z art. 34 pkt 2c u.o.l. dyrektor regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych inicjuje, koordynuje oraz nadzoruje działalność nadleśniczych i kierowników jednostek organizacyjnych o zasięgu regionalnym; 3) zgodnie z § 17 statutu Lasów Państwowych, dyrektor regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych wydaje zarządzenia i decyzje obowiązujące na obszarze regionalnej dyrekcji; 4) zgodnie z § 19 pkt 4 statutu Lasów Państwowych organizuje wspólne zadania nadleśnictw, przy czym rodzaje zadań nie zostały przez ustawodawcę zdefiniowane; 5) zgodnie z § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 grudnia 1994 r. w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe (...), w Lasach Państwowych prowadzona jest działalność: pkt 1. Administracyjna – w Dyrekcji Generalnej, regionalnych dyrekcjach i nadleśnictwach; pkt 2. Gospodarcza – w zakresie gospodarki leśnej w nadleśnictwach (podstawowa i uboczna; posiadająca definicję w art. 6 ust. 1 pkt 1 u.o.l.) oraz pkt. 3 – dodatkowa – produkcyjna i usługowa, przy czym działalność administracyjna nie została przez ustawodawcę zdefiniowana. Mając na uwadze wyżej powołane przepisy, należało przyjąć, że dyrektor RDLP w Katowicach, kierując do Nadleśnictwa pisma, o których mowa w pytaniu, kierował je i działał w tym zakresie w ramach wykonywania swoich kompetencji i w ramach prawa. W świetle powyższego nie ma żadnego uzasadnienia prawnego dla sprzeciwienia się prośbie dyrektora RDLP w Katowicach tym bardziej, że przepisy prawa określone w art. 35 u.o.l. oraz w § 22, 23 i 24 statutu Lasów Państwowych takich uprawnień nadleśniczemu nie nadają, a i udzielenie przez dyrektora RDLP darowizn ze środków na cele społecznie użyteczne będących w dyspozycji Nadleśnictwa Rudziniec na mocy pełnomocnictwa udzielonego przez nadleśniczego Nadleśnictwa Rudziniec nie stoi w sprzeczności z prawem. Jak stwierdził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 12 marca 2015 r. sygn. akt I CSK 135/14 „skoro ustawa dopuszcza konwalidację czynności dokonanej przez darczyńcę bez zachowania formy aktu notarialnego, to również taka konwalidacja następuje w razie spełnienia świadczenia objętego umową darowizny przez pełnomocnika darczyńcy. Prowadzi to do wniosku, że umowa darowizny zawarta przez pełnomocnika darczyńcy niemającego umocowania w formie aktu notarialnego staje się ważna z mocą wsteczną, jeśli przyrzeczone świadczenie zostało spełnione”. Zatem przekazanie darowizn, w drodze umowy przez pełnomocnika w osobie dyrektora RDLP w Katowicach ze środków na cele społecznie użyteczne pochodzących z Nadleśnictwa Rudziniec jest de facto udzieleniem darowizny przez Nadleśnictwo Rudziniec. Każda z wyżej wymienionych darowizn na cele społecznie użyteczne udzielona została na podstawie złożonego wniosku, skierowanego do RDLP w Katowicach jako jednostki nadzorującej nadleśnictwo i przekierowanego na

Nadleśnictwo Rudziniec do zrealizowania w ramach posiadanych środków na te cele, przy czym nadrzędnym aktem w tej sprawie jest umowa darowizny, w tym stanie rzeczy, w świetle przepisów Kodeksu cywilnego spełnia drugorzędną (zob. przywołany wyrok SN). Mając na uwadze powyższe Nadleśnictwo nie uchybiło także w żaden sposób postanowieniom regulaminu przyznawania, przekazywania i rozliczania darowizn przez PGL LP Nadleśnictwo Rudziniec”, w prowadzonego zarządzeniem Nr 33/19 Nadleśniczego Nadleśnictwa Rudziniec z dnia 7 sierpnia 2019 r., choć należy wskazać, że akt ten jest niższej rangi niż przepisy u.o.l. i rozporządzenia, a żaden z tych aktów prawnych nie nakłada na nadleśnictwo obowiązku wprowadzenia zarządzenia w tej sprawie.

Po drugie: 1) zgodnie z § 18 ust. 1 rozporządzenia wynik finansowy Lasów Państwowych stanowi sumę wyników finansowych wszystkich jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych; 2) zgodnie z § 19 ust. 1 rozporządzenia wynik finansowy nadleśnictw po pomniejszeniu o wartość niewykonanych zadań rzeczowych z zakresu działalności podstawowej (pkt 1) i o część zysku przekazywanego na rachunek Generalnej Dyrekcji (pkt 2) pozostaje do dyspozycji nadleśnictwa na powiększenie funduszy własnych. Przy czym przez fundusze własne należy rozumieć, kapitały (fundusze) własne, o których mowa w art. 36 ust. 1 i innych ustawy o rachunkowości, a także zasoby, o których mowa w § 8 ust. 1 i § 9 ust. 2 powołanego rozporządzenia; 3) zgodnie z § 8 ust. 1 rozporządzenia jednostki organizacyjne Lasów Państwowych, o których mowa w § 2 (i art. 32 ustęp 2 ustawy o lasach; dalej u.o.l.) prowadzą ewidencję ilościową i wartościową powierzonego w zarząd mienia Skarbu Państwa; 4) zgodnie z § 9 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia zasoby Lasów Państwowych są zwiększane o zysk bilansowy, z uwzględnieniem § 18; 5) zgodnie z § 19 ust. 2 rozporządzenia z dodatniego wyniku finansowego mogą być wydzielone środki, w wysokości nie przekraczającej łącznie 15%, z przeznaczeniem na: 1) nagrody dodatkowe, 2) zasilenie zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, 3) cele społecznie użyteczne, w tym świadczenia na rzecz jednostek użyteczności publicznej i oświatowej. Z powołanych przepisów rozporządzenia wynika, że o ile w stosunku do wyniku finansowego nadleśnictw (§ 19), wchodzącego w skład wyniku finansowego Lasów Państwowych (opisanego w § 18 ust. 1), w sposób definitywny wskazano (§ 19 ust. 1), iż pozostaje on w dyspozycji nadleśnictwa z przeznaczeniem na powiększenie funduszy własnych, to w odniesieniu do wydzielonych z wyniku finansowego (opisanego § 18 ust. 1) środków na cele społecznie użyteczne (wymienione w § 19 ust. 2 pkt. 3) takiego warunku ustawodawca nie postawił. Nadto w przepisie § 19 ust. 2 rozporządzenia nie zawarł określenia zawężającego w odniesieniu do wyniku finansowego, tak jak to uczynił w ust. 1 tego paragrafu, mającego wskazywać, iż podział wyniku finansowego na nagrody dodatkowe, na fundusz socjalny i na cele społecznie użyteczne miałyby dotyczyć wyniku finansowego nadleśnictw. Gdyby tak było, toby ograniczenie podobne do użytego w ust. 1 tego paragrafu zostało wprowadzone przez ustawodawcę do ust. 2 tego paragrafu. Wskazać bowiem należy, iż przepisy § 19 rozporządzenia są jedynymi odnoszącymi się do podziału wyniku finansowego Lasów Państwowych (opisanego w § 18 ust. 2). W praktyce w Lasach Państwowych przyjęto zasadę, zgodnie z którą odpisy na cele społecznie użyteczne, o ile są dokonywane, to są dokonywane z dodatniego wyniku finansowego nadleśnictw, co biorąc pod uwagę literalne brzmienie przepisu § 19 ust. 2 rozporządzenia nie oznacza, iż środki te mają pozostawać tylko i wyłącznie w dyspozycji nadleśnictwa (nadleśniczego). Gdyby tak było, toby racjonalny ustawodawca w tym przepisie, podobnie jak w ust. 2 tego paragrafu, zawarł odpowiedni przepis ograniczający możliwości dysponowania tymi środkami do nadleśnictwa.

W świetle powyższego istotnym jest, analogicznie jak to jest ze środkami budżetowymi, ażeby środki finansowe wydzielone z wyniku finansowego Lasów

Państwowych na cele społecznie użyteczne w oparciu o § 19 ust. 2 rozporządzenia, w drodze zarządzeń – kolejno Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, dyrektorów regionalnych dyrekcyj Lasów Państwowych zostały faktycznie na te cele przeznaczone i na te cele wykorzystane. Ostatecznie ich wydzielenie i udzielenie i tak zostaje objęte łącznym sprawozdaniem finansowym lasów Państwowych.

Reasumując, powołane wyżej przepisy prawa nie zostały naruszone w procedurze udzielania darowizn wymienionych w pytaniu. Na koniec dodać należy, iż to, że nadleśnictwo jest jednostką podstawową samodzielną w myśl przepisów § 25 statutu Lasów Państwowych to nie oznacza, że nie ma stosować się do czynności zleconych, poleconych czy nakazanych w ramach nadzoru nad nim sprawowanego przez rdLP.

(akta kontroli str. 826-880, 4935-4947, 5107-5126)

Najwyższa Izba Kontroli nie kwestionuje faktu, że poza jednostkowymi przypadkami opisanym poniżej, objęte kontrolą darowizny udzielone zostały na cele społecznie użyteczne, a przepisy prawa cywilnego dopuszczają udzielanie pełnomocnictw do dokonania określonych czynności prawnych. Nie można jednak uznać za uprawnione ograniczenia samodzielności kierownika jednostki kontrolowanej w dysponowaniu wyodrębnionymi na cele społecznie użyteczne środkami finansowymi Nadleśnictwa w następstwie działań podejmowanych przez RDLP w Katowicach, a dotyczących wskazywania kontrolowanej jednostce konkretnych celów wsparcia oraz kwot przeznaczanych na cele społecznie użyteczne.

W lutym 2022 r. p.o. Dyrektor RDLP w Katowicach poinformował Nadleśniczych m.in., że środki na cele społecznie użyteczne w całości pozostają do wyłącznej i niezależnej dyspozycji Nadleśniczych.

(akta kontroli str. 5537)

22. Pomimo posiadanego w Nadleśnictwie dokumentu, tj. pisma z 14 grudnia 2021 r. Rzymskokatolickiej Parafii św. Mikołaja w Kozłowie informującego o sposobie wykorzystania środków otrzymanych od Nadleśnictwa w ramach darowizny w kwocie wynoszącej 300 zł, które to środki wydatkowano na opłacenie internatu dla dziecka uczącego się w Polsce, nie podjęto działań w zakresie zwrotu przekazanych przez Nadleśnictwo środków, które zostały wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem określonym w umowie darowizny.

W § 1 umowy darowizny Nr 8/2021 z 30 marca 2021 r. wskazano, że kwota 300 zł ma zostać przeznaczona na cel społecznie użyteczny, tj. zakup pomocy dydaktycznych dla uczennicy z Technikum Leśnego w Tułowicach, a w § 4 podano, że korzystając z przedmiotu darowizny obdarowany zobowiązany jest przeznaczyć darowiznę wyłącznie na cel wskazany w § 1. Natomiast zgodnie z § 4 ust. 6 *Regulaminu przyznawania, przekazywania i rozliczania darowizn przez PGL LP Nadleśnictwo Rudziniec* (Zarządzenie nr 33/19 Nadleśniczego z 7 sierpnia 2019 r. wraz z aneksem z 30 grudnia 2019 r.), wykorzystanie darowizny w innym celu niż określony w umowie powoduje obowiązek zwrotu darowizny wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia, w którym powinien nastąpić zwrot darowizny, zgodnie z wezwaniem do zwrotu.

(akta kontroli str. 819-825, 5423, 5501-5507, 5513)

Nadleśniczy wyjaśnił, że (...) *W ocenie Nadleśnictwa cel umowy darowizny z 13 kwietnia 2021 r. został osiągnięty przez Obdarowanego, który przeznaczył środki na pokrycie kosztów internatu dla osoby uczącej się. W ocenie Nadleśnictwa opieka związana z procesem kształcenia, a niewątpliwie taką jest koszt zakwaterowania ucznia, mieści się w szeroko pojętym znaczeniu terminu: dydaktyka.*

(akta kontroli str. 5569-5571)

23. Nadleśnictwo przekazało w kontrolowanym okresie kwotę 2 000,00 zł na wsparcie odbudowy budynku plebanii w Kozłowie po pożarze¹⁸², jak też na wymianę ławek w kościele Rzymskokatolickiej Parafii pod wezwaniem Miłosierdzia Bożego w Gliwicach na wymianę drewnianych ławek w kwocie 2 900,00 zł, pomimo że darowizny te nie wpisywały się w cele pożytku publicznego określone w art. 4 ust. 1 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie.

Nadleśniczy wyjaśnił, że (...) *Budynek plebani, w którym mieści się kancelaria parafialna ściśle związany jest z działalnością Parafii Św. Mikołaja w Kozłowie a więc wsparciem, podtrzymywanie i upowszechnianie kultu religijnego – tradycji narodowej od wieków zasadzonej w kulturze polskiej – art. 4 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie – tj. podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej.* Przyczyny udzielenia darowizny na wymianę drewnianych ławek, zgodnie z wyjaśnieniem Nadleśniczego były analogiczne.

Były Nadleśniczy wyjaśnił, że obiekt stanowił dobro narodowe. (...) *Plebania stanowiła obiekt wsparcia i integracji dla wielu grup społecznych, była miejscem służącym za mieszkanie dla wielu rodzin m.in. pochodzących z Ukrainy. Uznałem, że stanowi lokalny ośrodek dla ludzi potrzebujących.* Natomiast darowizna przeznaczona na wymianę ławek, wynikała z polecenia służbowego jednostki nadrzędnej (RDLP).

akta kontroli str. (4945, 5436-5440, 5539-5540, 5560-5564, 5598, 5602)

Odnosząc się do powyższych wyjaśnień NIK zwraca uwagę, że zgodnie z art. 40 pkt 2 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej¹⁸³ oraz art. 24 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania¹⁸⁴ osoby prawne Kościoła mogą wykorzystywać środki pochodzące m.in. z darowizn na prowadzenie działalności charytatywno-opiekuńczej. Zgodnie natomiast z art. 43 ust. 1 ustawy o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej inwestycje sakralne i kościelne są finansowane ze środków własnych kościelnych osób prawnych. Budynek plebani, na którego odbudowę przekazano środki, jak również ww. kościół, w którym wymienione miały być ławki nie były obiektami zabytkowymi, tym samym brak było podstaw do przekazania ww. darowizn.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działania Nadleśnictwa w kontrolowanym obszarze. Nadleśnictwo wydatkowało kwotę 776 622,98 zł na organizację wydarzeń promocyjnych, co w ocenie Najwyższej Izby Kontroli, wykraczało poza prowadzenie gospodarki leśnej, której definicja określona została w art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o lasach, a część z tych wydarzeń odbyła się już w okresie kampanii wyborczej do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej prowadzonej w 2023 r. Niecelowo wydatkowano również środki w kwocie 3 200,00 zł przeznaczone na reprezentację, tj. na zakup krzyża z parostków kozła. Ponadto nie podjęto rzetelnych działań na rzecz weryfikacji celowości wydatkowania środków w kwocie 10 352,51 zł na realizowanie/współfinansowanie pięciu wydarzeń patriotyczno-religijnych oraz ww. działań promocyjnych.

Ponadto w Nadleśnictwie wskutek nieprawidłowego oszacowania wartości zamówienia, nie zastosowano właściwego trybu udzielenia zamówienia wynikającego z ustawy PZP w przypadku umowy obejmującej obsługę prawną, która obowiązywała w kontrolowanym okresie do czasu jej wypowiedzenia. Nieprawidłowo przekazywano również darowizny na cele społecznie użyteczne, tj. za pośrednictwem RDLP

¹⁸² Umowa darowizny nr 44/2023 z 19 grudnia 2023 r.

¹⁸³ Dz. U. z 2023 r. poz. 1966.

¹⁸⁴ Dz. U. z 2023 r. poz. 265.

w Katowicach. W dwóch przypadkach przekazano też darowizny na nieuprawniony cel.

3. Gospodarowanie środkami funduszu leśnego

Opis stanu
faktycznego

3.1. Według planów finansowo-gospodarczych Nadleśnictwa wysokość kosztów na ochronę lasu oraz ochronę przyrody wyniosła:

a/ w 2020 r. – 862 406,89 zł (koszty działalności gospodarczej podstawowej wyniosły 8 029 402,88 zł);

b/ w 2021 r. – 813 685,14 zł (koszty działalności gospodarczej podstawowej wyniosły 8 048 219,40 zł);

c/ w 2022 r. – 1 015 406,16 zł ochrona lasu oraz 70 959,00 zł ochrona przyrody (koszty działalności gospodarczej podstawowej wyniosły 13 100 475,25 zł);

d/ w 2023 r. – 1 824 192,37 zł ochrona lasu oraz 96 233,00 zł ochrona przyrody (koszty działalności gospodarczej podstawowej wyniosły 13 366 403,95 zł);

e/ 2024 r. – 1 370 503,24 zł ochrona lasu oraz 84 248,89 zł ochrona przyrody (koszty działalności gospodarczej podstawowej wyniosły 10 360 822,59)¹⁸⁵.

Ww. koszty na ochronę lasu i przyrody zostały zaplanowane w ramach środków własnych Nadleśnictwa oraz środków funduszu leśnego na wyrównanie niedoborów powstałych przy realizacji zadań gospodarki leśnej na podstawie art. 58 ust. 1 pkt 1 ustawy o lasach.

Oprócz ww. kosztów w latach objętych kontrolą w Nadleśnictwie nie zaplanowano i nie realizowano innych działań finansowanych z funduszu leśnego z zakresu ochrony przyrody oraz nie składano wniosków na dodatkowe zadania w ww. zakresie finansowane z funduszu.

W planach finansowo-gospodarczych Nadleśnictwa z okresu objętego kontrolą ujęto również inne zadania do zrealizowania w ramach funduszu leśnego, i tak:

a/ w 2021 r. zaplanowano 115,6 tys. zł na wspólne przedsięwzięcia jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych (na podstawie art. 58 ust. 2 pkt 1 ustawy o lasach) obejmujące działanie dotyczące zwalczania owadów techniką lotniczą, natomiast wykonanie wyniosło 98 847,64 zł;

b/ w 2022 r. zaplanowano na ww. działanie 99,1 tys. zł, a wydatkowano 96 713,89 zł;

c/ w 2023 r. zaplanowano na to działanie 232,2 tys. zł oraz 40,8 tys. zł na sporządzanie planów urządzania lasu (art. 58 ust. 2 pkt 4 ustawy o lasach), natomiast nie wydatkowano środków na żadne z ww. działań;

d/ w 2024 r.¹⁸⁶ zaplanowano 877,3 tys. zł na sporządzanie planów urządzania lasu (art. 58 ust. 2 pkt 4 ustawy o lasach). Na dzień 31 marca 2024 r. nie wydatkowano żadnych środków, natomiast zaplanowane prace są w trakcie realizacji.

W sprawie dotyczącej mniejszego lub braku wydatkowania środków na zaplanowane zadania z zakresu zwalczania owadów techniką lotniczą, Nadleśniczy wyjaśnił, że w przypadku roku 2021 i 2022 kwota wykonania wynika z rozliczenia ostatecznych kosztów zabiegu, natomiast w 2023 r. zgodnie z dyspozycją DGLP odstąpiono od zabiegów ze względu na słabą rolę chrabąszcza.

¹⁸⁵ Według Zarządzenia Nadleśniczego Nadleśnictwa Rudziniec z 25 października 2023 r. w sprawie wprowadzenia i zatwierdzenia prowizorium Planu Finansowo-Gospodarczego na rok 2024. Stan na 31 marca 2024 r.

¹⁸⁶ Według prowizorium planu finansowo-gospodarczego na rok 2024.

W zakresie dotyczącym braku 2023 r. wydatków na sporządzanie planów urządzania lasu (opracowanie ortofotomapy) Nadleśniczy wyjaśnił, że (...) *Podczas uzgodnień na etapie prac przygotowawczych do Planu urządzania lasu ustalono, że wykonanie dla Nadleśnictwa ortofotomapy jest zbędne, gdyż tożsame dane (mapa) dostępne są dziś z innych, darmowych źródeł.*

(akta kontroli str. 294-343, 2807, 2810, 3129-3135, 3141-3142, 3177)

3.2. W latach 2020-2024 (I kwartał) do Nadleśnictwa został złożony jeden wniosek o udzielenie dofinansowania w zakresie budowy, przebudowy lub remontu drogowej infrastruktury technicznej¹⁸⁷, o którym mowa w zarządzeniach Dyrektora GLP w sprawie realizacji w Lasach Państwowych wspólnych przedsięwzięć drogowych, mających związek z gospodarką leśną Nr 58 z 7 sierpnia 2018 r., Nr 28 z 24 marca 2022 r. i Nr 20 z 10 lutego 2023 r.¹⁸⁸ Współfinansowanie ww. przedsięwzięcia dotyczącego remontu drogi powiatowej Nr 2912 S odcinek Dąbrówka-Barut w wysokości 392 406,90 zł¹⁸⁹, nastąpiło na podstawie §3 ust. 3 Zarządzenia Dyrektora GLP Nr 58 w sprawie realizacji w Lasach Państwowych wspólnych przedsięwzięć drogowych, ze środków własnych Nadleśnictwa.

W ww. okresie dofinansowano również ze środków własnych Nadleśnictwa:

a/ remont drogi powiatowej Nr 2971S Ciochowice-Bycina Etap II w wysokości 40 959,00 zł na podstawie wniosku Starosty Gliwickiego z 16 listopada 2018 r.¹⁹⁰,

b/ remont drogi powiatowej Nr 2940S Rudziniec-Pławniowice Etap I - 96 324,99 zł dofinansowania dla Powiatu Gliwickiego¹⁹¹.

Nadleśniczy wyjaśnił, że (...) *Nadleśnictwo nie posiada wniosku Starostwa, w którym wnioskowano o remont drogi powiatowej nr 2940S Rudziniec – Pławniowice Etap I.*

W trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK otrzymano informacje ze Starostwa Powiatowego w Gliwicach m.in. dotyczące ww. przedsięwzięcia, które poinformowało, że (...) *W zakresie remontu drogi nr 2940 S Rudziniec – Pławniowice – Etap I przeprowadzono rozmowy, które były podstawą przystąpienia do wspólnej realizacji zadania i uzgodnienia jego zakresu.* Starostwo w odniesieniu do wszystkich przedsięwzięć poinformowało, również że (...) *Realizacja trzech wspólnych przedsięwzięć publicznych (...) przyczyniła się do poprawy użytkowania ww. dróg oraz umożliwiła przejazd pojazdów świadczących usługi na rzecz prowadzenia gospodarki leśnej zgodnie z zakresem zawartych porozumień. (...) Jednocześnie informuję, że realizacja zadań podyktowana była złym stanem technicznym wskazanych dróg, na które wpływ miała prowadzona przez Lasy państwowe gospodarka leśna.*

(akta kontroli str. 2812, 2919-3028)

¹⁸⁷ Złożony przez Starostwo Powiatowe w Gliwicach pismem z 24 sierpnia 2021 r.

¹⁸⁸ Zarządzenie Dyrektora GLP w sprawie realizacji w Lasach Państwowych wspólnych przedsięwzięć drogowych.

¹⁸⁹ Pismem z 9 maja 2022 r. RDLP w Katowicach poinformowało Nadleśnictwo o uzyskaniu zgody Dyrektora GLP na dofinansowanie przedsięwzięcia w wysokości 300 000,00 zł. Pismem z 18 lipca 2022 r. Starosta Gliwicki zwrócił się do Nadleśnictwa z prośbą o zwiększenie dofinansowania o kwotę 100 000,00 zł ze względu na wynik przeprowadzonego przetargu, w którym każda z czterech złożonych ofert przekraczała kwotę jaką zabezpieczono na przedmiotowe zadanie. Pismem z 25 lipca 2022 r. Nadleśnictwo zwróciło się do RDLP w Katowicach z wnioskiem o wyrażenie zgody na zwiększenie dofinansowania o ww. kwotę i uzyskało zgodę na zwiększenie dofinansowania do łącznej kwoty 392 406,90 zł.

¹⁹⁰ Wniosek uzyskał zgodę RDLP w Katowicach przekazaną pismem z 3 kwietnia 2019 r. W piśmie z 31 lipca 2019 r. skierowanym do RDLP w Katowicach Nadleśnictwo poinformowało o rezygnacji w 2019 r. z ww. zadania i poprosiło o ujęcie remontu w planach roku 2020. Pismem z 19 lutego 2020 r. Nadleśnictwo przekazało do RDLP w Katowicach wniosek o wyrażenie zgody na udział w roku 2020 w przedsięwzięciu. Akceptacja DGLP w zakresie realizacji remontu drogi została przekazana pismem RDLP w Katowicach z 1 października 2020 r. – wkład finansowy Nadleśnictwa 50 000,00 zł.

¹⁹¹ Nadleśnictwo przekazało pismem z 22 lutego 2021 r. do RDLP w Katowicach wniosek o wyrażenie zgody na udział w 2021 r. w zadaniu związanym z remontem drogi na kwotę 100 000,00 zł. We wniosku wskazano, że droga przebiega przez kompleksy leśne w zarządzie Nadleśnictwa, ma istotne znaczenie dla transportu drewna oraz dla zapewnienia bezpieczeństwa pożarowego tych obszarów. Pismem z 29 marca 2021 r. RDLP w Katowicach poinformowało, że wnioskowane przedsięwzięcie zostało zaakceptowane przez DGLP.

W okresie objętym kontrolą w Nadleśnictwie nie współfinansowano wspólnych przedsięwzięć drogowych, o których mowa w zarządzeniach Dyrektora GLP *w sprawie realizacji w Lasach Państwowych wspólnych przedsięwzięć drogowych*, ze środków funduszu leśnego.

(akta kontroli str. 2919-3028, 3040-3041)

3.3. W sprawie udzielania w kontrolowanym okresie informacji organom jednostek samorządu terytorialnego o możliwości dofinansowania budowy, przebudowy lub remontu drogowej infrastruktury technicznej Nadleśniczy wyjaśnił, że (...) *Samorządy posiadają wiedzę na temat możliwości dofinansowania przez Lasy Państwowe budowy, przebudowy i remontu dróg publicznych (gminnych/powiatowych), ponieważ takie informacje są przekazywane podczas licznych roboczych spotkań z tymi jednostkami. Na wiedzę w tym zakresie wskazuje również udział Nadleśnictwa we współfinansowaniu tych projektów we współpracy z różnymi jednostkami samorządowymi. (...) Nadleśnictwo działa w oparciu o art. 58 pkt. 1 ppkt. 2 ustawy o lasach i Zarządzenia Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych nr 58 z dnia 7 sierpnia 2018 r. oraz nr 28 z dnia 24 marca 2022 r., a także na podstawie złożonych przez samorządy wniosków z prośbą o możliwość współfinansowania w przedsięwzięciu. Wszystkie złożone przez samorządy wnioski zostały rozpatrzone pozytywnie. Ponadto dodał, że (...) Docelowa sieć drogowa służy wyłącznie drogom w zarządzie Lasów Państwowych, w związku z czym nie zawiera informacji o stanie dróg innych własności (tzw. publicznych). Z wnioskiem o współfinansowanie wystąpiło tylko Starostwo Powiatowe w Gliwicach, pozostałe jednostki będące w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Rudziniec nie wnioskowały o współfinansowanie przedsięwzięć drogowych.*

Nadleśniczy wyjaśnił również, że (...) W latach 2020-2024 (I kwartał) nie wpływały do Nadleśnictwa wnioski z innych jednostek samorządu terytorialnego, natomiast w okresie wcześniejszym (nieobjętym kontrolą) Nadleśnictwo uczestniczyło w dofinansowaniu remontu dróg we współpracy z innymi niż powiat gliwicki jednostkami samorządu terytorialnego np. Gmina Ujazd w województwie opolskim. Nadleśnictwo w okresie objętym kontrolą nie otrzymywało od zarządców dróg publicznych informacji – poza drogami objętymi dofinansowaniem w zakresie ich złego stanu technicznego.

(akta kontroli str. 2807-2813, 3195-3199)

Na podstawie weryfikacji zapisów Ekspertyzy Optymalizacji i Rozwoju Infrastruktury Drogowej z 2015 r. oraz zawartej w niej Docelowej Sieci Dróg Leśnych ustalono, że w dokumencie tym nie zawarto informacji wskazujących na potrzebę remontu/modernizacji dróg publicznych z terenu objętego właściwością miejscową Nadleśnictwa.

(akta kontroli str. 5137)

Stwierdzone
nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

NIK pozytywnie ocenia działania Nadleśnictwa obejmujące gospodarowanie środkami funduszu leśnego, w zakresie objętym kontrolą. W Nadleśnictwie zrealizowane były zaplanowane zadania w zakresie ochrony przyrody finansowane ze środków funduszu leśnego. Ponadto udostępniano organom jednostek samorządu terytorialnego informacje o możliwości dofinansowania budowy, przebudowy lub remontu infrastruktury drogowej. W okresie objętym kontrolą współfinansowano trzy wspólne przedsięwzięcia drogowe ze środków własnych Nadleśnictwa, natomiast nie dofinansowywano przedsięwzięć w tym zakresie ze środków funduszu leśnego.

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Wzmocnienie nadzoru nad przestrzeganiem przepisów o zamówieniach publicznych, w tym wynikających z regulacji wewnętrznych, w szczególności w zakresie dotyczącym szacowania wartości zamówień i ich udzielania.
2. Wyeliminowanie przypadków nieuprawnionego powierzenia pracownikom Nadleśnictwa zadań w dni ustawowo wolne od pracy.
3. Zapewnienie rzetelnej weryfikacji celowości organizacji wydarzeń promocyjnych, w tym współfinansowanych z CILP oraz planowanych do poniesienia wydatków, w celu ograniczenia ryzyka nieuprawnionego i niegospodarnego wydatkowania środków przez Nadleśnictwo.
4. Wyeliminowanie przypadków udzielania darowizn na cele wykraczające poza cele społecznie użyteczne.
5. Zapewnienie rzetelnej weryfikacji prawidłowości wykorzystania udzielonych darowizn.
6. Podjęcie działań organizacyjnych zapewniających terminowe regulowanie zobowiązań przez Nadleśnictwo.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Opolu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Opole, 23 września 2024 r.

Kontroler

Krzysztof Rajczyk
główny specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Opolu
p.o. Dyrektor
Iwona Zyman

/-/

.....
podpis

/-/

.....
podpis